

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Huned. Dev.
SALA DE LECTURA



REVISTA

ECONOMICA

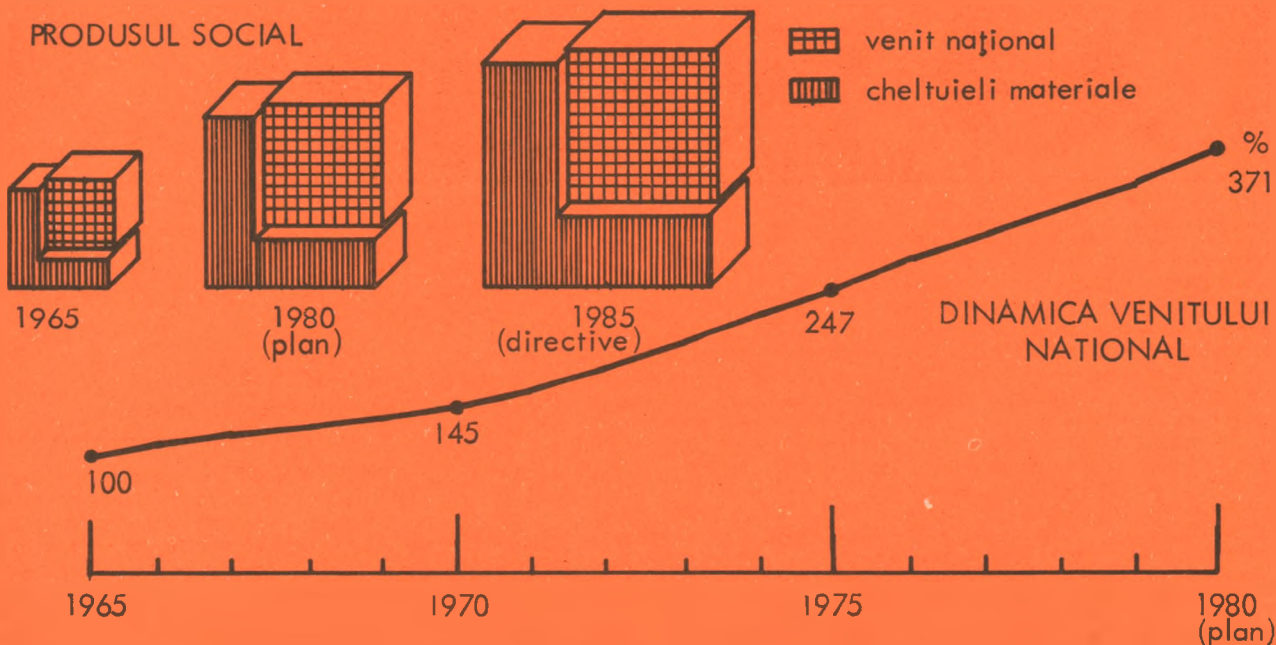
ANUL 1980

NUMĂRUL 24

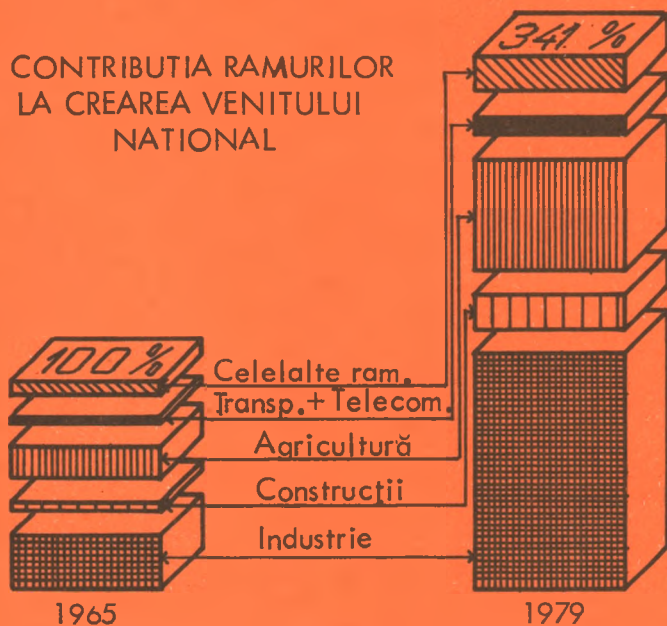


15 ANI DE REALIZĂRI ISTORICE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ-SOCIALĂ A PATRIEI

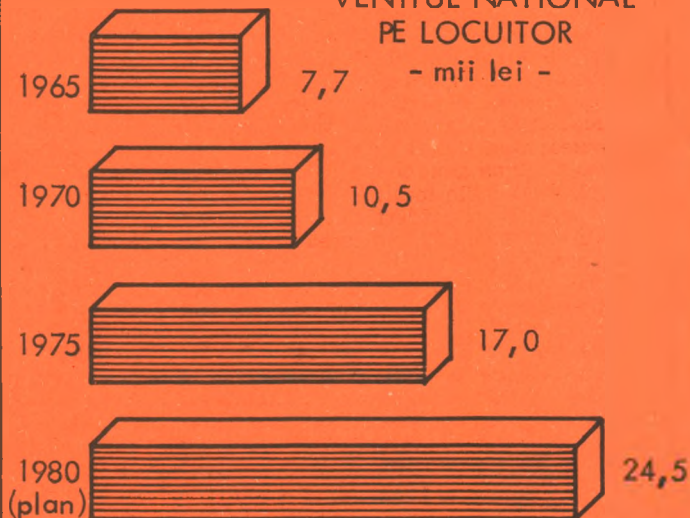
INDICATORI SINTETICI AI DEZVOLTĂRII ECONOMIEI NAȚIONALE



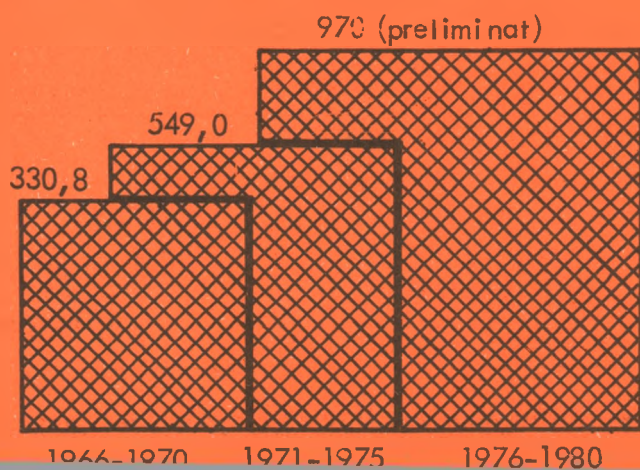
CONTRIBUTIA RAMURILOR LA CREAREA VENITULUI NAȚIONAL



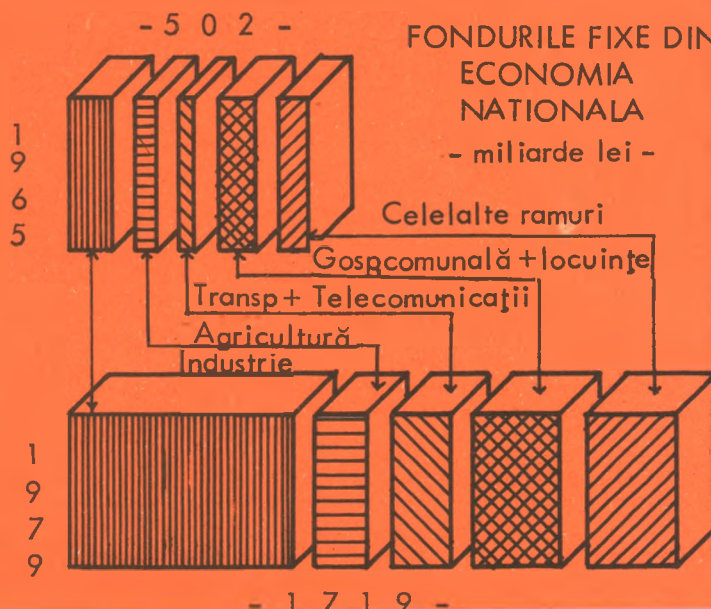
VENITUL NAȚIONAL PE LOCUIȚOR



INVESTIȚII ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ - MILIARDE LEI -



FONDURILE FIXE DIN ECONOMIA NAȚIONALĂ - miliarde lei -



Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

PRODUȚIA FIZICĂ ÎNDEPLINĂ RITMIC, ÎN SORTIMENTELE PLANIFICATE

FUNCȚIONAREA în condiții optime a mecanismului economic, acoperirea la termenele stabilite a cerințelor economiei naționale, și livrarea promptă în conformitate cu prescripțiile contractelor a produselor la export impun, ca o cerință de prim ordin, înțelegerea în fiecare întreprindere a unei riguroase discipline de plan, realizarea sistematică, decadă cu decadă și lună cu lună, a producției fizice în sortimentele planificate. Experiența dovedește că nerespectarea acestor cerințe, întârzierea în realizarea și livrarea diferitelor sortimente pot provoca serioase perturbări în mecanismul aprovizionare-desfacere. Totodată, pentru atingerea nivelului eficienței economice planificate este imperios necesar să se realizeze, în aceeași cadență, producția netă — sursa de bază a dezvoltării în ritm accelerat a economiei, a sporirii venitului național și a ridicării, pe această cale, a nivelului de trai al poporului. La recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. s-a subliniat din nou cu tărie că trebuie să se înțeleagă în toate unitățile economice că aplicarea noului mecanism economico-financiar presupune îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan privind producția fizică la toate sortimentele, a producției nete, precum și a beneficiilor planificate.

Acțiuni rigurose fundamentate

ÎNTEPRINDEREA „Electroapara-taj” din Capitală, unitate de bază a industriei electrotehnice, a obținut în primele 4 luni ale anului rezultate notabile în realizarea principalilor indicatori de plan. Din datele prezentate în tabelul nr. 1 rezultă că :

a) indicatorii principali de plan (producția fizică, producția netă, productivitatea muncii) au fost îndepliniți sistematic, lună de lună ;

b) cheltuielile totale și cele materiale au înregistrat scăderi importante, fapt ce a contribuit la ridicarea eficienței întreprinderii.

Pentru crearea unor condiții propice bunei desfășurări a activității în noul an de muncă, s-au întocmit, încă din 1979, programe prioritare care au îmbrățișat laturile principale ale activității, toate având ca scop realizarea producției fizice în sortimentele planificate, sporirea productivității muncii și obținerea de economii, într-un cuvânt executarea de produse de calitate superioară cu cheltuieli cât mai reduse. Iată câteva din măsurile luate :

● **introducerea de mașini și mecanizarea unor operațiuni care solicită efort fizic mai mare.** Bazându-se pe condițiile create cât și pe experiența proprie — o măsură principală stabilită a fost

aceea ca, prin efort propriu, să fie dotate sectoarele deficitare cu mașini de înalt randament. Astfel, prin executarea după concepție proprie a unor mașini de filetat semiautomate, productivitatea muncii la operația de filetare a sporit cu 30% ; totodată, prin executarea unor dispozitive semiautomate pentru debavurată repere din mase plastice, a sporit cu 50% productivitatea la operația de debavurare etc. De asemenea, au fost mecanizate și automatizate operațiile de montaj prin proiectarea și executarea unor dispozitive specializate pentru operațiile de înșurubat, nituit și sudat. Pe această bază, sporește productivitatea muncii la efectuarea operațiilor respective cu 22% ;

● **extinderea acțiunii de poliservire.** Ca urmare a unei intense activități de calificare și ridicare a calificării muncitorilor (cursurile de perfecționare a măiestriei profesionale sînt frecventate de peste 1 000 muncitori), s-a extins și acțiunea de poliservire. În prezent, 108 muncitori lucrează simultan la mai multe mașini. Aceasta a contribuit ca, în primele 4 luni din acest an, să se obțină un indice de utilizare a mașinilor de 86,5% (față de 86% plan) ;

● **gospodărirea mai judicioasă a materiei prime, energiei și combustibilului.** Pentru mai buna utilizare a energiei și combustibilului, încălzirea cup-toarelor din atelierul de modele ușor

fuzibile se face numai cînd este asigurată încărcarea la sarcina maximă și pentru cel puțin 3 zile în schimburi consecutive.

Ritmicitatea — un obiectiv imediat

INVESTIGAȚIA efectuată demonstrează că în întreprindere există încă importante rezerve a căror mobilizare ar aduce o contribuție de seamă la îmbunătățirea rezultatelor economice. Este vorba mai ales de faptul că aici se înregistrează lunar o sistematică neritmicitate a îndeplinirii producției-marfă, o discrepanță mare între volumul de producție realizat pe decade, fapt ce influențează negativ și realizarea unor sortimente. Așa cum rezultă din tabelul nr. 2 (vezi pag. 6) realizarea producției-marfă în prima decadă se ridică între 13,6% și 22,3%, pentru ca în ultima decadă să se înregistreze realizări de 38,7% și chiar 53,5%. O asemenea „ritmicitate” a condus și conduce de fapt la îngreunarea activității în sectorul de montaj, creînd dificultăți în realizarea și livrarea la termen a unor produse către diverși beneficiari (de exemplu întârziere în realizarea și livrarea întreprinderilor automate cu motoare electrice pentru „Automatica” București, „Electroputere” Craiova și întreprinderea de panouri și tablouri electrice Alexandria — restanțele se situează la cote mari etc.).

O primă cauză care determină această situație constă în aceea că, în unele perioade de timp, nu se păstrează decalajul convenit între secțiile prelucrătoare și cele de montaj. Fie că, uneori, se ignorează executarea unor repere în timpul planificat și, deci, acestea nu mai pot ajunge în timp util — potrivit graficului — la montaj, fie că, datorită unor absențe nemotivate, lipsește pur și simplu forța de muncă necesară pentru executarea unor piese. Este concludent în acest sens faptul că, în primele 4 luni ale anului, s-au înregistrat 276 omzile pierdute prin absențele nemotivate numai la atelierul prese mase plastice, contacte sinterizate și ajustaj.

O a doua cauză — și cea hotărîtoare în generarea neritmicității producției pe decade — constă în neajunsurile din domeniul aprovizionării tehnico-materiale. Sînt unii furnizori ca, de pildă, întreprinderea de aparate electrice de măsurat Timișoara care, pe perioada analizată, a rămas restantă cu 454 bucăți ampermetri și 1 167 voltmetri. La rîndul ei, întreprinderea de motoare electrice Pitești nu a livrat 1 050 bucăți motoare electrice Ai-1 și Ai-2, iar

L. TĂRANU

(Continuare în pag. 6)

Realizarea principalilor indicatori de plan pe perioada 1 ianuarie — 30 aprilie 1980

Indicatorul	ianuarie	februarie	martie	aprilie	cumulat 4 luni
Producția marfă	100,8	101,7	101,7	101,7	101,5
Producția netă	100,6	100,4	100,9	100,4	100,6
Producția fizică la produsele industriei electrotehnice	101,6	101,9	101,2	101,3	101,7
Productivitatea muncii (calculată la producția netă)	100,3	100,4	101,0	100,4	100,5
Cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă (lei)	-2,5	-3,2	-2,9	-3,1	-2,9
din care :					
Cheltuieli materiale (lei)	-1,7	-1,0	-1,4	-1,9	1,5

Reducerea eforturilor țării în domeniul procurării

materiilor prime și energiei implică

VALORIFICAREA DEPLINĂ ȘI EFICIENTĂ A RESURSELOR MATERIALE REFOLOSIBILE

GOSPODĂRIREA cu înaltă responsabilitate a tuturor materiilor prime, atragerea în circuitul economic a materialelor refofosibile, a pieselor și subansamblelor rezultate din dezmembrarea fondurilor fixe casate, a bunurilor de folosință îndelungată și de uz personal uzate, a tuturor materialelor rezultate din procesul de producție și de la gospodăriile populației, reprezintă, pentru întreaga economie națională, o acțiune de maximă importanță deoarece determină direct repunerea în circuitul economic a unor însemnate resurse materiale, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și a energiei, reducerea eforturilor valutare ale țării, sporirea eficienței economice. Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., la sfârșitul lunii mai, „trebuie să acordăm atenția corespunzătoare programului de recuperare, recondiționare și refofosire a pieselor și subansamblelor, care pot reprezenta o sursă foarte importantă de piese și subansamble. ...Trebuie să facem în așa fel încât să asigurăm recuperarea și refofosirea materialelor care în multe sectoare merg pînă aproape de 50 la sută din necesarul de materii prime“.

Pentru traducerea în viață a sarcinilor de însemnătate deosebită privind valorificarea tuturor resurselor refofosibile, și în județul Mehedinți au fost temeinic organizate și se desfășoară intens ample acțiuni care vizează recuperarea și valorificarea resurselor materiale refofosibile. Pe baza programelor de măsuri stabilite, în fiecare întreprindere, secție, atelier, loc de muncă și localitate, se acționează pentru valorificarea superioară a materiilor prime, pentru identificarea, stringerea, sortarea, depozitarea, predarea și prelucrarea tuturor categoriilor de resurse materiale refofosibile.

Creșterea gradului de valorificare a materiilor prime de bază

INTRE RESURSELE materiale principale, în județul nostru, rolul preponderent revine metalului, datorită faptului că cea mai mare parte din producția industrială se bazează pe prelucrarea acestuia sub diferite forme. În anul 1979, coeficientul de utilizare a laminatelor finite în întreprinderile constructoare de mașini din județul nostru a fost de 86% față de 82% în 1978, iar pentru acest an este stabilit să ajungă la 90%.

O cale importantă de acțiune pentru creșterea gradului său de valorificare o reprezintă reducerea volumului de ma-

Iulian PLOȘTINARU,

prim-secretar al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R.

teriale refofosibile care rezultă din procesul de prelucrare prin introducerea în producție a tehnologiilor care utilizează în grad înalt materia primă — realizarea de piese prin sinterizare, forjarea în matrițe, turnarea pieselor după

terea gradului de folosire a metalului (tabelul nr. 1), să facă o economie de metal de aproape 1 000 tone.

Și în ceea ce privește lemnul — o altă resursă materială prețioasă — preocupările din unitățile noastre vizează creșterea gradului de valorificare. Prin realizarea de către colectivul de muncă de la Combinatul de celuloză și hîrtie Drobeta-Turnu Severin a unei instalații de recuperare a fibrei din apele reziduale de la stația de recuperare fizico-economică, numai într-un

Tabelul nr. 1

Indicele de folosire a metalului la unele produse fabricate în județul Mehedinți	1977	1978	1979	1980
Denumirea produsului				planificat
Vagoane recipiente pentru transportat ciment în vrac pe 2 osii	79,50	80,09	80,88	81,94
Vagoane cisternă de 60 mc pentru M.T.Tc.	80,23	83,20	83,39	86,85
Cargou pentru transportat mărfuri generale de 2 400 tdw	87,60	88,90	89,40	x)
Salandă autopropulsată de 500 mc	88,90	94,40	94,60	x)

x) Produsele de la pozițiile 3 și 4 nu se fabrică în acest an.

tehnologii moderne (în construcțiile de nave și de vagoane).

Potrivit măsurilor stabilite (conform Decretului nr. 465 din 1979) capetele, streifurile, cupoanele de tablă, țevi, profile laminate și alte materii prime metalice refofosibile ce rezultă din procesele de producție sînt selecționate, sortate și secționare pentru reutilizarea lor, pentru executarea din ele a unor repere pe dimensiuni mai mici. De exemplu, pe baza extinderii trasașului optic, a croirii și debitării, pornind de la mare spre mic, a forjării în matriță, a sudurilor automate, numai la Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin se vor valorifica prin reintroducerea în circuitul productiv propriu a peste 730 tone oțel și 15 tone aluminiu și aliaje de aluminiu. De asemenea, pe baza măsurilor stabilite, la întreprinderea de vagoane, toate SDV-urile de dimensiuni mari vor avea elemente active executate din segmente, pastile sau bucxă, asigurîndu-se ca peste 10% din norma de laminate pentru SDV-uri să se realizeze din materiale recuperabile, iar la Șantierul naval din Orșova s-a introdus confecționarea pieselor mărunte cît și a unor piese de schimb — cum sînt șaibele de egalizare și penele de siguranță pentru bolțuri de la drăgile maritime și fluviale — din capete, ștraifuri și cupoane rămase de la profile laminate.

Pe această bază, unitățile economice din județul nostru (în special șantierele navale din Drobeta-Turnu Severin și Orșova, întreprinderea de vagoane, Combinatul de celuloză și hîrtie, întreprinderea de armături industriale din oțel Strehaiia) s-au angajat ca, în acest an, prin reducerea consumului normat și valorificarea materialelor rezultate din procesul tehnologic, deci prin creș-

interval de două luni din 1980 au fost recuperate circa 100 tone fibră, pe întregul an preconizîndu-se recuperarea a 660 tone de material fibros, care va înlocui fibra din rețelele de fabricație a cartoanelor duplex și hîrtiei de ambalaj în valoare de peste un milion lei. Totodată, se acționează pentru dezvoltarea instalației de recuperare a fibrei, ajungîndu-se la o capacitate de circa 2 000 tone fibră pe an în valoare de peste 3 milioane lei. Rezultate bune s-au obținut și în cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului din acest oraș, unde gradul de utilizare industrială a lemnului trece de 72% (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția utilizării resurselor lemnoase refofosibile la C.P.L.

Drobeta-Turnu Severin

(procente)

	1978	1979	1980
			(4 luni)
TOTAL RESURSE REFOLOSIBILE	100	100	100
din care:			
— reutilizat industrial		71,8	67,1 72,5
— utilizat sub formă de combustibil în centralele termice proprii	14,3	19,7	15,7
— distribuit drept combustibil la fondul pieței	13,9	13,2	11,8

Atingerea nivelurilor superioare, prevăzute pentru acest an, face necesar însă ca alături de eforturile întreprinderilor din județ pentru a înlătura o serie de neajunsuri existente în propria activitate (în ce privește introducerea

mai operativă a tehnologiilor moderne de prelucrare, a unor sisteme moderne, preventive, de evidență a consumurilor de metal pe muncitor și produs ș.a.), să se manifeste o preocupare sporită la toți factorii implicați în vederea :

- **livrării de către furnizori a materialelor la dimensiunile cerute.** Pentru că, altfel, întreprinderile beneficiare, din necesitatea asigurării continuității producției și din cauză că furnizorii de materii prime nu le asigură necesarul în funcție de prevederile din contracte, sint nevoite să accepte aprovizionarea cu materiale la dimensiuni mai mici decât cele specificate inițial în contracte, ceea ce influențează negativ activitatea de producție prin pierderile pe care le implică, prin creșterea volumului de metal și lemn neutilizat direct în fabricație. La întreprinderea de vagoane și la întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald din Drobeta-Turnu Severin, de pildă, în foarte multe cazuri tablele groase sose se neformatizează la dimensiunile prevăzute în STAS, din care cauză se produc pierderi mari la debitare, iar profilele U, și în special U 24, depășesc dimensiunile necesare. Și cum întreprinderile respective folosesc o cantitate foarte mare din asemenea materiale, volumul produselor secundare rezultate din prelucrare crește mult, iar coeficientul de utilizare al metalului scade. Numai în trim. I din acest an, întreprinderea de vagoane, ca urmare a toleranțelor pozitive ce provin din fabricația profilelor U și, în special, U 24, produse de Combinatul siderurgic Hunedoara, a pierdut 7,5 tone metal, cantitate care s-a încorporat în plus în produsele fabricate. De asemenea, datorită tablei groase primită de la Combinatul siderurgic Galați cu margini naturale, neformatizate, în aceeași perioadă întreprinderea a fost păgubită cu aproape 164 tone metal. La toate acestea se adaugă și cheltuielile de transport, depozitare, manipulare și cele ulterioare de recirculare a materialelor refoșabile ;

- **accelerării procesului de creare a unor tehnologii perfecționate capabile să separe din amestecuri eterogene, substanțele utile.** la costuri comparabile cu cele determinate de obținerea acestora din surse clasice ;

- **stabilirii mai operative,** de către întreprinderea județeană pentru recuperarea și valorificarea resurselor materiale, a **prețurilor pentru colectarea anumitor sortimente de materiale refoșabile,** în așa fel ca preocupările privind recuperarea oțelurilor, de exemplu, să vizeze în mai mare măsură nu numai reducerea consumului de mine-reu de fier, ci și valorificarea maximă a elementelor de aliere (cupru, crom, nichel, molibden, vanadiu etc.), încorporate în diferitele tipuri de oțeluri, contribuind astfel la reducerea efortului valutar necesitat de importul unor astfel de resurse ;

- **fundamentării mai riguroase a sarcinilor pentru predarea materialelor refoșabile.** Pentru că, de exemplu, întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald are de predat pe anul 1980 o cantitate de cupru și bronz mai mare decât nivelul prevăzut în planul său de aprovizionare. Este adevărat că în întreprinderi, an de an există un anumit număr de fonduri fixe care se casează și care reprezintă

posibile surse noi de metale recuperabile. Desigur, pe această bază și în întreprinderea amintită va trebui să se facă un efort sporit de a preda cantități sporite de metale refoșabile. Totuși, dat fiind că uneori este mai eficient de a reutiliza un întreg subsansamblu, decât de a preda metalul la topit, poate că ar fi necesar ca nivelurile stabilite de către centrala industrială pentru unitățile sale în ce privește planul de predare să fie însoțite de studiile de fundamentare care au stat la baza lor, de calcule riguroase ale surselor care trebuie valorificate pentru recoltarea cantităților ridicate ;

- **creării unor condiții mai adecvate de depozitare, sortare și transport a resurselor secundare preluate de la producător până la preluarea lor de către utilizator.**

Refolosirea pieselor de la mașinile uzate

IN CONTEXTUL existenței în unitățile noastre a unui volum mare de de fonduri fixe, precum și al scoaterii din uz a unor importante mijloace de muncă, în toate întreprinderile din județ se intensifică preocupările în vederea **recondiționării și refoșării subsansambelilor și pieselor rezultate din dezmembrarea mașinilor și a utilajelor scoase din funcțiune după expirarea duratei de serviciu normale,** ceea ce permite să se obțină importante economii de materiale și de muncă și o soluționare mai rapidă a problemei aprovizionării cu piese de schimb. **Acțiunile s-au desfășurat pe multiple planuri :**

- **Comisiile pentru verificarea reparațiilor fondurilor fixe și a celor propuse pentru casare** au acordat o atenție sporită mașinilor, utilajelor și instalațiilor ce urmează a fi dezmembrate, asigurându-se printr-o selectivă triere și analiză în detaliu a fiecărui component, reținerea acelor părți care se pot refoși ca atare sau prin recondiționare.

- **Au fost executate ample lucrări de recondiționare** la întreprinderea de transporturi auto, care au permis reutilizarea unei serii întregi de agregate printre care : 56 bucăți cutii de viteză, 198 bucăți pompe alimentare, 32 bucăți ambreiaje pentru autovehicule SR 113, 28 bucăți grupuri diferențiale, 43 bucăți pompe apă, 562 bucăți saboți și altele, care au contribuit la obținerea de importante economii și scoaterea din imobilizare a unui număr însemnat de autovehicule. La Șantierul naval Orșova au fost luate măsuri pentru ca marea majoritate a pieselor din oțel uzate de la nave să fie recondiționate prin procedee de metalizare, preconizându-se ca respectivul procedeu să fie extins în viitor și la piesele de bronz și alamă. S-au introdus registre de evidență a recondiționării pieselor la Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin, de exemplu, în care este specificat, potrivit analizelor de detaliu, procedeele tehnologice de recondiționare și materialul din care sint executate, ceea ce permite recuperarea unor importante materiale deficitare cum sint oțelurile speciale, bronzul, alama, cuprul, alumiul și altele.

- **În agricultură, unde există un număr însemnat de tractoare și mașini agricole tipizate, cu posibilitate mare de recuperare, s-a inițiat organizarea**

unei expoziții la S.M.A. Obirșia de Cîmp, cu piesele și subsansamblele care se pot refoși însoțite de o descriere a proceselor tehnologice ce se folosesc pentru recondiționarea lor. Dezbaterile inițiate cu acest prilej, cu participarea specialiștilor de la atelierele de reparații ale stațiilor pentru mecanizarea agriculturii, au reliefat că, la scoaterea din uz a unui tractor folosit în agricultură, se poate recupera, după unele calcule, circa 40% din valoarea tractorului nou, iar la utilajele agricole proporția de recuperare este și mai mare.

Acțiunea de recondiționare a pieselor uzate pentru mașini agricole și tractoare din județ a fost organizată în 4 centre S.M.A. profilate pe : recondiționări de piese de motor (S.M.A. Simian), recondiționări de piese pentru șasiuri de tractoare și instalații hidraulice la tractoare și combine (S.M.A. Vinju Mare), recondiționări de piese pentru combinele autopropulsate C-12 (C.M.A. Obirșia de Cîmp), și recondiționări de piese pentru remorca mașini fito-sanitare și prese de balotat (S.M.A. Strehaia). **La nivelul județului, pe primul trimestru al acestui an s-au recondiționat piese pentru mașini agricole în valoare de peste 5 milioane lei și piese pentru tractoare de peste 7 milioane lei,** evidențiindu-se în această acțiune S.M.A. Simian, Strehaia, Gogoșu, Vinju Mare și altele.

Și în aceste domenii însă se pot obține în continuare rezultate superioare. De aceea, în întreprinderile industriale din județ, dar și la nivelul celorlalte unități economice implicate alături de măsurile adoptate până în prezent, se cer desfășurate noi acțiuni care să armăsească :

- **amplificarea cooperării tehnologice la nivel județean și interjudețean, îndecosebi pentru recondiționarea unor piese complexe, de înaltă precizie ;**

- **executarea centralizată a recondiționărilor :** 1) într-o primă etapă la nivelul întreprinderii (și nu separat sau concomitent în cadrul formațiilor de întreținere a secțiilor productive și în cadrul secțiilor mecano-energetice), 2) într-o a doua etapă — să se acorde asistență tehnică și să se execute recondiționările la unicate sau subsansamble complexe ;

- **sporirea priorității pe care o dețin în prezent materialele specifice folosite la recondiționare** (adaus de sudare etc.), pe listele necesarului de aprovizionare care stau în atenția compartimentelor de aprovizionare din întreprinderi ;

- **organizarea unei evidențe fizice și contabile mai riguroasă a pieselor de recondiționat și a recondiționărilor efectiv efectuate,** dotarea cu aparatură necesară constatării gradului de uzură a pieselor ;

- **elaborarea operativă a tehnologiilor necesare activității de recondiționare,** acțiune la care eforturile întreprinderilor din județ se cer mai bine coordonate cu cele ale institutelor de cercetare.

URMĂRIREA CONSECVENTĂ în continuare a recuperării și valorificării tuturor resurselor refoșabile, sporirea eforturilor în toate întreprinderile noastre pentru creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și energiei constituie premise temeinice ale desfășurării unei activități economice eficiente în acest an și în întregul cincinal, bazate pe o gospodărire rațională, cu multă responsabilitate, a resurselor disponibile.

O importanța acțiune pentru pregătirea planului pe 1981

ÎNTOCMIREA JUDICIOASĂ A BILANȚURILOR MATERIALE

LEGISLAȚIA economică a țării noastre obligă toate întreprinderile, în vederea pregătirii planului pe anul următor, să întocmească bilanțuri materiale, care să cuprindă, în esență, cantitățile de materii prime și materiale care vor fi introduse în procesele de producție, cite din acestea se regăsesc în produsele finite, precum și cantitățile și structura resurselor materiale refolosibile. Rațiunea economică a instituirii acestei măsuri este aceea de a pune la îndemina cadrelor de specialiști din unitățile economice un instrument eficient de planificare și de conducere, prin care se asigură atingerea principalelor obiective. Utilitatea practică a întocmirii și a urmării modului în care se realizează bilanțurile materiale constă în următoarele:

- asigură o fundamentare judicioasă a necesarului de materii prime și de materiale, pornind de la producția fizică

planificată și contractată, de la normele de consum și coeficienții de utilizare a materialelor stabiliți prin plan;

- permite identificarea tehnologiilor, reperelor și produselor la care materialele sînt slab utilizate și, în consecință, luarea măsurilor necesare în proiectare și în fabricație;

- dă posibilitatea identificării cantităților de materiale rezultate din debitări, croiri, prelucrări și care pot fi reutilizate ca atare sau prin prelucrări simple în propria unitate și de către alte unități, ceea ce asigură o creștere a gradului de valorificare a materiei prime;

- pe baza bilanțurilor materiale se determină și fundamentează în propunerile de plan cantitățile de materiale refolosibile, rezultate în fiecare unitate economică;

- se evită formarea de stocuri supranormative generatoare de penalizări care afectează eficiența economică.

ACCENTUL DEOSEBIT care se pune în economia noastră pe reducerea consumurilor materiale, creșterea gradului de valorificare a acestora, identificarea și recuperarea tuturor resurselor materiale refolosibile constituie, în afara celor arătate, argumentul hotărîtor pentru aplicarea întocmai a obligației de a asigura o planificare și un control riguros asupra utilizării resurselor materiale. Experiența dobîndită într-o perioadă de peste 6 ani în elaborarea bilanțurilor energetice pe instalații, secții și între-

prinderi poate fi și trebuie extinsă și valorificată și în privința celorlalte categorii de resurse materiale.

Reține atenția faptul că situația actuală a întocmirii bilanțurilor de materii prime și materiale nu este satisfăcătoare. Verificări efectuate în întreprinderi din principalele ramuri industriale au relevat că, în marea majoritate a acestora, nu s-au întocmit bilanțurile sau acestea nu sînt corespunzător elaborate. Formularele pentru propunerile de plan de aprovizionare privind înscrierea corectă a cifrelor de bilanț

pe fiecare material trebuie să aibă la bază calcule analitice care, în multe cazuri, nu se întocmesc, înscriindu-se în tabelele de sinteză cifre estimate global. La această situație contribuie și faptul că întreprinderilor le lipsește o metodologie unitară de lucru corelată cu sistemul de evidență primară (metodologie care trebuia elaborată de către centralele și ministerele de ramură), care ar elimina căutările și soluțiile mai mult sau mai puțin reușite pe care le încearcă o unitate sau alta. Un asemenea mod unitar de analiză trebuie, evi-

Bilanțul pe anul ... pentru materialul cod U.M.

Tabel

Produsele, subansamblele și reperatele	U/M	Pe unitatea de produs								Pe total producție					
		norma de consum tehnologică	se regăsește în produsul finit net/consum	pierderi recuperabile	materiale refolosibile			coeficientul de utilizare a materialului	producția anuală consum total conform normei tehnologice	în produsele finite		materiale refolosibile			
					ca atare, fără re-prelucrări	rest materiale refolosibile	Total			ca atare fără re-prelucrări	rest materiale refolosibile				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1. Produsul A total din care :															
1.1. Subansamblul a ₁ din acesta															
1.1.1. reperul a _{1.1}															
1.1.2. reperul a _{1.2}															
1.2. Subansamblul a ₂ din acesta															
1.2.1. reperul a _{2.1}															
1.2.2. reperul a _{2.2}															
2. Produsul B total din care :															
2.1. Subansamblul b ₁ din acesta															
2.1.1. reperul b _{1.1}															
2.1.2. reperul b _{1.2}															
3. Produsul C total din care : etc. etc.															
TOTAL MATERIAL															

îmbunătățirea coeficienților de utilizare a materialelor pe fiecare secție și atelier, în conformitate cu structura organizatorică a întreprinderii.

În faza actuală a elaborării lucrărilor de plan pentru cincinalul 1981—1985 și pe anul 1981, o sarcină importantă este de a organiza în fiecare întreprindere în mod corespunzător activitatea de elaborare a bilanțurilor materiale, care să permită să fie puse în evidență toate căile de utilizare judicioasă, de valorificare superioară a tuturor resurselor materiale.

Metoda analitică, pe materiale și pe produse, are avantajul principal de a fi mult mai exactă și de a asigura o

corelare judicioasă între datele din bilanț și proiectarea tehnologică, dar complexitatea ei este foarte mare și aplicarea în practică este în cele mai multe cazuri condiționată de prelucrarea automată a datelor. Îmbinarea, chiar în cadrul aceleiași întreprinderi, a celor două metode, poate fi avută în vedere, în funcție de situația concretă.

Efectul economic al recuperării sistematice și valorificării complete a resurselor materiale refolosibile nu este apreciat în multe cazuri la adevărata sa valoare. În afară de faptul că prin refolosirea în propria unitate a unor asemenea resurse se realizează economisirea unor materiale noi, însăși prin vânzarea materialelor refolosibile ne-

utilizate în întreprindere se pot obține rezultate economice importante. În acest sens nu este lipsit de interes nici bilanțul valoric al utilizării resurselor materiale.

Cifre medii pentru întreprinderi cu profil de prelucrare arată că la un volum de aprovizionări anuale de 100 mil. lei se pot obține venituri de circa 5 mil. lei anual, care reprezintă în medie 3% din valoarea producției marfă. Evident că acest proces trebuie condus în mod planificat și urmărit nu doar global, ci și pe secții și ateliere, ceea ce va stimula o mai bună organizare și realizare a sa.

M. PIRJOL

director M.A.T.M.C.G.F.F.

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

(Urmare din pag. 1)

BATMMB (filiala metal) a rămas datoare cu 1000 kg țevi construcții. Mai sînt și alte aspecte în domeniul aprovizionării tehnico-materiale: repartizarea cu întârziere sau în cantități sub nivelul necesarului a diferite materiale (bare trase late, laminate din bronz, șuruburi, ulei hidraulic etc.), materiale comandate dar necontractate pînă la ora actuală — rezistențe bobinate (întreprinderea pentru produse electrice și electrotehnice Argeș), sau corpuri frînă Ø 200 (furnizor întreprinderea minieră de utilaj tehnologic Moreni); materiale din import contractate și nelivrate sau contractate cu termene necorespunzătoare procesului de producție sau chiar necontractate — furnizori: I.C.E. „Electronum“, „Tehnorest“ și „Electroexportimport“.

Tabelul nr. 2

Realizarea producției-marfă pe decade

	%			
Lena	Decada I	Decada II	Decada III	Cumulat pe lună
ianuarie	17,2	30,1	53,5	100,8
februarie	13,6	49,4	38,7	101,7
martie	21,2	20,4	60,1	101,7
aprilie	22,3	33,3	46,1	101,7
Cumulat 4 luni	18,6	33,3	49,6	101,5

Pentru a se preîntîmpina în viitor consecințele negative pe care le generează o asemenea stare de lucruri și a se realiza producția fizică la toate sortimentele, în condiții de ritmicitate optimă, în întreprindere eforturile în-

tregului colectiv sînt orientate spre câteva direcții prioritare:

- elaborarea de grafice judicioase și mai ales urmărirea zilnică a respectării lor de către secțiile prelucrătoare, în așa fel încît piesele și subansamblele să ajungă la montaj în ordinea succesiunii lor și la termenele planificate;

- realizarea a 6 mașini-agregat prin autoutilare (pentru efectuarea simultană a mai multor operații). În afară de îmbunătățirea ritmicității producției, se estimează realizarea unei economii relative de circa 60 000 ore;

- intensificarea eforturilor compartimentelor de aprovizionare a întreprinderii pentru ca furnizorii să livreze la timp toate pozițiile și sortimentele de materiale necesare asigurării realizării producției fizice. O atenție deosebită se cere acordată și de către centrală și ministerul de resort asigurării cît mai grabnice a materialelor din țară și din import.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

În industria metalurgică

PRODUCȚIA FIZICĂ LA NIVELUL PLANULUI

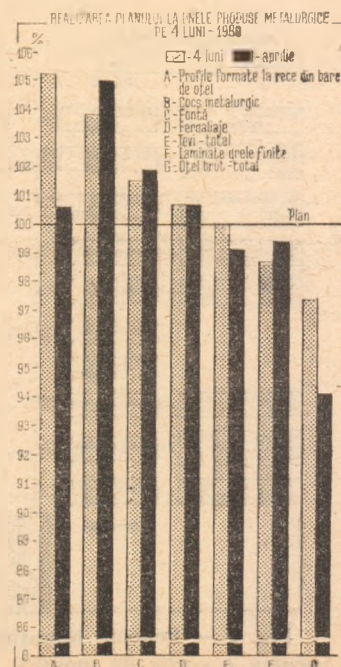
PE PRIMELE 4 LUNI DIN 1980 întreprinderile Ministerului Industrii Metalurgice au realizat și depășit producția fizică la unele sortimente planificate: fontă (peste 44 mii tone), profile laminate la rece din benzi de oțel (peste 3 mii tone), ferolajaje (peste 200 tone), cocs metalurgic (peste 38 mii tone) ș.a. Alături de aceste rezultate bune sînt de semnalat însă și unele nerealizări ale producției la o serie de produse ca: oțel, laminate grele finite, laminate mijlocii și ușoare finite, table și benzi laminate la rece, sirmă trasă la rece, plase sudate ș.a.

O analiză a cauzelor care au determinat această situație arată

că la unele întreprinderi s-au înregistrat întârzieri la punerea în funcțiune a unor capacități de producție (instalația de turnare continuă și laminorul de tablă groasă la Combinatul siderurgic Galați, trăgătorii de oțel la Combinatul metalurgic Cimpia Turzii) sau defecțiuni generatoare de intreruperi în procesul de producție (la cuptoarele electrice și la mașinile de turnare continuă de la întreprinderea Oțelul Roșu, la presa de refulare de la întreprinderea de țevi „Republica“ etc. Aceste defecțiuni vădesc faptul că nu peste tot se acordă atenția cuvenită reparării și întreținerii în bune condițiuni a utilajelor din do-

tare, ceea ce duce la stagnarea lor temporară sau chiar la „căderea“ lor neașteptată. În această situație nedorită se ajunge deseori și datorită faptului că se neglijează asigurarea din timp, în cantități și calități corespunzătoare, a pieselor de schimb, cu care să se facă reparațiile și întreținerile la termenele planificate sau imediat, în cazul unor avarii. De pe urma lipsei pieselor de schimb s-a resimțit producția la Combinatul siderurgic Galați, Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște, întreprinderea „Laminorul“ — Brăila ș.a.

Eliminarea pe viitor a unor atari situații necesită asigurarea cu prioritate a pieselor de schimb, efectuarea la timp a reparațiilor, întreținerea în bune condițiuni a mașinilor, evitarea lucrului în asalt la sfîrșit de perioadă, ceea ce va contribui la realizarea integrală a planului fizic.



Generalizarea experienței înaintate în sprijinul eficienței

Programe operative vizînd sporirea sistematică a efectivelor și producțiilor animaliere

E FECTIVELE și producția animalieră la specia bovine constituie, azi, una din problemele-cheie ale dezvoltării zootehniei în țara noastră.

În acest cadru, creșterea și îngrijirea în condiții optime a vițelor și junincilor reprezintă premisa esențială a sporirii și îmbunătățirii efectivelor de vaci de lapte în special și a efectivului matcă de bovine în general.

Realizarea producțiilor animaliere la nivelul programului stabilit de conducerea de partid și de stat pentru anul 1980 și următorul cincinal sînt legate nemijlocit de sporirea continuă a efectivelor de animale și a potențialului productiv al acestora.

În cuvîntarea rostită la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras în mod deosebit atenția asupra importanței ce o prezintă pentru realizarea sarcinilor din zootehnie intensificarea eforturilor pentru sporirea efectivelor de animale și în special a bovinelor.

Analizînd măsurile ce trebuie luate în mod prioritar pentru realizarea planului la efectivul de bovine secretarul general a subliniat încă odată necesitatea de a se trece imediat la măsuri speciale pentru creșterea și îngrijirea în condiții corespunzătoare a efectivelor de vițele și de juninci, efective de care depinde sporirea numerică a vacilor de lapte și a randamentului productiv al acestora.

Reproducția animalelor – condiție a realizării efectivelor planificate

ORGANIZAREA reproducției în condițiile aplicării tehnologiilor avansate și a rezultatelor cercetării științifice determină în mare măsură procesul de ameliorare și creștere a potențialului productiv al animalelor.

Încă de la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25—26 februarie 1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția că îngrijirea animalelor, a vacilor de lapte „înseamnă și lapte mai mult, dar și asigurarea reproducției”, și a trasat sarcina de a se lua „măsuri imediate pentru realizarea natalităților planificate pentru acest an”.

Unitățile agricole socialiste dețin 1774,9 mii capete (respectiv 55,7%) din totalul de 3186,4 mii capete vaci și juninci existente în țara noastră la începutul anului 1979, ceea ce marchează faptul că aici trebuie concentrate eforturile principale vizînd dezvoltarea sectorului creșterii taurinelor. Se are în vedere realizarea programului de reproducție a animalelor, respectarea prevederilor Legii nr. 40/1975 privind creșterea și ameliorarea animalelor, echilibrarea rațiilor furajere în funcție de starea fiziologică a animalelor etc.

Totodată, o atenție deosebită trebuie acordată desfășurării în bune condițiuni a acțiunilor de selecție și reproducție a efectivelor de vaci și juninci din gospodăriile membrilor C.A.P. și ale crescătorilor individuali. Organele agricole de specialitate asigură asistența și îndrumarea tehnică necesare pentru aplicarea și în sectorul gospodăriilor populației, a măsurilor de selecție și ameliorare a efectivelor. Prin oficiile județene de reproducție și selecție se realizează controlul diversificat al producției și certificarea calității animalelor de reproducție disponibile la gospodăriile populației în vederea achiziționării acestora de către unitățile agricole socialiste.

Preocupîndu-se de bunul mers al zootehniei, în cadrul căreia creșterea taurinelor ocupă un loc aparte, atît prin ponderea însemnată în realizarea producției de lapte și carne cît și prin posibilitatea utilizării resurselor naturale de bază furajeră și a producției vegetale secundare de către această specie de animale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat în cadrul Consfătuirilor de lucru de la C.C. al P.C.R. din februarie și mai a.c. cele două căi de sporire a efectivelor de vaci de lapte:

- îmbunătățirea activității de reproducție a animalelor;
- creșterea și îngrijirea în condiții optime a vițelor și junincilor pentru prăsilă.

Organizarea unor secțiuni distincte de creștere și îngrijirea vițelor și junincilor, în toate fermele de vaci, răspunde unor cerințe reale de care depinde funcționarea în bune condițiuni a sectorului creșterii taurinelor. Măsurile de asigurare a spațiilor de cazare pentru vițele pe perioada de creștere, pînă la

instalarea gestației, urmăresc rezolvarea unor probleme de bază, cum ar fi:

1. Înlăturarea consecințelor nefavorabile ale creșterii necorespunzătoare a tineretului femel de prăsilă, manifestate în acele unități agricole în care acestei categorii de animale nu i s-a acordat atenție specială, considerîndu-se că nu sînt justificabile eforturile deosebite pentru animalele reintrate în producție. Aceste consecințe se manifestă prin înregistrarea unor costuri ridicate pe junincă, trecerea la efectivul — matcă a numai 60—65% din numărul vițelor ajunse pînă la vîrsta de reproducție, dezvoltarea corporală necorespunzătoare și, în consecință, indici de reproducție inferiori, producție de lapte redusă și reformare rapidă după prima fătare.

2. O a doua cerință constă în asigurarea junincilor pentru popularea noilor complexe industriale de creștere vacilor de lapte cu loturi „pachet” de animale de vîrste și în stadii de gestație diferențiate, la datele programate. Numai astfel se poate asigura stabilitatea producției ridicate și eșalonarea ritmică a fătărilor. De asemenea, în aceste unități de mari dimensiuni, trebuie introduse exclusiv animale sănătoase și din grupe cu producții și origine cunoscute.

3. Recuperarea, în cadrul acestor ferme, a întregului material femel apt pentru prăsilă, atît cel din unitățile agricole socialiste cît și cel de la gospodăriile populației.

4. Rentabilizarea activității de creștere a tineretului femel prin aplicarea unor variante tehnologice superioare, concomitent cu folosirea judicioasă a tuturor pîrghiilor economice, în special cele legate de regimul prețurilor.

În prima etapă, această acțiune se va realiza prin utilizarea tuturor capacităților disponibile, efectuîndu-se amenajările strict necesare cu cheltuieli minime, în scopul asigurării spațiilor de cazare destinate pentru vițele.

În a doua etapă se are în vedere construirea cu „mijloace locale” (fără consum de ciment, beton, vată de sticlă și a altor materiale din fondul central) a unor construcții noi, destinate creșterii și îngrijirii corespunzătoare a vițelor și junincilor pînă la montă, respectiv pînă la fătare.

În acest fel nici o vițică sau junincă nu va mai fi reformată, acțiunea de selecție urmînd a se realiza numai după prima fătare.

Tabelul nr. 1

Rezultate obținute în aplicarea tehnologiei intensive de creșterea vițelor *)

Fazele de producție	Greutatea medie la începutul perioadei	Durata de furajare	Spor pe zi și pe an	Spor total la sfîrșitul fazei	Greutatea medie la sfîrșitul fazei
U/M	kg	zile	g	kg	kg
Perioada I (15—20 zile pînă la 90—95 zile)	45—50	70	600	42	87
Perioada a II-a (3—18 luni)	87	450	740	333	420
Perioada a III-a (18—21 luni)	420	90	767	69	489
Total flux tehnologic	45—50	610	720	439	489

*) La A.E.I. Tortomanu

Trebuie subliniat faptul că acțiunea de concentrare a tineretului taurin femel și specializarea unor ferme în acest scop, s-a intensificat în ultima perioadă, îndeosebi ca urmare a accentuării procesului de concentrare a vacilor de lapte în unități industriale. Conturarea tendințelor în ce privește creșterea tineretului femel este în strînsă legătură cu definirea strategiei de creștere și exploatare a vacilor de lapte în unități industriale cu circuit „închis” sau cu circuit „deschis”, în a doua situație urmînd a fi eliberat din aceste unități, în întregime, tineretul femel.

Oportunitatea fermelor specializate în creșterea tineretului taurin femel fiind o problemă deja însușită, rămîne de stabilit

numai forma de organizare a fermelor specializate, care pot integra efective din toate sectoarele (inclusiv gospodăriile populației), și adoptarea tehnologiei optime.

Între unitățile care au adoptat, de mai mulți ani, concepția organizării fermelor specializate pentru creșterea tineretului taurin femel, elemente edificatoare oferă cooperativele agricole de producție dintr-o serie de județe în care această modalitate a fost deja experimentată. Această metodă trebuie consolidată și urmărită nu numai în direcția organizării de sectoare și ferme specializate, ci în mod obligatoriu și pe linia perfecționării continue a tehnologiilor utilizate. Fiecare variantă tehnologică aplicată și observațiile efectuate prezintă interes, deoarece contribuie la fundamentarea soluției optime, științifice de creștere a tineretului femel de prăsilă.

Fermele de creștere a tineretului femel de prăsilă organizate pînă în prezent se pot grupa în trei categorii, după sistemul de creștere practicat:

a) Creșterea în ferme de tip gospodăresc, care au fost amenajate cu cheltuieli minime. În aceste ferme s-a realizat mecanizarea totală sau parțială a furajării, a adăpatului și a evacuarii gunoiului. Aceste ferme au fost organizate în spațiile disponibile din sectoarele zootehnice, în care s-au introdus vițele în vîrstă de 4—6 luni, în număr de 500—1000 capete.

b) Creșterea de tip semiintensiv, în ferme modernizate prin amenajarea unor adăposturi disponibile (grajduri gospodărești rămase libere pe măsura construirii complexelor de tip industrial pentru vacile de lapte). Cu un volum redus de cheltuieli, aceste spații de cazare au fost reamenajate pentru a permite aplicarea unei tehnologii semiintensive. Concret, unele cooperative agricole de producție au construit cîte un grajd nou (capacitate 300—500 locuri) destinat primei faze de creștere a vițelor sau 1—2 grajduri pentru perioada a II-a (cîte 880 locuri). Sistemul de întreținere în aceste grajduri este liber, în boxe colective, numărul animalelor ajungînd pînă la 1800—2000 vițele. În aceste unități s-a asigurat hrănirea rațională în ambele faze, în prima perioadă aplicîndu-se tehnologia de creștere intensivă. După diagnosticul gestației, junincile trec în adăposturi de tip gospodăresc cu întreținere legată, livrarea efectuîndu-se după un program judicios întocmit, respectarea condițiilor de livrare permițînd încasarea sporurilor de preț prevăzute de lege.

c) Creșterea intensivă, în ferme de tip industrial a fost și ea aplicată. În județul Constanța, în mod experimental, Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea și îngrășarea tineretului taurin Tortomanu a luat măsura ca, după predarea de către constructor a primelor obiective de producție (de la faza I), să se introducă în grajdurile respective un efectiv de 2000 vițele (în vîrstă de 15—20 zile și greutate medie de 45—50 kg), provenind de la unități cu producții de lapte superioare. La preluare, fiecărui animal i s-a întocmit o fișă de atestare a originii. În ferma de tip intensiv creată în cadrul complexului aflat încă în curs de realizare a investiției, tineretul femel a fost crescut după principiile sistemului „baby-beef” în prima și a doua perioadă. Animalele au fost rulate în grajdurile de perioada a II-a atîta timp cît acestea au fost disponibile. Pentru cazarea junincilor gestante s-au folosit în continuare adăposturile de tip gospodăresc, cu padocuri, ale fostei ferme de vaci a cooperativei agricole de producție, situată în imediata vecinătate a complexului. Experiența începută în martie 1977 la complexul Tortomanu a avut la bază studii asupra adaptabilității vițelor la sistemul intensiv de creștere, efectuate de specialiști din unitățile de tip industrial din județ, din care a rezultat că tineretul taurin femel răspunde pozitiv la acest sistem de creștere, atît prin sporul în greutate, cît și prin precocitatea la reproducție (tabelul 1).

Avantajele fermelor specializate

INDIFERENT de varianta tehnologică aplicată în asemenea ferme specializate, urmărirea rezultatelor obținute și compararea acestora permite observații concludente asupra avantajelor acestei forme de organizare a creșterii tineretului femel de prăsilă.

Principalii indicatori tehnici și economici realizați în fermele de tip gospodăresc și în cele semiintensive, dar mai ales cei obținuți prin aplicarea tehnicii intensive (prin creșterea vițelor de la 15—20 zile în sistem intensiv) pledează pentru aplicarea unor tehnologii perfecționate în creșterea tineretului femel de prăsilă (tabelul 2).

Urmărirea rezultatelor experienței de la Tortomanu, dincolo de complex, în fermele de vaci, pentru stabilirea producției de lapte și a comportamentului vacilor provenite din junincile crescute în sistem intensiv, poate oferi observații concludente pentru etapa actuală a procesului de concentrare și specializare a producției în domeniul creșterii tineretului

Tabelul nr. 2

Principalii indicatori tehnico-economici în fermele specializate de creșterea tineretului taurin femel de prăsilă

Specificare	U/M	Sistem gospodăresc		Sistem semiintensiv		Sistem intensiv	
		Perioada 1973—1976	Perioada 1974—1977	Perioada 1977—1978	Perioada 1977—1978	Perioada 1977—1978	Perioada 1977—1978
Faze tehnologice	nr.	2	2	3			
Vîrsta la preluare	zile	150—180	100—150	15—20			
Greutatea la preluare	kg.	95—105	85—110	15—50			
Durata de furajare	zile	545—575	575—625	610			
Spor mediu în greutate pe zi pe cap	g	430—450	500—525	720			
Greutate medie la vîrsta de 24 luni	kg.	330—350	370—425	489			
Coefficient de reformă	%	12,5—15	10,5—11	5,5			
Mortalități + sacrificări	%	5	6,5—7	12,5			
Gestante luna a III-a și a IV-a la vîrsta de 24 luni	%	65	75	80,5			
Animale negestante la vîrsta de 24 luni	%	14—15	7	2,0			
Beneficiu pe animal livrat	%	100	150	189			

de prăsilă. Investițiile ce se vor realiza în acest scop vor fi amortizate nu numai pe seama rezultatelor financiare pozitive ale fermelor de vițele ci și din rezultatele tehnice și economico-financiare obținute de fermele de vaci beneficiare ale acestor juninci.

În ceea ce privește experiența generală de modernizare a unor ferme gospodărești și aplicarea unei tehnologii semiintensive, ea rezolvă o serie de nevoi imediate. Experiența unor cooperative agricole de producție din județul Constanța (Cotu Văii, Osmancea, Fintinele) a dovedit că în 2—3 ani de producție sînt recuperate în întregime cheltuielile efectuate cu amenajarea acestor ferme.

Beneficiile realizate pe animal livrat ca junincă gestantă este cu 59% mai mare în fermele modernizate de tip semiintensiv, respectiv cu 89% mai mare în cazul aplicării tehnologiilor intensive, față de creșterea vițelor în sistem gospodăresc.

Experiența unităților care au acordat o atenție deosebită creșterii tineretului taurin femel s-a materializat într-o serie de rezultate calitative și cantitative deosebit de importante pentru bunul mers al sectorului creșterii taurinelor:

- creșterea sensibilă a efectivelor matcă de taurine;
- scurtarea perioadei de creștere, atingîndu-se greutatea optimă pentru reproducție la 16—17 luni în cazul vițelor crescute în fermele specializate de tip industrial;
- creșterea fecundității pînă la 85%—95%;
- creșterea posibilităților de înlocuire a animalelor a căror vîrstă depășește optimumul produciv, în scopul obținerii unei producții de lapte sporite, stabile și eficiente;
- popularea noilor obiective de producție cu loturi „pachet” de juninci gestante, astfel încît să se imprime de la început ritmicitatea și continuitatea producției de lapte;
- crearea unor premise practice de fundamentare a noilor investiții pentru ferme specializate de creștere a tineretului femel, sector care devine tot mai distinct în cadrul activității complexe de creștere a taurinelor.

● sub raport economic, indicatorii realizați, corelați cu rezultatele tehnice obținute pledează pentru dezvoltarea și extinderea fermelor și sectoarelor specializate de tineret femel de reproducție, care vor trebui să devină pepiniere de sporire a efectivelor de bovine și a producțiilor animaliere la această specie.

Dacă în perioada 1951—1979, efectivul de vaci și juninci a crescut de 1,5 ori (de la 2,2 mil. la 3,2 mil.) în perioada care urmează, creșterea cu peste un milion de vaci și juninci (respectiv, tot de 1,5 ori) trebuie să se realizeze în numai 6 ani, ajungîndu-se în 1985 la un efectiv de circa 4,1 mil. vaci și juninci. O asemenea condiție va putea fi realizată numai prin generalizarea fermă a experiențelor înaintate, prin aplicarea unor tehnologii moderne cu producție ridicată și a unor măsuri organizatorice și gospodărești de eficiență maximă.

Maria STROE

Institutul de economie agrară

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

CREȘTEREA EFICIENȚEI CONTROLULUI BANCAR

COMPONENTĂ de bază a conducerii societății, controlul are menirea să asigure o legătură dialectică între actul de decizie și înlăturarea acestuia, pe de o parte și urmărirea sistematică și exigentă a gospodării mijloacelor materiale și bănești în economie, pe de altă parte. Tocmai ținând seama de rolul important pe care îl exercită, partidul și statul nostru acordă o atenție deosebită perfecționării permanente a controlului, creșterii eficienței sale. În cuvântarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 29-30 mai 1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o critică severă neajunsurilor existente în exercitarea controlului, mai ales în ceea ce privește organizarea și eficiența cu care se soluționează problemele constatate.

Gospodărirea rațională a fondurilor, obiectiv central al controlului

DIN ACEASTĂ APROFUNDATĂ analiză, apare în mod clar necesitatea intensificării controlului în toate domeniile de activitate din țara noastră, a ridicării sale pe o treaptă superioară prin înlăturarea tuturor neajunsurilor care în prezent îi slăbesc eficiența.

În ceea ce privește controlul bancar considerăm că este necesar, în primul rând, să se accentueze latura sa **preventivă**, cunoscând faptul că oprirea — înainte de a se efectua — a unor operațiuni și plăți care nu sînt necesare, oportune sau care se abat de la lege conferă eficiență controlului; controlul preventiv are un rol de seamă în utilizarea cât mai corespunzătoare a mijloacelor materiale și bănești, în apărarea integrității avutului obștesc.

Dacă din punct de vedere metodologic controlul bancar a fost înzestrat în ultimul timp cu pîrghii tot mai eficiente, în domeniul organizării lui există încă unele posibilități de îmbunătățire. Actuala organizare a acestui control, care se practică de peste trei decenii, în cadrul căreia unitățile economice sînt repartizate pe inspectori pe baza unor norme de muncă, iar verificările se fac individual de către fiecare inspector la unitățile repartizate, apare depășită, după părerea noastră, deoarece imprimă activității aparatului de control bancar o anumită rigiditate, îi îngustează posibilitățile de manevră și de acționare operativă pe teren.

În același timp, îndeplinirea obligatorie a tuturor obiectivelor de control ulterior prevăzute în normele metodologice ale băncii apare, în unele cazuri, neoportună și neeficientă, irosindu-se astfel o parte din fondul de timp al inspectorilor băncii. Este cazul, de pildă, al verificării scriptice a garanției creditelor. Pe baza unor analize efectuate în 1979 la unitățile Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimen-

tară din cîteva județe (Bihor, Constanța, Ilfov, Hunedoara) a rezultat că numai o parte dintre unitățile verificate au prezentat minusuri de garanție, iar procesul de credite negarantate a fost relativ redus. Aceasta dovedește că controlul trebuie efectuat îndeosebi în unitățile în care persistă deficiențe atît pe linia controlului preventiv cît și în cazul controlului ulterior al utilizării fondului de retribuție, al disciplinei operațiunilor de casă și al plăților fără numerar. Din analiza efectuată la sucursala Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară Ilfov, rezultă că întreprinderile agricole de stat cu cont la această bancă au avut în anul 1979, în legătură cu cele trei forme de control menționate, următoarea situație :

Forma controlului	% din total	
	unități cu deficiențe	unități fără deficiențe
Controlul utilizării fondului de retribuție	35	65
Controlul respectării disciplinei operațiunilor de casă	60	40
Controlul respectării disciplinei plăților	65	35

Aspectele arătate se regăsesc și la alte unități ale băncii și apar în condițiile în care aparatul de inspecție utilizează cea mai mare parte din fondul de timp pentru controlul ulterior. De exemplu, din analiza utilizării fondului de timp pe luna septembrie 1979, lună în care se fac de regulă diferite sondaje privind încărcătura aparatului, apare că cei 12 inspectori existenți în serviciul creditării și finanțării unităților agricole de stat din cadrul sucursalei Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară Ilfov au utilizat fondul de timp astfel :

Nr. inspectori	Din care, după utilizarea fondului de timp pentru control ulterior :			
	Pînă la 50%	Între 50—60%	Între 60—70%	Peste 70%
12	1	6	1	4

Rezultă că accentul s-a pus pe controlul ulterior, cea mai mare parte din fondul de timp fiind utilizată în acest scop. Aspectul nu se circumscrie numai în perimetrul activității acestui compartiment de lucru și numai la unitatea bancară la care s-a efectuat analiza.

Prioritate controlului preventiv

EXERCITAREA controlului trebuie să se realizeze potrivit necesităților dintr-un anumit moment dat. Pentru că, în prezent, uneori, inspectorii, în loc să-și concentreze eforturile la unitățile cu greutăți și probleme pentru a le sprijini efectiv în înlăturarea și respectiv rezolvarea acestora, colectează diferite date și aspecte din activitatea organizațiilor economice cu cont la bancă, care, în unele cazuri, sînt ne semnificative și nu ajută la îmbunătățirea situației de pe teren.

Față de aceste aspecte **considerăm indicat ca la începutul fiecărui an activitatea de control bancar să fie reorientată în funcție de rezultatele economice și financiare obținute de întreprinderi în anul expirat și nu numai pe criterii care țin de normele de muncă ale inspectorilor.** Unitățile cu rezultate negative să fie repartizate pentru control pe inspectori, ca și în prezent, urmînd ca verificarea acestora să se facă pe toate obiectivele prevăzute în normele metodologice. La unitățile cu rezultate bune ar urma să se efectueze numai controlul preventiv, iar controlul ulterior doar în cazul în care, pe baza documentelor depuse de bancă, a dărilor de seamă contabile și a evoluției indicatorilor bancari, acesta apare necesar. În acest fel, controlul ulterior va constitui tot mai mult o continuare a controlului preventiv. Cu cît numărul unităților cu rezultate pozitive în anul precedent va fi mai mare, cu atît se va putea diferenția mai mult controlul ulterior în favoarea celui preventiv.

Accentuarea diferențierii controlului ulterior va disponibiliza o parte din inspectori, înlăturînd unele fenomene de încărcare care apar în prezent, cu influență negativă asupra calității con-

trolului, va înlătura unele aspecte de automatism în îndeplinirea obiectivelor controlului ulterior și va crea condiții mai bune de extindere și întărirea a controlului preventiv, a cărui eficiență este recunoscută, precum și de adâncire a controlului pe teren la unitățile cu rezultate negative, unde acesta apare necesar.

În condițiile create, controlul preventiv ar putea cuprinde tot mai mult și într-un cadru mai organizat lucrările care prefigurează actul creditării și celelalte operațiuni din relațiile cu banca (lucrarea de întocmire a contractelor economice, a planurilor economice și bugetelor de venituri și cheltuieli, a planurilor de credite). Prin aceasta, pe lângă descoperirea unor rezerve interne și factori cu influență negativă din activitatea unităților economice, s-ar asigura controlului bancar criteriul, puncte de sprijin mai corespunzătoare de exercitare pentru tot anul de plan.

Acoperirea cu contracte a două faze funcționale ale procesului economic — aprovizionarea și desfășurarea — creează premisele desfășurării în condiții normale a întregii activități economice și financiare din anul de plan. Aceasta cunoscând faptul că, potrivit legii, contractele economice sînt instrumente de planificare și de realizare a prevederilor înscrise în planul național unic de dezvoltare economico-socială și că ele se încheie înainte de începerea perioadei de plan în funcție de specificul producției.

Întărirea controlului bancar privind asigurarea unor relații contractuale și mai corespunzătoare ar preveni multe din neajunsurile care mai există în legătură cu modul în care unitățile economice își îndeplinesc obligațiile una față de cealaltă în anul de plan.

și care au fost puse în evidență cu prilejul Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din mai a.c.

Un moment-cheie al controlului bancar preventiv îl constituie întocmirea planului de producție și a bugetului de venituri și cheltuieli. Este cunoscut că întregul proces de creditare și de plăți prin bancă, de încasare a veniturilor de stat, de plăți pentru retribuirea muncii, operațiuni supuse controlului bancar, se derulează pe fondul sarcinilor de plan. În această fază, inspecția bancară are posibilitatea să cunoască modul de fundamentare a fiecărei surse de venituri și categorii de cheltuieli și să determine asigurarea echilibrului financiar și mobilizarea tuturor resurselor interne. De asemenea, poate să determine utilizarea în mod cât mai corespunzător a unui din instrumentele de bază ale noului mecanism economico-financiar, bugetul de venituri și cheltuieli.

Importanța controlului în faza de elaborare a planului este atestată de faptul că, acolo unde acesta s-a exercitat în mod cuprinzător și adîncit, inspecția Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară au constatat numeroase cazuri de prevederi exagerate de cheltuieli, de stabilire a veniturilor sub posibilitățile existente, necorelări între indicatorii de plan sau între indicatorii unor unități cu relații economice importante și frecvente (de exemplu, între planurile cooperativelor agricole de producție și cele ale stațiilor pentru mecanizarea agriculturii) și altele pentru care s-au luat măsuri de remediere.

Lucrarea de întocmire a planului trimestrial de credite se efectuează pe fondul indicatorilor din planul economic și bugetul de venituri și cheltuieli și este menită să actualizeze necesarul de mijloace circulante de imprimat stabilit la începutul anului de plan.

de plan. Ea constituie un prilej de analiză cu privire la modul de realizare a indicatorilor economici și financiar în trimestrele expirate, mai ales în agricultură unde influența unor factori naturali poate determina decalări de lucrări în ramura culturii plantelor și modificări în mișcarea planificată a efectivelor de animale, și permite acționarea pe calea creditului pentru înlăturarea unor neajunsuri din activitatea întreprinderilor.

Efectuarea unui control mai exigent cu prilejul întocmirii planurilor de credite apare cu atât mai necesară cu cît multe întreprinderi, trusturi etc. nu-i acordă încă importanța cuvenită, în sensul că nu antrenează în suficientă măsură la stabilirea necesarului de credite și cadrele tehnice care cunosc direct, mai îndeaproape modul de desfășurare a procesului economic în cursul anului, fapt ce creează unele greutăți în dimensionarea creditelor, cu consecințe negative asupra desfășurării procesului de creditare și a exercitării controlului prin credit.

Control bancar ulterior diferențiat în funcție de rezultatele obținute

ÎNTĂRIREA CONTROLULUI asupra operațiunilor cu banca s-ar realiza prin exercitarea acestuia de către controlorii de ghișeu ajutați efectiv și permanent

Constantin GRIGORESCU
Banca pentru Agricultură și
Industria Alimentară

(Continuare în pag. 27)

NOTE

PRIORITĂȚI ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR PRECONTRACTUALE

PRACTICA a demonstrat cu argumente convingătoare că modul de desfășurare a activităților precontractuale este hotărîtor pentru derularea în bune condițiuni a aprovizionării tehnico-materiale în anul de plan. În acest context, legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a țării prevede necesitatea elaborării planului de producție actualizat pînă la 30 iunie și definitivarea, respectiv actualizarea contractelor, pînă la 30 septembrie ale fiecărui an pentru anul următor. Alte termene mai de amănunt legea nu stabilește și nici nu este necesar.

Dar, dat fiind numărul mare de verigi care concurează și colaborează la elaborarea planului, cit și numărul mare de activități interdependente ce se desfășoară pînă la încheierea contractelor, se resimte, după părerea mea, necesitatea elaborării unei metodologii cu termene precise pentru fiecare activitate și verigă.

Pentru că nu se poate actualiza calculul necesarului de aprovizionat fără ca serviciul de aprovizionare să primească, în prealabil, un proiect al planului de producție actualizat și normele de consum în vigoare. De asemenea, nu se pot emite repartiții înainte de elaborarea balanței analitice care, la rîndul ei, trebuie să aibă la bază o balanță sintetică actualizată și aprobată printr-un decret al Consiliului de Stat. Reamintim că balanțele analitice și repartițiile pentru anul de plan din cincinal, cuprind cantitățile numai la nivel de an, iar la actualizarea planului, pentru anul de plan, acestea prevăd cantitățile pe an și pe trimestru.

Ținînd seama de prevederile legii și de experiența acumulată apreciaz că ar fi util ca în metodologia pentru actualizarea planului anual al aprovizionării tehnico-materiale să fie prevăzute următoarele activități și termene preconcontractuale, situate în anul anterior celui de plan:

● elaborarea și desfășurarea nivelurilor orientative actualizate pînă la unitate — cînd este cazul — pînă la data de 1 aprilie;

- actualizarea planului de producție la nivel de întreprindere — 15 aprilie;
- actualizarea calculului și fundamentării necesarului de aprovizionat pe baza planului de producție actualizat pe an și trimestru — 30 aprilie;
- analiza și corelarea la nivel de centrală industrială, centralizarea și fundamentarea necesarului de aprovizionat-actualizat — și înaintarea acestuia la ministerul tutelar și la C.S.P. împreună cu proiectul planului de producție actualizat — 15 mai;
- analiza și corelarea la nivel de ministere, centralizarea și fundamentarea necesarului de aprovizionat, actualizat și înaintarea acestuia la C.S.P., M.A.C.F. și coordonatorii de balanță. Totodată, la C.S.P. se înaintează și proiectul planului de producție actualizat — 30 mai;
- transmiterea proiectului planului de producție actualizat, de către unitățile coordonate la coordonatorii de balanță — 30 mai;
- elaborarea proiectelor balanțelor sintetice actualizate de către coordonatorii de balanță, analiza lor împreună cu C.S.P., M.A.C.F. și centrale industriale și corelarea la nivel național, apoi prezentarea la Consiliul de Miniștri — 20 iunie;
- elaborarea prevederilor planului anual actualizat — 30 iunie;
- transmiterea cotelor la beneficiarii titulari de plan și a balanțelor sintetice la coordonatorii de balanță — 7 iulie;
- transmiterea desfășurătoarelor cu specificații la coordonatorii de balanță — 20 iulie;
- elaborarea, de către coordonatorii de balanță, a balanțelor analitice — inclusiv a programelor de fabricație și optimizarea transporturilor — pe an și trimestre, emiterea repartițiilor și a extraselor de balanță — 31 august;
- emiterea comenzilor de către beneficiari — 10 septembrie;
- trimiterea, de către coordonatorii de balanță, a specificațiilor la organizațiile importatoare pentru cantitățile ce se importă — 15 septembrie;
- emiterea actelor adiționale la contracte cu nivelul cotelor actualizate pe an și trimestre — 30 septembrie.

Adoptarea unui astfel de program de acțiune, consider că contribuie la respectarea prevederilor legii privind actualizarea contractelor, respectiv a planului de aprovizionare, pînă la 30 septembrie a anului promergător celui din plan.

Cornel SUCIU

Centrala de aprovizionare și livrare a produselor chimice

EFICIENȚA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A STIMULĂRII CREATIVITĂȚII

RIDICAREA sistematică — în conformitate cu Programul-directivă de creștere a nivelului de trai, adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R. — a calității vieții, generează, pe planul cererii de consum a populației, importante modificări în comportamentul de cumpărare, în nivelul exigențelor față de oferta de produse.

Segmentul pieței confecțiilor resimte din plin aceste mutații intervenite în consum, căpătând un tot mai pronunțat caracter de piață a cumpărătorului. Implicațiile acestui fenomen depășesc cu mult sfera comercializării mărfurilor respective, determinând o modificare de optică, în sensul antrenării unor eforturi mai largi, conjugate, din partea tuturor participanților la procesul realizării tehnice și economice a confecțiilor.

Possibilitatea oferită de procesul integrării învățămîntului superior cu producția ne-a creat condiții favorabile suplimentare pentru cunoașterea în detaliu a problematicii introducerii în fabricație a noilor confecții, evidențiind necesitatea unui cadru organizatoric bine stabilit și a unei concepții clare asupra etapelor ce trebuie parcurse de la ideea de noutate la produsul finit destinat pieței. Succesiunea corectă a acestor etape, dar mai ales încadrarea strictă în timpul destinat pentru fiecare dintre ele în parte este o condiție hotărîtoare pentru viitorul succes de piață al articolelor vestimentare.

Specificul acestei piețe — așa cum a rezultat dintr-o serie de cercetări de marketing asupra unor largi colectivități (5 cercetări pe eșantioane de cîte 3000 de subiecți) — îl constituie necesitatea unui ritm alert de înnoire a structurii producției. Caracterul sezonier destul de pronunțat al consumului de confecții, asociat cu o creștere continuă a gradului de exigență a consumatorului intern și extern în ce privește calitatea și diversitatea vestimentației, solicită un ritm alert în cadrul muncii de creație. Pentru ca oferta de confecții să răspundă plenar exigențelor cererii interne și mai ales celei internaționale, munca de creație trebuie fundamentată pe studii de marketing capabile să asigure un cadru informațional riguros asupra mutațiilor intervenite în ierarhia nevoilor, gusturilor și preferințelor purtătorilor cererii, numai astfel putîndu-se orienta producția spre necesitățile reale ale pieței interne și externe, așa cum prevede noul mecanism economic și criteriile eficienței economice și sociale.

Problematica acestor studii se cere orientată spre cunoașterea tendințelor mondiale în privința calității confecțiilor (privită ca sinteză a parametrilor tehnologici, funcționali, economici și estetici ai produsului), spre găsirea celor mai adecvate căi de valorificare a specificului nostru național în creația de modă, precum și spre delimitarea principalelor segmente de consumatori potențiali și a comportamentului lor de cumpărare.

Cerințe față de cercetare și creație

SARCINILE înscrise în documentele programatice ale Congresului al XII-lea al partidului privitoare la creșterea calității vieții impun activității de creație din domeniul articolelor vestimentare un substanțial salt calitativ pe linia satisfacerii la un nivel tot mai ridicat, prin produsele realizate, a nevoilor de îmbrăcăminte ale populației.

Munca de creație în domeniul confecțiilor are un cîmp mult mai larg de cuprindere decît transpunerea în practică a rezultatelor prospectării liniei modei vestimentare. Dacă anumite componente ale liniei modei pot fi rezultatul fanteziei creatoare, ar fi greșit și foarte dăunător să extindem această apreciere asupra procesului de creație vestimentară în ansamblul său. Dimpotrivă, activitatea de creație trebuie să valorifice întregul instrumentar științific destinat producerii de idei de noi produse, evaluării și analizei lor complexe. Mai mult decît atât, și în domeniul confecțiilor sînt conturate o serie de tendințe generale, cu o durată mai mare de acțiune, de care trebuie să țină seama în orientarea creației. Încercăm a le sistematiza, cu convingerea că manifestarea lor se va resimți și în cincinalul viitor, urmînd să reprezinte puncte de reper în munca creatorilor.

Activitatea de creație în industria confecțiilor trebuie privită ca parte inte-

grantă a cercetării științifice și dezvoltării tehnologice desfășurate la scară națională. Potrivit prevederilor „Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000”, în industria textilă rezultatele activităților de cercetare trebuie să-și găsească expresia în realizarea de produse mai ușoare și, totodată, mai durabile, de tot mai bună calitate.

Astfel, o cerință prioritară în creația din domeniul confecțiilor trebuie să o reprezinte creșterea gradului de funcționalitate al acestora. Acest lucru necesită sporirea gradului de confort igienic și termic al confecției, precum și creșterea ușurinței în întreținerea produselor (prin aplicarea tratamentelor umido-termice). Aceste caracteristici calitative trebuie realizate nu atît pe fondul creșterii consumului de materiale și durabilității produsului (avînd în vedere manifestarea în proporție de masă, la majoritatea segmentelor populației, a fenomenului de modă), cît mai ales pe seama reducerii greutateii specifice a confecției. Specialiștii sînt de părere că greutatea optimă a îmbrăcămîntei, pentru ea aceasta să asigure confortul fiziologic, trebuie să reprezinte 1—1,5% din cea a corpului omenesc pe care îl îmbracă. Dezideratului creșterii funcționalității confecțiilor i se răspunde în prezent și prin sporirea semnificativă a ponderii îmbrăcămîntei din stofă tricotată.

În creația confecțiilor trebuie, de asemenea, să se aibă în vedere **sporirea capacității de refolosire a materialului textil** prin reintroducerea sa în circuitul economic productiv. În cincinalul 1981—1985, o tendință pentru întreaga subramură a industriei textile o va reprezenta sporirea ponderii materialelor recuperabile și refolosibile, urmînd ca acestea să reprezinte 48,7% din totalul materialelor pentru consumul intern. Acest lucru va permite reducerea importului, în așa fel încît în anul 1985, peste 70% din necesarul de materii prime textile să fie acoperit din țară. Pentru realizarea acestui obiectiv considerăm că va fi necesară regîndirea întregii activități de recuperare a materialelor textile la nivel național, și mai ales a tehnologiilor de valorificare a materialelor recuperate.

Creatorii de confecții vor trebui să țină seama și de rolul în continuare prezente al accesoriilor în vestimentație, fie ca obiecte independente, fie ca elemente de ornament ale produselor de bază. Spre exemplu, la realizarea unui costum bărbătesc contribuie peste 20 de întreprinderi, nu numai din industria ușoară.

O altă coordonată de bază în orientarea eforturilor de înnoire trebuie să o constituie faptul — tot mai mult pus în evidență de practică — că **activitatea de creație a confecțiilor trebuie să se circumscrie unei concepții unitare asupra întregului ansamblu vestimentar**. Aceasta presupune o colaborare

permanentă între creatorii de confecții și cei de țesături, tricotaje galanterie, încălțăminte și marochinărie. Ea trebuie să însoțească eforturile tuturor spre realizarea unei asortări estetice deplină a componentelor ce alcătuiesc ansamblul vestimentar — premisă a bunului gust și a eleganței tinutei omului contemporan, o nouă calitate în satisfacerea acestor cerințe. Cercetările selective pe piață ale cererii pentru articolele textile-încălțăminte, efectuate în ultimii ani, au relevat creșterea substanțială a nivelului de exigență al consumatorului nostru. Paralel cu sporirea gradului său de informare cu privire la evoluția modei, el devine tot mai pretențios față de oferta industrială în ceea ce privește posibilitățile de asortare a componentelor vestimentare pe care le poartă. În cadrul unei recente anchete pe piață, pe care am realizat-o în Capitală pe un eșantion reprezentativ de peste 3 000 de persoane, a reieșit interesul ridicat manifestat de consumatori pentru combinații vestimentare de genul: bluză — jachetă; fustă + bluză + pantalon + pelerină (pentru femei); cămașă + pulover + cravată; sacou + două perechi de pantaloni (pentru bărbați). Astfel, pantalonul + jacheta și fusta + jacheta sînt preferate de 38,2% din consumatoare, iar pentru combinația sacou cu două perechi de pantaloni de nuanțe coloristice diferite optează 32,7% din clientela masculină.

Una din principalele carențe ale ofertei noastre o reprezintă posibilitatea relativ redusă pentru consumator, de a achiziționa un ansamblu vestimentar conținînd totalitatea pieselor („de la pantof la pălărie“) într-o deplină armonie a formelor și coloritului, pentru o anumită destinație în folosință. Este semnificativ, în acest sens, faptul că la contractarea fondului de mărfuri între industrie și comerț, creatorii din domeniile menționate mai sus vin fiecare cu o colecție proprie, existînd prea puține puncte comune în direcția realizării de ansambluri vestimentare unitare.

În structurarea ofertei de confecții — o a treia coordonată a muncii de creație — va trebui să se considere orientarea actuală a fizionomiei comerțului spre unități specializate pe segmente de consumatori (unități pentru nou-născuți, copii, adolescenți, sport-turism, tip Romarta, case de modă), specializare ce răspunde unor cerințe reale ale populației — și ca atare, producătorii vor trebui să asigure acestor unități un fond de marfă corespunzător. Așa cum a reieșit și din cercetările selective efectuate, oferta noastră este încă, în bună măsură, deficitară în raport cu cererea la capitolele: confecții pentru copii mici (2—7 ani), îmbrăcăminte pentru viitoarele mame, îmbrăcăminte pentru interior, confecții pentru gama largă de activități desfășurate în timpul liber (pentru sport, turism, diverse activități gospodărești — mecanică, timplărie, grădinarit etc.), îmbrăcăminte de protecție. Atenția de care ar trebui să se bucure confecțiile respective e necesar să fie proporțională cu locul ocupat de aceste destinații în timpul total al populației și cu frecvența

solicitării pe piață a componentelor vestimentare în cauză.

În creația vestimentară se cere o preocupare mai susținută pentru dezvoltarea unei îmbrăcăminti modulate. Consumatorul este tot mai interesat în largirea posibilităților de combinare a componentelor vestimentare. Această intersanjabilitate a confecțiilor, în special în cazul pieselor mici, duce la diversificarea tinutei vestimentare a omului, la o mai bună adaptare a acesteia față de situațiile în care este purtată. Cercetările amintite mai înainte au relevat că piața ar fi receptivă la primirea unor combinații vestimentare de genul celor amintite (bluză + jachetă; fustă + bluză + jachetă + pantalon + pelerină; cămașă + pulover + cravată și/sau papion; sacou + două perechi de pantaloni + vestă etc.). În toate aceste situații ar urma să se folosească, pentru modulele ansamblului vestimentar, fie același material și culoare, fie materiale compatibile între ele, în nuanțe coloristice ce se asortează.

O nouă calitate utilizînd noi mijloace

ACTIVITATEA de creație vestimentară în industria confecțiilor este concentrată, în principal, la Centrul de creație și proiectare a îmbrăcămintei (C.C.P.I.) din cadrul Centrului industriei confecțiilor București. Alături de activitatea acestuia, la ca. 20 de întreprinderi din cele 37 existente în prezent în subordinea C.I.C. există „nuclee de creație“ în cadrul serviciilor tehnice.

Referindu-ne la potențialul uman creativ al C.C.P.I., trebuie să remarcăm că în organigrama sa sînt prevăzute 83 de posturi ce solicită încadrarea de personal cu studii superioare (40 în cercetare și 43 în proiectare). Față de acest necesar în concordanță cu sarcinile încredințate C.C.P.I.-ului, în prezent activează 31 de specialiști cu studii superioare (22 ingineri, 9 licențiați în arte plastice).

Un studiu atent asupra muncii de creație ne dezvăluie persistența unui caracter pronunțat meșteșugăresc a acestei activități. În condițiile unei producții de masă, specifică actualului stadiu de dezvoltare al industriei românești de confecții se cere și din parte creației — locul de geneză al noilor articole vestimentare — o abordare metodică, riguros științifică a fenomenului înnoirii. Considerăm că rolul hotărîtor în acest domeniu trebuie să-l joace grupul format din inginerul tehnologic (specialist în industria confecțiilor, care să cunoască posibilitățile tehnologice de realizare), designerul (licențiat în arte plastice, care să aducă viziunea integratoare asupra încadrării funcționale estetice a obiectelor de îmbrăcăminte în mediu), și specialistul în marketing (care să dea imaginea reală a configurației cerințelor de consum). Nu putem vorbi azi de o creație care să răspundă pe deplin comandamentelor menționate ale realizării industriale a confecțiilor atît timp cît ea nu se aliniază, ca preocupări, personal și dinamică a înnoirii orientărilor menționate. Se impun în acest sens o modificare de optică privi-

tor la sursa de creație și o întărire a acestui sector de activitate cu personal adecvat. Stimularea creativității în centrele și nucleele de creație se poate realiza prin introducerea în practica curentă a metodelor de creativitate intuitivă și rațională, cum sînt: brainstormingul, analiza morfologică, creativitatea operațională, tehnica relațiilor impuse, în aplicarea cărora catedra de Marketing a Academiei de studii economice poate acorda sprijinul necesar.

Pentru scurtarea la minim a duratei totale a ciclului pe care-l parcurge confecția de la idee la piață, am propus aplicarea cu titlu experimental a metodei drumului critic în urmărirea termenelor programate pentru diferitele activități (cercetare pe piață și tehnologică, crearea modelului, realizarea prototipului, testarea acestuia, contractarea, producția de serie, lansarea comercială).

Informarea creatorilor noștri trebuie să dobîndească un caracter sistematic. Această caracteristică privește deopotrivă ritmicitatea obținerii informațiilor, structura acestora, aria geografică de proveniență și procedeele de prelucrare a datelor. Realizarea în cadrul C.C.P.I. a unui fișier sistematic al protecțiilor (desene realizate la scară) și al schițelor (crochiuri) privitoare la totalitatea articolelor de modă ar fi foarte utilă. Acest fișier ar urma să înmagazineze informația structurată pe destinații ale articolelor vestimentare, pe sexe și pe grupe de vîrstă, reprezentînd o „bancă de date a creației vestimentare“, care să fie periodic actualizată. În același timp s-ar cere lărgită colaborarea pe linia schimbului organizat, periodic, de informații între creatorii noștri și colegii lor din alte țări.

Ce perspectivă va avea moda vestimentară la noi în țară? Este hazardat a da un răspuns net la această întrebare. Considerăm însă că perspectivele ei vor fi legate strîns de cele ale creației articolelor de îmbrăcăminte în general. Creșterea calității vieții, obiectiv central al politicii partidului și statutului nostru, va determina o sporire a timpului liber al cetățeanului și o multiplicare a posibilităților practice de petrecere a acestuia. Faptul acesta va arena o diversificare a destinațiilor articolelor vestimentare. În același timp considerăm că îmbrăcăminte se va structura mult mai net pe două mari direcții: o îmbrăcăminte cu funcționalitate sporită, destinată activităților profesionale ale omului și una pentru petrecerea timpului liber, aceasta din urmă cu valențe estetice superioare, puternic ancorată în ultimele tendințe ale modei. Dacă prima categorie va fi reprezentată de confecțiile de serie mare, realizate în condiții de înaltă productivitate a muncii, în cea de-a doua vor intra confecțiile de serie scurtă sau chiar unicate, destinate nuanțării gusturilor și preferințelor consumatorilor.

Nu trebuie pierdut din vedere nici specificul folcloric românesc în creația de modă, precum și rolul ce trebuie să-l joace creatorul nostru în educarea gustului estetic al consumatorului român. Toate aceste elemente trebuie să conducă la formarea și fundamentarea unei concepții proprii românești, care să se materializeze într-un program de perspectivă privind evoluția modei.

Nicolae POP

OPINII *Rezerve de raționalizare a utilizării personalului muncitor*

Organizații teritoriale specializate în efectuarea de servicii industriale

O posibilitate de sporire a eficienței în executarea lucrărilor de reparații și în folosirea personalului auxiliar

EXECUTAREA la timp și de calitate bună a reparațiilor la mașinile, utilajele, instalațiile tehnologice ale întreprinderilor; reducerea numerică a personalului auxiliar ocupat în activitatea de reparații și trecerea în munci direct productive a celor deveniți disponibili — iată două din comandamentele majore ale etapei actuale, care vizează creșterea accelerată a productivității muncii și a eficienței economice. Aparent, între ele există o contradicție care ar împiedica rezolvarea lor concomitentă: căci cum să se execute un volum de lucrări în continuă creștere (pe măsură ce sporește înzestrarea cu fonduri fixe a industriei), cu efective care și așa, în unele unități și perioade de vîrf, par subdimensionate?

Soluții există, în largul domeniu al factorului comun — organizarea.

În acest sens, Directivele Congresului al XII-lea al partidului prevăd, printre măsurile pentru organizarea și desfășurarea în cele mai bune condiții a activității de întreținere și reparație: ● extinderea și diversificarea rețelei de întreprinderi specializate în repararea diverselor categorii de utilaje; ● efectuarea centralizată — pe zone geografice, ministere, centrale industriale sau grupe de întreprinderi — a reparațiilor de mașini-unelte și utilaje de uz general.

Adîncind această idee, autorul articolului de mai jos avansează propuneri privind o formă de organizare a serviciilor auxiliare pentru unitățile industriale, pe care o supunem forurilor în drept, spre studiu și o eventuală experimentare.

IN ÎNTEPRINDERILE industriale, activitățile auxiliare și de servire — deși intră în calculul productivității muncii — nu au o contribuție directă la realizarea producției de bază, ci se apropie, prin natura lor, de sfera serviciilor efectuate pentru unitățile respective.

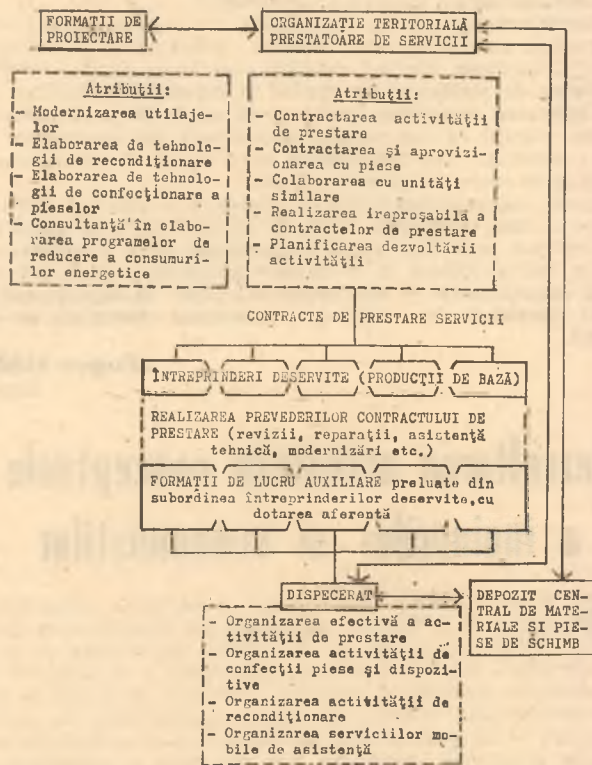
Faptul că în multe întreprinderi mici și mijlocii nu se poate asigura o încărcare uniformă și constantă a acestor unități determină o serie de aspecte negative: nivel de ocupare scăzut al muncitorilor auxiliari, comparativ cu muncitorii din activitatea de bază (problemă ce nu poate fi rezolvată satisfăcător prin policalificare, atunci cînd profesia muncitorilor auxiliari nu este înrudită cu meseriile de bază ale unității); folosirea incompletă a utilajelor și mașinilor-unelte din dotarea activităților auxiliare; stocuri mari de piese de schimb și materiale, producînd imobilizări importante.

În cele mai multe cazuri, aceste neajunsuri ar putea fi înlăturate prin desprinderea organizatorică de întreprindere a activităților auxiliare din domeniul reparațiilor și trecerea lor în răspunderea unor organizații teritoriale, specializate în efectuarea de servicii industriale.*)

Forma de organizare prezentată în schemă ar asigura, cred, condiții pentru sporirea eficienței activităților auxiliare, în condițiile creșterii siguranței în funcționare a mașinilor și utilajelor din dotarea activităților de bază deservite. Ea are în vedere și unele aspecte ale producției și reconstrucției pieselor de schimb.

Modelul prezentat urmărește punerea în valoare nu numai a rezervelor importante de raționalizare a activităților auxiliare din cadrul întreprinderilor, dar și a avantajelor specializării. De asemenea, el presupune concentrarea specialiștilor cu calificare superioară din activitatea de reparații în ateliere de cercetare-

*) Ideea unei asemenea specializări nu este nouă. Astfel, este cunoscută amploarea pe care au luat-o în unele țări cu industrie avansată firmele specializate în „leasing”, „factoring”, „engineering” și activitățile de servicii. Acest proces de adîncire a diviziunii sociale a muncii, accelerat de revoluția tehnico-stințifică contemporană și influențat de criza de energie s-a dovedit eficient sub raport economic.



Model de distribuție teritorială a activităților auxiliare din unitățile economice

proiectare, ceea ce ar permite mai bună valorificare a cunoștințelor și experienței lor în studierea și aplicarea promptă a posibilităților de modernizare a utilajelor.

Evident, activitatea de bază a unei astfel de organizații teritoriale (la nivel de platformă industrială, oraș, județ) va consta în realizarea, pentru unitățile economice servite, a unor prestații de servicii auxiliare, plătite la un nivel cel mult egal, dar de regulă mai scăzut decît cheltuielile pe care unitățile economice le fac în acest scop în organizarea actuală.

Rezervele ce pot fi mobilizate pentru funcționarea cu o eficiență superioară constau în îmbunătățirea parametrilor funcționali ai fiecărui sector auxiliar preluat, ca și în valorificarea posibilităților pe care le oferă sistemul în ansamblu, prin: ● sporirea gradului de ocupare a muncitorilor auxiliari (completînd activitatea acestora cu operațiuni de confecții și reconstrucții de piese și subansamble) ● utilizarea completă, în mai multe schimburi a mașinilor-unelte din dotarea sectoarelor auxiliare ● reducerea masivă a volumului de mijloace circulante imobilizate în stocuri de piese și materiale, prin îmbunătățirea normativelor de stocaj și prin costul mai redus al pieselor reconstrucționate ● creșterea calității forței de muncă, prin orientarea perfecționării și a policalificării în meserii înrudite ● posibilitatea reală de a aplica operativ modernizări și perfecționări în unitățile deservite etc.

Luată ca un tot, organizația teritorială prestatoare de servicii auxiliare apare ca o uzină — ce-i drept, foarte dispersată, dar acest inconvenient poate fi atenuat prin perfecționarea comunicațiilor (radiotelefon, telefoane directe etc.). Dar să precizăm că o astfel de uzină ar oferi posibilitatea de a se depăși o serie de probleme care afectează unitățile economice — aprovizionarea greoaie cu piese de schimb, timpul îndelungat de aplicare a perfecționărilor și modernizărilor, imobilizările de durată în reparații etc. — și de a se obține producții suplimentare fără investiții. Aceste avantaje ar influența pozitiv productivitatea muncii, producția netă, eficiența în general.

PRELUAREA sectoarelor auxiliare din subordinea întreprinderilor industriale le-ar permite acestora să reducă din complexitatea legăturilor și a problemelor ce decurg din acestea. Astfel, în locul a zeci de contracte de aprovizionare pentru piese de schimb și materiale auxiliare, ar exista un singur contract de prestare de servicii, care să garanteze satisfacerea la un nivel superior a cerințelor activității de bază (în prezent, de regulă, soluționarea problemelor din sectoarele auxiliare ocupă mult timp, iar problema gășirii unui rulment, a unei piese de vine uneori prioritară, pînă la nivelul conducerii întreprinderii)

Faptul că prin preluarea sectoarelor auxiliare se are în vedere o înghețare și, în continuare, o scădere a cheltuielilor ocazionale de aceste activități va conduce la **îmbunătățirea indicilor de rentabilitate** a unităților economice.

Existența unui contract de prestare va angaja, de fapt, două forțe pentru realizarea unei serviri ireprosabile a proceselor producției de bază, oferind condiții mai bune pentru **scurtarea perioadelor de staționare în revizii și reparații**, reducerea avariilor, **aplicarea metodelor moderne de reparații** prin schimb de agregate. Faptul că organizația prestatoare de servicii va răspunde material de defecțiunile care îi sînt imputabile o va cointeresa în respectarea contractului.

Actuala supradimensionare a sectoarelor auxiliare din numeroase unități economice reflectă dorința de a se evita orice risc. Sistemul prezentat oferă posibilitatea de a transfera acest risc, din întreprindere, la o unitate pregătită pentru a-l evita. **Efortul organizatoric — mai ieftin — trebuie să completeze permanent efortul de investiții, care înseamnă cheltuieli de venit național.**

Eugen HANCA
Suceava

Dezvoltarea activității conceptuale a inginerilor și economiștilor

ÎN REALIZAREA obiectivelor dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, formulate de Congresul al XII-lea al P.C.R., un rol de tot mai mare importanță — pe măsura afirmării revoluției tehnico-științifice, a principilor noului mecanism economico-financiar — revine efortului de mobilizare conceptuală, creator, din partea specialiștilor cu pregătire superioară — în primul rînd al inginerilor și economiștilor din ramurile producției materiale, din cercetare și proiectare.

Eficiența muncii de creație tehnică și economică presupune însă cunoștințe la zi, deoarece ideile necesare rezolvării unor probleme concrete din unitățile economice pot apare în primul rînd în condițiile înțelegerii și însușirii orientărilor politicii partidului — pe un fond de cunoștințe temeinice și permanent îmbogățite în domeniul respectiv, dublat de pasiune în muncă.

Conceptul învățămîntului continuu, promovat cu începere din anul 1971 prin programul național de perfecționare și reciclare periodică a cadrelor cuprinde ca un element de bază și pe acela că învățătura se însușește și de unul singur, cu cartea în față. Cartea permite diversificarea ritmului învățării de la om la om — și cu cît omul are un mai bogat fond de cunoștințe, cu atît învață mai personal. (Aceasta înseamnă, totuși, că avem nevoie de tot mai multe cărți tehnice și cărți economice adevărate realității românești.)

Lucrînd, aproape un sfert de veac, nemijlocit în producție, am constatat încă destul de multe cazuri în care cadre cu pregătire superioară — ingineri, economiști — citesc puțin sau cu totul sporadic literatură tehnică și economică, mulțumindu-se cu cunoștințele căpătate în facultate, care, în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, se erodează cu mare rapiditate.

LIPSA DE MOTIVARE în realizarea unui studiu permanent este, cred, direct legată de faptul că promovarea treptelor de la inginer (sau economist) pînă la inginer principal I — care înseamnă tot altelea gradații cîștigate la retribuție — se face în primul rînd după criteriul vechimii în specialitatea respectivă și mai puțin după cunoștințele căpătate și capacitatea de a le aplica în producție.

În cazul cadrelor didactice, al medicilor ș.a., promovarea se face pe bază de **examene, concursuri, susținere de lucrări**. Adoptarea unui sistem similar pentru cadrele cu pregătire superioară din unitățile economice le-ar obliga la **studiu permanent**, la cunoașterea noutăților tehnice și economice la zi din domeniul respectiv, la realizarea unor **studii și experimentări proprii** și, desigur, la **introducerea rezultatelor lor** în practica domeniului în care lucrează — mai ales dacă unele grade de economist sau inginer s-ar obține prin susținerea nu numai a unor examene (organizate pe centrale, departamente, institute de cercetări și proiectări, de învățămînt superior), dar și a unor lucrări aplicative (studii, proiecte etc.).

Eventual, însăși **promovarea în funcții de conducere** — în unitatea respectivă sau în alte unități — ar putea fi condiționată de obținerea în prealabil a unor grade, inclusiv pe baza participării la stagii în instituțiile de formare și perfecționare a cadrelor de conducere.

PRIN LEGE, întreprinderilor li s-au stabilit atribuții grupate în așa fel, încît să răspundă realizării tuturor funcțiilor unei unități economice (planificare, cercetare-dezvoltare, producție, comercial, financiar-contabil, personal). Realizarea acestor obiective este mult ușurată dacă în organizarea întreprinderii, în repartizarea de atribuții pe compartimente și oameni se pune un accent deosebit pe **activitatea conceptuală** (de studii, cercetare, proiectare).

Faptul că întreprinderea reprezintă o unitate de producție nu înseamnă nicidecum ca toți inginerii și economiștii să fie neapărat masați în secții și ateliere. Adevărația problemă care se pune în cadrul unei întreprinderi este aceea de a organiza în așa fel, încît formațiunile de muncă, atelierelor, secțiilor să li se asigure forța de muncă bine pregătită, materii prime corespunzătoare, utilaje în perfectă stare de funcționare, o documentație tehnică și tehnologică detaliată, măsuri care să ușureze munca și o organizare superioară a producției și a muncii, ca și a conducerii proceselor de producție.

Dacă s-ar crea și menține permanent astfel de condiții, sarcina conducătorilor de formații de muncă (maistri, subingineri, ingineri), a șefilor de ateliere și de secții s-ar limita la a lua măsuri pentru respectarea disciplinei de muncă și tehnologice, pentru buna folosire a utilajelor, a materiilor prime.

Pentru a se ajunge însă în situația de a putea concentra forțe serioase de specialiști în compartimentele conceptuale — înțelegînd prin acestea nu numai cele de proiectare produse-prototipuri, proiectare tehnologică-autoutilare, dar și oficiile de calcul, precum și compartimentele de organizare a producției și a muncii — o parte din cadrele cu pregătire superioară din întreprindere ar trebui disponibilizate și orientate către aceste compartimente, în scopul de a rezolva punctele critice din ateliere, secții și întreprindere.

La întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța, unde specialiștii din compartimentele funcționale participă la acțiunea de cercetare-proiectare, realizînd fiecare din ei cite un studiu (proiect) pe trimestru, în vederea soluționării eficiente a unor probleme concrete, s-a constatat că rezultatele sînt considerabil mai bune decît atunci cînd își foloseau în întregime timpul în ateliere și secții, pentru asistarea personalului existent.

Pe de altă parte, este un fapt cunoscut că în multe întreprinderi a avut loc un proces de „ridicare” a atribuțiilor de la secții de echipe către maistri, de la maistri către ingineri sau către șefii de secții și ateliere. Preluarea de către factorii de conducere superiori a unor atribuții ale colaboratorilor lor, determinînd „coborîrea” preocupărilor inginerilor și economiștilor, a dus în unele cazuri și la o blocare a activității conceptuale a acestora, legată de problemele de perspectivă în sectorul pe care-l conduc.

ÎN ACEASTĂ ETAPĂ a transformării cantității într-o nouă calitate, consider că ar trebui ca **fiecare unitate economică să-și reorienteze folosirea specialiștilor**. Dacă maistrii își vor realiza cu adevărat atribuțiile date prin lege, dacă subinginerii vor prelua în mare parte conducerea formațiilor de muncă, a atelierelor, a secțiilor, atunci inginerii și economiștii vor putea fi folosiți mai bine în conceperea de produse și tehnologii noi, de modernizări, în implementarea tehnicii de calcul, perfecționarea organizării, a pregătirii profesionale, în studii de piață ș.a.

În același timp se resimte stringent necesitatea unei ample vehiculări a informațiilor privind realizările din țara noastră, în vederea **generalizării metodelor de muncă, procedurilor tehnologice, metodelor de organizare** aplicate în diverse unități economice și care și-au dovedit valabilitatea și eficiența, ceea ce ar evita irosirea de muncă pentru căutarea de soluții unor probleme deja rezolvate.

De asemenea, ar fi foarte util dacă activitatea conceptuală din întreprindere ar fi mai bine **coordonată** de către institutele de cercetare-proiectare, centrele de calcul, compartimentele de organizare a producției și a muncii din centrale și departamente. Pe această cale, **potențialul de gîndire tehnică și economică ar putea fi integrat într-un program unitar la nivel de subramură**, care ar evita căutări și abordări în paralel la diverse întreprinderi, pentru rezolvarea unora și aceluiași probleme.

Organizarea orientată spre dezvoltarea activităților conceptuale prin mai buna folosire a specialiștilor cu pregătire superioară, care să se autoperfecționeze permanent, ar putea constitui unul din pilonii calității și eficienței în următoarea etapă de dezvoltare a economiei noastre.

Ionel DUMBRAVA
Constanța

15 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL P. C. R.

Dinamica dezvoltării și calitatea vieții în socialism (III)

DIMENSIUNI ȘI TENDINȚE ALE CALITĂȚII VIEȚII ÎN ROMÂNIA

5. Nivelul și structura consumului de bunuri și servicii

SEMNIFICAȚILE consumului asupra calității vieții din socialism decurg atât din funcțiile sale generale ca fază a producției cît, mai ales, din specificitatea condițiilor și proceselor sociale, economice și politice ale acestei orînduirii.

Ca fază a reproducției, consumul absoarbe produsul producției și impune reluarea continuă a acesteia. Prin actul de utilizare de către oameni a bunurilor create de producția materială și de folosire a diferitelor servicii are loc procesul efectiv de satisfacere a diferitelor trebuințe materiale și spirituale. Volumul și mai ales calitatea bunurilor și serviciilor destinate consumului au efecte directe asupra calității vieții, concretizate atât în asigurarea echilibrului biologic și fiziologic necesar existenței și reproducției normale a ființei umane cît și în dezvoltarea aptitudinilor fizice și intelectuale, amplificarea complexității și creativității muncii sociale — factori principali ai dinamismului și eficienței progresului social.

Condițiile vieții economice, sociale și politice din socialism, radical schimbate față de orînduirile precedente, asigurînd realizarea funcțiilor generale ale consumului ca fază a reproducției imprimă acestuia noi valențe și dimensiuni. Tripla calitate a membrilor societății — de proprietari asupra principalelor mijloace de producție, de producători de bunuri și servicii și de participanți direcți la organizarea și conducerea întregii societăți — determină ca volumul și structura nevoilor de consum ale acestora să devină coordonate principale ale întregii acțiuni sociale. În acest context, **organizarea și desfășurarea producției de bunuri și servicii dar și a consumului acestora de către populație în funcție de nevoile obiective — științifice determinate — este una din legăturile specifice ale producției și calității vieții din socialism.** Referindu-se la importanța acestei legături, tovarășul Nicolae Ceaușescu — secretarul general al P.C.R., sublinia: „**Întreaga dezvoltare trebuie să pornească de la necesitatea asigurării unei producții materiale în stare să satisfacă cerințele de consum științifice determinate, dar care să excludă risipa sub orice formă, consumul de dragul consumului**”¹⁾. Este important să subliniem că organizarea și desfășurarea producției și consumului de bunuri și servicii, în funcție de necesitățile obiective — științifice determinate, presupune o continuă dezvoltare și perfecționare a acestora **corespunzător transformărilor care au loc în toate condițiile vieții sociale și promovarea continuă a tendințelor moderne ale producției și consumului menite să contribuie la ridicarea calității vieții întregii populații.** Totodată, dezvoltarea producției și consumului în funcție de trebuințele — științifice determinate — nu înseamnă uniformizarea stilului de viață al oamenilor ci, dimpotrivă, lărgirea posibilităților de satisfacere a nevoilor de consum pe fondul diversificării produselor și serviciilor, ridicării calității acestora și valorificării tradițiilor de consum ale poporului nostru.

Caracteristic pentru consumul de bunuri și servicii din societatea noastră este și faptul că funcțiile și formele concrete ale acestuia se realizează în cadrul sistemului unitar al con-

dițiilor și mijloacelor care definesc calitatea vieții din socialism. De aceea, atât producția cît și consumul de bunuri și servicii sînt concepute și se desfășoară în funcție de un sistem de criterii economice, sociale și politice, ca reflectare a cunoașterii și folosirii tuturor legilor obiective ale socialismului. În acest sens, organizarea și dezvoltarea — armonioasă a producției bunurilor de consum și a serviciilor pe întreg teritoriul țării, pe zone, și localități, precum și creșterea consumului de bunuri și servicii, simultan, la toate categoriile de populație, sînt trăsături esențiale ale ridicării nivelului de trai al întregii societăți. Totodată, în determinarea dimensiunilor și formelor concrete de realizare a producției și consumului de bunuri și servicii din țara noastră se ține seama nu numai de cheltuielile și rezultatele economice obținute de producători ei și de efectele social-economice pentru beneficiarii individuali și pentru întreaga societate.

Toate aceste procese determină ca evoluția consumului de bunuri și servicii din țara noastră să nu reprezinte copierea sau imitarea vreunui model de consum existent într-o altă țară — oricît de dezvoltată ar fi din punct de vedere economic. Încadrat organic în sistemul condițiilor economice, sociale și politice care definesc calitatea vieții din socialism, consumul de bunuri și servicii în țara noastră va evolua pe baza nevoilor obiective — științifice determinate, în corelație cu tendințele moderne imprimate de progresul tehnico-științific contemporan și prin păstrarea și valorificarea corespunzătoare a tradițiilor specifice poporului român. Analiza retrospectivă a evoluției consumului de bunuri și servicii în anii construcției socialismului, precum și orientările și obiectivele înscrise în Programul directiv de creștere a nivelului de trai și ridicare a calității vieții — aprobat de Congresul al XII-lea al partidului, permit evidențierea modificărilor substantiale care au avut loc pînă în prezent în această sferă a calității vieții din țara noastră cît și perspectivele sale viitoare.

Unul din indicatorii care exprimă dinamismul consumului populației este evoluția cumpărărilor de mărfuri cu amănuntul din comerțul socialist. În perioada 1950—1978 volumul total al vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist a crescut de 14,0 ori, din care: mărfuri alimentare de 13,0 ori, prin alimentația publică de 16 ori, iar mărfuri nealimentare de 14 ori. Analiza evoluției vânzărilor de mărfuri pe medii dezvoltă cîteva aspecte calitative deosebite. În mediul urban, pînă în anul 1965 necesitățile de consum alimentar au avut o intensitate dominantă asupra întregului consum al populației. După această perioadă, în condițiile satisfacerii crescînde a necesităților de consum alimentar, a apărut tendința de creștere mai rapidă a consumului de produse nealimentare, ceea ce exprimă orientarea consumului pe coordonatele moderne ale nivelului de trai. În mediul rural se menține și după anul 1965 creșterea mai rapidă a volumului și ponderii mărfurilor alimentare față de evoluția mărfurilor nealimentare. Această tendință exprimă procesul de trecere de la consumul alimentar al țărănimii bazat prin excelență pe produsele primare ale agriculturii la consumul de produse prelucrate industriale, ceea ce înseamnă diversificarea și îmbunătățirea calorică și nutritivă a alimentației populației din acest mediu. În ambele medii volumul vânzărilor prin alimentația publică cunoaște o dinamică foarte rapidă, ceea ce exprimă extinderea formelor de consum în unități specializate care permite așezarea alimenta-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11, Editura Politică, 1975, pag. 61.

ției pe baze rațional-științifice și realizarea unor economii de timp și muncă pentru fiecare consumator.

Prezintă o deosebită importanță faptul că aceste modificări s-au realizat pe fondul creșterii continue a consumului pe locuitor la principalele produse, reflectată sintetic în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1
Consumul mediu anual de bunuri alimentare și industriale pe un locuitor

	U.M.	1950	1965	1970	1978	1980*)
Carne și produse din carne	kg.	16,7	26,6	45,7	54,9	62,4
Lapte și produse din lapte (exclusiv untul)	litri	107,6	105,0	132,6	153,0	220,0
Ouă	buc.	59	115	214	254	270
Zahăr și produse din zahăr	kg.	6,9	15,0	20,3	26,4	30,0
Legume și produse din legume	kg.	65,6	75,3	112,6	133,5	143,6
Produse din cereale, în echivalent făină	kg.	130,5	208,0	189,3	186,5	183,3
Țesături (inclusiv confecții)	mp.	13,19	16,26	24,19	27,2	29,10
Încălțăminte	per.	0,62	1,97	3,06	3,3	4,19

*) Prevederi plan

Sursa: Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții. Editura politică, 1979, pag. 9—10.

Dinamica consumului de produse alimentare și industriale pe locuitor reflectă pregnant transformările radicale în modul de trai al populației. În decursul a 30 de ani de construcție a socialismului consumul pe locuitor a crescut la carne de 3,7 ori, la lapte — de peste 2 ori, la ouă — de 4,5 ori, la zahăr — de 4,3 ori, la încălțăminte de 6,6 ori etc. În această perioadă în România nu numai că s-au lichidat fenomenele de subalimentație, moștenite de la vechea orânduire socială, dar s-a modificat radical și structura calitativă a consumului alimentar, indicii realizați depășind cu mult media mondială. În acest sens datele comparative cu privire la realizările din țara noastră și proiecțiile Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) sînt deosebit de expresive.

Tabelul nr. 2
Indicatori comparativi ai consumului alimentar pe locuitor

Nr. crt.	Indicatori ai consumului alimentar	U.M.	Aria de referință	Nivelul consumului zilnic pe locuitor		
				1970	1975	1980
0	1	2	3	4	5	6
1.	Calorii total	număr	Mondial România	2122 3004	2457 3012	2499 3240
2.	Calorii de origine animală	număr	Mondial România	410 623	420 693	433 765
3.	Proteine, total	grame	Mondial România	66,8 87,2	67,7 87,6	69,0 88,1
4.	Proteine de origine animală	grame	Mondial România	21,7 29,9	22,3 33,3	23,2 36,7
5.	Grăsimi, total	grame	Mondial România	56,7 77,4	53,3 81,4	60,1 92,4
6.	Grăsimi de origine animală	grame	Mondial România	31,5 48,3	32,3 54,0	33,3 59,8

Sursa: Organisation des Nations Unies pour l'Alimentation et l'Agriculture, Rome, 1971 F.A.O. pag. 129—130, 163, 271, 290.

Ritmul evoluției consumului alimentar pe locuitor din țara noastră în decursul celor 3 decenii care au trecut — unul din-

*) Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții. Ed. politică, 1979, pag. 26.

tre cele mai mari din lume — exprimă modificările radicale care au avut loc în această sferă a calității vieții. Este important să menționăm, totodată, că acest ritm s-a realizat în condițiile creșterii rapide a populației urbane — de la 3,7 milioane în 1949, la 10,6 milioane de locuitori în 1978, (respectiv — ca pondere — în populația totală — de la 23,4% la 48,6%) care, după cum se știe este în majoritatea covârșitoare numai consumatoare de produse agro-alimentare și nu producătoare de astfel de produse. În același timp, remarcăm că Proiectul-directivă de creștere a nivelului de trai și de ridicare continuă a calității vieții, aprobat de Congresul al XII-lea prevede: „În domeniul consumului alimentar în concordanță cu cerințele științifice determinate pentru menținerea capacității vitale și îmbunătățirea stării de sănătate a populației se va pune accentul pe îmbunătățirea structurii și ridicarea calității produselor, asigurându-se aprovizionarea populației cu produse cu conținut nutritiv ridicat și în sortimente diversificate“²⁾.

Modificări însemnate s-au produs și în ce privește consumul de bunuri nealimentare. Principala tendință care se manifestă în consumul acestor produse este reflectată de creșterea mai rapidă a vânzărilor de mărfuri de folosință îndelungată și de cultură față de vânzările de articole de uz strict personal. Astfel, în perioada 1950—1978, în timp ce volumul total al vânzărilor de mărfuri nealimentare a crescut de 14 ori, desfacerea de țesături și confecții au sporit de 2,1 ori, de încălțăminte de circa 8 ori, iar vânzările de produse metalo-chimice și electronice au crescut de peste 16 ori, de mobilă de circa 120 ori, de articole de librărie de circa 13 ori. Știut fiind faptul că satisfacerea necesităților de îmbrăcăminte și încălțăminte ocupă un loc primordial în consumul nealimentar al oricărui om, creșterea mai rapidă a cumpărărilor de mărfuri de folosință îndelungată și de cultură exprimă o nouă treaptă calitativă a ridicării nivelului de trai al populației din țara noastră. Evident că, această tendință se realizează, ca mărime și ritm, în mod diferit, în funcție de specificul colectivităților și de nivelul consumului general al acestora. Pentru familiile din mediul urban, de exemplu, creșterea cheltuielilor pentru bunuri de cultură, mobilă și obiecte electrice de uz casnic este mai mare decât în cazul familiilor din mediul rural. În același timp, în totalul cheltuielilor pentru produse nealimentare ale familiilor din mediul rural ponderea cea mai mare o dețin cheltuielile pentru materiale de construcții și mobilă.

Intensificarea tendinței de creștere în ritm rapid a consumului de produse nealimentare se reflectă și în evoluția gradului de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată, prezentată în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3
Inzestrarea populației cu obiecte de folosință îndelungată (număr la 1 000 de locuitori)

	1965	1975	1980*)
Aparate de radio	123,9	206,6	247,0
Televizoare	28,2	144,9	203,0
Frigidere	21,3	95,5	157,0
Mașini de spălat rufe	22,9	67,9	100,0
Autoturisme	1,2	13,7	28,0

*) Prevederi plan

Sursa: Programul-Directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții. Ed. politică, 1979, p. 10.

În aprecierea semnificațiilor evoluției consumului populației de bunuri nealimentare și a înzestrării cu obiecte de folosință îndelungată se impun unele considerații. Se remarcă și în cazul acestor forme ale consumului populației ritmul rapid al evoluției acestora. Față de normele — rațional științifice — elaborate de specialiștii din țara noastră nivelurile pe locuitor la unele produse nealimentare (încălțăminte și unele țesături) au atins aceste norme, iar la alte produse (tricotaje, confecții) sînt foarte aproape de normele respective. În ce privește gradul de înzestrare a populației cu unele obiecte de folosință îndelungată decalajele față de nevoile — științific determinate — sînt încă sensibile. De aceea și Programul-directivă de creștere a nivelului de trai și ridicare a calității vieții prevede un complex de măsuri și obiective pentru ridicarea gradului de înzestrare a populației cu obiecte de folosință îndelungată. Trebuie, totodată, să subliniem că semnificația realizărilor obținute și în domeniul înzestrării populației cu o serie de bunuri de

folosință îndelungată (televizoare, frigider, mașini de spălat autoturisme) este deosebită. **Toate aceste realizări reflectă saltul calitativ pe care l-a cunoscut industria bunurilor de consum din țara noastră în anii socialismului.** Căci este un adevăr decontestat, că în timp ce crearea și dezvoltarea sectoarelor industriale — producătoare de obiecte de folosință îndelungată (aparate de radio, televizoare, frigider, mașini de spălat, autoturisme) în țările cu un nivel economic ridicat au avut o evoluție lentă — în decursul unui număr mare de decenii în concordanță cu progresul tehnico-științific din fiecare etapă, — și în raport cu aceasta s-a desfășurat și evoluția înzestrării populației cu astfel de bunuri, în România majoritatea acestor sectoare ale industriei s-au înființat în ultimele două decenii — în contextul unor complexe procese menite să lichideze gradul de înapoiere economică moștenit de la vechea orinduire social-economică. Existența acestor sectoare, dezvoltarea și perfecționarea lor pe coordonatele înscrise în Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate vor asigura ridicarea, în ritm rapid a gradului de înzestrare a populației din țara noastră cu astfel de bunuri la nivelul normelor științific determinate.

Modificările cantitative și calitative în consumul populației din țara noastră sînt exprimate și de extinderea și diversificarea continuă a serviciilor. Odată cu dezvoltarea serviciilor gratuite asigurate de societate pe seama fondului social — în domeniile învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și în altele — a sporit volumul serviciilor prestate către populație în schimbul unei părți din veniturile bănești ale acestora. Astfel, în perioada 1966—1978, cînd tendințele moderne ale consumului de bunuri alimentare și nealimentare menționate s-au conturat tot mai mult, ritmul mediu anual de creștere a cheltuielilor populației pentru servicii a fost cu mult mai mare decît cel al cumpărărilor de mărfuri, respectiv de 11—12% față de 8,2%. Ca urmare, deși nivelul absolut al cheltuielilor pentru cumpărările de mărfuri a sporit continuu, proporția lor — în totalul cheltuielilor bănești ale populației a înregistrat o scădere, de la aproximativ 3/4 în 1965 la 2/3 în 1978 și, totodată, ponderea cheltuielilor pentru servicii a crescut de la cca 10% la 12%. În decursul dezvoltării serviciilor către populație un ritm deosebit de creștere au cunoscut transporturile și telecomunicațiile, activitățile cultural-artistice, furnizarea de energie electrică, gaze naturale și apă potabilă.

Corespunzător liniilor directoare ale evoluției economiei românești pînă în anul 1990 producția industriei bunurilor de consum, alimentar și nealimentar, va crește la produsele principale de 2,5—3,5 ori. Industria alimentară va fi organizată în așa fel încît să asigure prelucrarea superioară a produselor agricole pentru deplină satisfacere a cerințelor de alimentație rațională a întregii populații. În condițiile repartizării științifice a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării se vor dezvolta subramurile industriei și ale agriculturii astfel încît fiecare județ să poată asigura, din resurse proprii, aprovizionarea populației cu principalele produse necesare consumului alimentar. Pentru satisfacerea deplină a necesităților de produse de folosință îndelungată se vor dezvolta și moderniza principalele subramuri ale industriei și, în special, sectoarele producătoare de obiecte electrotehnice și electronice (radiouri, televizoare, articole de uz gospodăresc) și de mijloace de transport personal. De asemenea, se va asigura un ritm mai rapid de creștere ramurilor și subramurilor industriale producătoare de mijloace de muncă și instalații necesare unităților prestatoare de servicii. Toate aceste modificări se vor realiza pe fondul unei noi structuri ale producției industriale, definită nu numai de diversificarea producției sectorului producător de bunuri de consum dar și de creșterea numărului subramurilor producătoare de mijloace de producție și a celor purtătoare ale progresului tehnic contemporan, care vor participa direct, cu o parte din producția lor, la dezvoltarea bazei tehnico-materiale destinată producției bunurilor de consum.

Pe fondul acestor modificări în producția materială consumului populației din țara noastră va cunoaște noi dimensiuni. Corespunzător Programului-directivă de creștere a nivelului de trai și de ridicare a calității vieții, consumul mediu anual pe locuitor la principalele bunuri și servicii va avea următoarea evoluție, în perioada 1981—1985 (tabelul nr. 4).

Nivelurile proiectate pentru anul 1985 marchează apropierea consumului alimentar de pragul fiziologic necesar — științific

determinat și, odată cu aceasta, intensificarea tendinței de sporire mai rapidă a consumului de produse nealimentare. Va avea loc, îndeosebi creșterea mai rapidă a înzestrării populației cu bunuri de folosință îndelungată și a volumului de prestări de servicii pentru populație. Aceste tendințe sînt reflectate și de ritmul mediu anual al creșterii destacerilor de mărfuri și prestațiilor de servicii: 4,9% — pentru produse alimentare, 7,3% — pentru produse nealimentare și 12% — pentru servicii.

Tabelul nr. 4

	U.M.	1980	1985	1985/1980 ^{0/0}
0	1	2	3	4
Produse alimentare :				
Carne și produse din carne	kg.	62,4	68 — 72	109,0—115,4
Lapte și produse din lapte (exclusiv untul)	litri	220	230 — 240	104,5—109,1
Grăsimi total	kg.	19	20,5 — 21,4	107,9—112,6
Zahăr și produse din zahăr	kg.	30	33 — 35	110,0—116,7
Ouă	buc.	270	275 — 280	101,9—103,7
Cereale, echivalent făină	kg.	183,3	155 — 160	84,6— 87,3
Legume și produse din legume	kg.	143,6	150 — 160	104,5—111,4
Fructe și produse din fructe	kg.	63,0	75 — 85	119,0—134,0
Produse nealimentare :				
Țesături (inclusiv confecții)	mp.	29,1	35,9	123,4
Tricotaje	buc.	9,9	14,2	143,4
Încălțăminte perechi		4,1	4,1	100,0
Înzestrarea populației cu bunuri de folosință îndelungată la 1000 locuitori				
Aparate de radio	buc.	247	300	121,5
Televizoare	"	203	245	120,7
Frigidere	"	157	220	140,1
Mașini de spălat	"	100	153	153,0
Autoturisme de oraș	"	28	57	203,6
Volumul serviciilor (total pe țară)	mil. lei	48 350	74 600	154,3

Sursa : Programul-Directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții. Ed. politică 1979, p. 27—29.

6. Condițiile de locuit

ÎMBUNĂTĂȚIREA continuă a condițiilor de locuit constituie unul din procesele principale ale creșterii nivelului de trai și ridicarea calității vieții din țara noastră. Dimensiunile acestuia, durata sa în timp, pînă la rezolvarea deplină a problemelor locuințelor sînt imprimante, în principal de situația precară a fondului de locuințe moștenit de la vechea orinduire socială. Distrugerile războiului, faptul că peste 50% din locuințele existente în 1944 erau construite din materiale cu o slabă rezistență, volumul redus al spațiului de locuit ce revenea pe o familie, (cca 65% din familii aveau în folosință o cameră și o bucătărie), slaba dotare sanitar-edilitară a celei mai mari părți a fondului de locuințe a pus practic în fața revoluției socialiste din țara noastră problema construirii unui nou fond de locuințe pentru populație.

Pentru rezolvarea acestei probleme, în țara noastră construcția de locuințe reprezintă unul din domeniile principale ale producției socialiste, încadrat în sistemul unitar de organizare și conducere planificată a economiei naționale. În aceste condiții progresul continuu și multilateral al economiei românești, pe fondul unui ritm rapid de industrializare, a fost concretizat și în creșterea continuă a fondului de locuințe nou con-

Ioan V. TOIU

(Continuare în pag. 25)

Probleme energetice actuale și teoria economică (III)

Conservarea energiei. Necesitatea determinării corecte a consumului de energie și a eficienței acestuia

LEGĂTURA dintre energie — ca fenomen fizic — și economie apare prin intermediul prețului. Acesta constituie un instrument important pentru realizarea obiectivelor economico-sociale în domeniul gospodăririi energiei. Astfel, momentul critic de cînd începe să fie rentabilă substituția unor combustibili nedeficitari în condiții tehnice și economice mai grele de producție este indicat de nivelul relativ al prețului, așa încît elasticitatea cererii pentru combustibili depinde de nivelul prețului acestora, de nivelul venitului, precum și de alți factori caracteristici. Probleme privind substituția se ridică și între resursele de energie și celelalte resurse — fonduri fixe, materii prime, forță de muncă — realizate prin intermediul tehnologiilor și a structurii producției. În această privință, așa cum subliniază L. Schipper, costurile energiei joacă un rol important în determinarea balanței optime dintre energie și alte resurse ¹⁴⁾.

Concluzia principală ce se impune pe linia necesității soluționării problemelor arătate mai sus impune așezarea prețurilor resurselor energetice și de materii prime pe baze noi luîndu-se în considerare limita maximă a cheltuielilor de producție pe unitatea de produs realizabilă la întreprinderea cu condițiile cele mai grele de producție a cărei producție este necesară economiei naționale. De asemenea, din punctul de vedere al cerinței realizării substituției resurselor deficitare cu altele nedeficitare apare necesitatea corelării prețurilor interne a resurselor cu nivelul prețurilor pieței mondiale. Firește, o asemenea acțiune ar avea o influență defavorabilă asupra pieței interne, deoarece ar provoca o ridicare generală a nivelului prețurilor și ar introduce în economia națională unele dintre elementele de instabilitate și inflaționiste existente pe piața mondială înălțurînd această cale ca fiind nerealistă și dăunătoare apare însă ca absolut necesare anumite evaluări care să stea la baza elaborării unor normative de calcul pentru fundamentarea planurilor de dezvoltare economică, a obiectivelor de investiții și a celor de modernizare în domeniul capacităților de producție și a produselor, cu efecte asupra reducerii consu-

mului energetic, normative care să fie folosite, de asemenea la calculul substituției tipurilor de resurse deficitare cu altele nedeficitare sau abundente.

Răspunsul la urmările crizei energetice și la decarașul ce se conturează în perspectivă între cerere și ofertă în domeniul energiei trebuie să-l dea nu numai dezvoltarea sistemului energetic și a structurii acestuia ci și conservarea energiei, ținînd seama atât de starea actuală de accentuată risipă a energiei cît și de potențialul de eficiență, în general, mai ridicat pe care îl are conservarea în comparație cu producerea energiei din noile surse ¹⁵⁾.

La o ofertă tot mai restrînsă de energie, la care se poate face față tot mai greu în condițiile rezervelor cunoscute, descreșterea cererii, considerată conservare, se înscrie ca una din soluțiile cele mai eficiente și mai la îndemînă. Într-adevăr, aceasta este o soluție convenabilă chiar și pentru acele țări care dispun de rezerve energetice, inclusiv pentru acelea unde sînt disputate probleme privind substituția între surse alternative ca, de exemplu, uraniu, cărbune. De aceea, se consideră că sursa principală și condiția hotărîtoare a dezvoltării în continuare a economiei naționale este asigurarea unei creșteri substanțiale a eficienței economice în utilizarea energiei, întregul sistem energetic — de producție și de consum — oferind însemnate posibilități în acest sens.

Una din căile importante se referă la perfecționarea structurii producției, promovarea dezvoltării acelor ramuri și a acelor producții care au consum redus de energie și un grad înalt de prelucrare și de tehnicitate, concomitent cu limitarea la strictul necesar a produselor energointensive.

Pentru orientarea eforturilor în atare direcții și pentru operaționalizarea acestora se pune tot mai insistent problema unei reconsiderări a determinării consumului de energie, precum și a necesității introducerii unor metodologii îmbunătățite de calcul privind eficiența economică a consumului de resurse energetice, folosibile în lucrările de motivare economică a îmbunătățirii structurii producției, a comerțului exterior, a folosirii capacităților de producție mari consumatoare de energie, a modernizării acestora, precum și a investițiilor.

O privire critică asupra sistemului actual de evidență, calcul și analiză a consumului de energie și a sistemului de evaluare a acestuia evidențiază faptul că adeseori aceste sisteme încurajează sau nu sînt în măsură să contribuie la evitarea acelor decizii care au drept urmare realizarea unor consumuri mari și ineficiente de energie.

Se ajunge la atare situație deoarece sistemul de evidență a costurilor de producție contabilizează consumurile energetice doar în fazele respective de fabricație numite consumuri directe. Consumul din fazele anterioare și din producția conexă se contabilizează în mod obișnuit prin intermediul costului

general și amorfi de „materii prime și materiale”, pierzîndu-se astfel identitatea fizică a resurselor energetice. Așadar, din evidențele curente, consumul total de energie încorporat în produse apare eronat. La acestea se mai adaugă adeseori diferite elemente care influențează formarea prețurilor — taxe, subsidii, măsuri de protecție a unor categorii de consumatori etc —, prețurile energiei și combustibililor fiind în felul acesta distorsionate.

Realizarea acțiunilor de politică energetică în domeniile substituției și a exportului de produse energointensive, precum și a investițiilor care au ca obiectiv economisirea energiei, trebuie să aibă la bază un calcul și o motivație economică corectă, ceea ce implică folosirea unor tehnici de calcul adecvate și a unor noțiuni cum sînt consum direct și consum încorporat (total) de energie exprimat valoric și în unități naturale pe ramuri și indicatori și metodologii de calcul al eficienței economice a producției substituibile și a exportului de produse energointensive.

Necesitatea folosirii unor metodologii și indicatori adecvați decurge din următoarele considerente și observații: a) în România precum și în alte țări se va accentua caracterul deficitar al resurselor energetice, această situație implicînd inițierea unor măsuri severe de economisire a energiei; b) prețurile pe piața mondială cresc în ritmuri ridicate; c) existînd o largă cooperare între întreprinderi se pierde posibilitatea identificării fizice a resurselor încorporate în produsele finale; d) sistemul actual de prețuri interne nu este suficient de sensibil la accentuarea laturii deficitare a energiei, prețurile interne neputînd fi operativ corelate cu cele existente pe piața mondială. Ca urmare, calculele de eficiență a producției în exprimarea valorică apar deformate, neconcludente.

Pentru a înălțura asemenea neajunsuri și a realiza premisele unui calcul corect al indicatorilor folosiți la motivația orientării structurii producției în vederea minimizării consumului de energie și atingerii altor obiective economice importante, în cadrul Institutului Central de Cercetări Economice s-au efectuat unele investigații în acest sens. În cadrul cercetărilor realizate a fost folosită metodologia și datele disponibile din analiza input-output pentru a fi calculați coeficienții consumului total sau încorporat de energie pe ramuri agregate. Acești coeficienți sînt exprimați valoric (lei energie/lei producție). Ei pot fi exprimați și în unități naturale — conventionale (în kg combustibil conventional pentru 1000 de lei producție sau pentru obținerea unei cantități de energie echivalentă cu 1 kg de combustibil conventional în ramurile energetice). Pentru trecerea de la exprimarea valorică la exprimarea în unități natural-conventionale pot fi folosite prețurile medii ale energiei din anii respectivi.

Dați fiind faptul că tablourile input-output disponibile au un grad ridicat de agregare, iar cerințele pentru funda-

¹⁴⁾ Lee Schipper, Another Look at Energy Conservation, American Economic Review, mai 1979, p. 366-367.

¹⁵⁾ Lee Schipper, Another Look at Energy Conservation, The American Economic Review, mai 1979, p. 362; G. N. Hatsopoulos, E. P. Gyftopoulos, R. W. Sant, T. F. Widner, Capital Investments to Save Energy, Harvard Business Review, martie-aprilie 1978.

Tabelul nr. 1

Energia încorporată în diferite produse substituibile potrivit informațiilor furnizate de firma BASF—R.F. Germania publicate în revista „The Economist” și a datelor Institutului de economie industrială — România
(în Kg echivalent petrol)

	R.F. Germania	România
Pentru a produce un dmc de :		
— aluminiu	16	15 *)
— cupru	11	13 **)
— oțel	6	8 ***)
100 saci pentru ambalarea îngrășămintelor confectionați din :		
— hârtie	39	
— polietilenă de joasă densitate	36	
100 m țevi rezistente la presiune (cu diametrul de 25 mm) din :		
— oțel	500	
— cupru	96	
— polietilenă de înaltă densitate	38	
100 m conducte de drenare (cu diametrul de 11 mm) din :		
— fontă	1 970	
— ceramică	275	
— policlorură de vinil	154	
100 butelii de 1 litru din :		
— sticlă	23	
— polietilenă de înaltă densitate	12	
— policlorură de vinil	8	

*) aluminiu electrolitic
**) cupru de convertizor
***) oțel electric aliat

Sursa : The Economist, 3 noiembrie, din datele furnizate de firma BASF — R. F. Germania ; Pentru România, datele sînt calculate în Institutul de economie industrială și publicate în caietul de studii industriale nr. 7/1979.

mentarea economică a deciziilor nu pot fi satisfăcute cu asemenea date globale, în cadrul cercetărilor efectuate s-a determinat consumul cumulativ de energie de-a lungul itinerarului tehnologic de fabricație a produsului pînă la sursa inițială de obținere a materiei prime. Rezolvarea problemei s-a făcut pe baza rețelilor PERT, avînd cunoscute pentru fiecare produs rețeaua tehnologică de prelucrare, normele de consum de materiale și normele de consum de energie pentru materialele respective. Rezultatele obținute s-au dovedit a fi satisfăcătoare din punctul de vedere al gradului de precizie și al detaliilor necesare analizei eficienței substituției produselor și tehnologiilor, a investițiilor pentru economisirea energiei și a relațiilor de comerț exterior.

Conservarea energiei prin ameliorarea structurii producției, a exportului și a importului

DIN investigațiile efectuate, s-a desprins faptul că pentru condițiile României, cele mai importante și mai fezabile căi de ameliorare a structurii producției cu efecte mari asupra conservării energiei se referă la substituția unor materii prime și produse destinate consumului intermediar, precum și la substituția produselor destinate exportului.

În ce privește substituția reciprocă a unor materii prime și produse destinate consumului intermediar, după criteriul minimizării consumului energetic fără modificarea volumului producției finale, acesta constituie un obiectiv specific important care trebuie să ia în considerare următoarele : identificarea listei materialelor substituibile cu caracteristicile lor de rezistență la forța de tracțiune, la presiune sau temperatură, greutate, volum etc. ; determinarea consumului încorporat de energie pe produse în diferite stadii de prelucrare a acestora cu exprimarea acestor

tui consum în kgce pe o unitate de produs, pe o tonă, pe o unitate de volum (dmc) sau pe o unitate valorică (la 1 000 de lei producție) etc. în funcție de caracteristica materialelor supuse analizei și de scopurile acesteia.

În mod frecvent se pune problema substituției diferitelor materiale în fabricarea diferitelor produse ca, de exemplu, înlocuirea cuprului cu aluminiul, a betonului cu oțelul, a oțelului cu masele plastice. Mult timp s-a crezut, de pildă, că folosirea maselor plastice în locul metalelor este defavorabilă din punctul de vedere al energiei încorporate în cele două categorii. Atît pe unitatea de volum cît și pe unitatea de măsură a obiectelor confectionate, folosirea maselor plastice apare mai avantajoasă din punct de vedere al consumului de energie. În tabelul nr. 1 se dau unele date comparative privind consumul de energie exprimat în kg. echivalent petrol (kgce) pe diferite produse substituibile cu grade diferite de energointensivitate.

O analiză cuprinzătoare privind substituția produselor în scopul conservării energiei, implică luarea în considerare a consumului energetic nu numai în stadiile de producere a materiilor prime și de prelucrare a acestora ci și în stadiile folosirii produselor la beneficiar, precum și în stadiul recirculării materialelor din bunurile uzate. De exemplu, în construcția caroseriei automobilelor unde se pot folosi în mod preponderent oțel, aluminiu sau mase plastice trebuie luate în considerare unele proprietăți ca greutate, durabilitate, grad de recuperare a materialelor prin reciclare etc. Se știe că o greutate mai mare, datorită folosirii tablei de oțel solicită în timpul exploatării automobilului un consum suplimentar de energie. Totodată atît oțelul cît și aluminiul sînt reciclabile, ceea ce înseamnă realizarea unei economii nu numai de materiale ci și în special de energie. Într-adevăr, așa cum se poate vedea din datele tabelului nr. 2, diferențele între consumul de energie pentru obținerea materiilor prime și consu-

mul pentru materialele reciclate sînt substanțiale.

Totodată, este necesar să fie luată în considerare durata optimă de funcționare a produselor după criteriul economisirii energiei ținînd seama de energia încorporată și de consumul pentru funcționarea produsului analizat în comparație cu consumurile antrenate de alte produse noi ce urmează a fi introduse în fabricație.

O posibilitate de conservare a energiei, mai ales pentru o țară deficitară în resurse energetice, o oferă și adoptarea unei politici comerciale externe care să aibă în vedere un asemenea obiectiv în orientarea structurii atît a exporturilor cît și a importurilor de produse. Pe această linie, pentru România se ridică cu multă acuitate problema substituției treptate a produselor cu un nivel de energointensivitate ridicat cu altele care au un nivel mai redus. În cercetările efectuate de noi în legătură cu aceste aspecte s-au ridicat și numeroase probleme metodologice de determinare a eficienței economice a exportului de produse prin prisma consumului de energie întrucît exportul de produse și servicii înseamnă implicit export de resurse energetice încorporate ¹⁶⁾.

În condițiile cînd prețurile interne au anumite distorsiuni și nu sînt corelate cu prețurile externe ale energiei, gradul de recuperare a energiei încorporate în produsele exportate prin prețul încasat din exportul acestor produse, s-a

Tabelul nr. 2

Economia de energie realizabilă în cazul reciclării unor metale de bază față de producerea lor din minereu

	Nevoia de energie pentru producție (Kcal/g)		Economia de energie (Kcal/g)
	materii prime	materiale reciclate	
Aluminiu	44,2	1,7	42,5
Cupru	11,6	1,5	10,1
Fier	3,7	1,4	2,3
Magneziu	78,1	1,6	76,5
Titan	108,5	45,1	63,4

Sursa : D. Gabor, U. Colombo, Beyond the Age of Waste, New York, Pergamon Press, 1978.

putut măsura prin folosirea unor indicatori specifici ca de exemplu : a) compararea prețului extern al unui produs exportat cu prețul extern al energiei, încorporate în acel produs, în ipoteza că toată energia se importă. Diferența dintre prețul extern al produsului exportat și valoarea consumului energetic încorporat trebuie să acopere toate celelalte elemente ale prețului, în afară de energie ; b) gradul de recuperare a energiei prin vînzarea produsului calculat ca raport între prețul net încasat din vînzarea la export a produsului, în dolari (după scăderea părții ce revine celorlalte resurse de materii prime, de muncă ¹⁷⁾ și amortisment) și prețul ener-

dr. Aurei IANCU

(Continuare în pag. 25)

¹⁶⁾ Firește, același lucru este valabil și pentru import.

¹⁷⁾ Partea ce revine resursei de muncă se compune din retribuții, adaosuri la retribuții, beneficii și alte cheltuieli cu forța de muncă.

ÎN CONTEXTUL puzderiei curențelor, școlilor și teoriilor mai mult sau mai puțin recent apărute, de nuanță economică, filozofică, politică sau istorică, exprimate, între altele, de „noul stingă” sau de „noul dreapta”, se vedește un curent al „noilor economiști”; fără a-și preciza cu claritate poziția, acesta încearcă să susțină posibilitatea eradicării racilelor capitalismului contemporan pe seama reabilitării unor elemente ale teoriei liberalismului.

„Noii economiști” americani sînt grupați în jurul unor universități din S.U.A. dar mai ales a celei din Chicago. Educați în spiritul „școlii keynesiene” și convingși fiind în anii de tinerețe de oportunitatea intervenției statului în economia capitalistă, ei retractează astăzi părerile lor de atunci, găsindu-se însă în fața unui mare număr de dileme. Rețin atenția în acest sens atît probleme mai vechi, ca cele determinate de recesiune, șomaj, inflație, prețuri, ca și altele mai noi de genul „stagflației” și al „slumpflației”; la acestea se adaugă implicațiile crizelor sectoriale actuale deopotrivă în plan economic, social, dar și politic ce duc, în tot mai mare măsură, la compromiterea teoriilor „societății de consum”. „Noii economiști” americani urmăresc identificarea unor modele apte să revitalizeze capitalismul ca mod de producție, să asigure mascarea antagonismelor acestuia făcînd apologia orînduirii ca atare prin arborarea unui „liberalism” sui generis.

Susținut atît de economiști clasici burghezi, A. Smith și D. Ricardo, cît și de cei utilitariști, J. Benthan și J. Mill „liberalismul” economic a apărut, după cum se știe, în secolul al XVIII-lea, militînd pentru înlocuirea autorității arbitrară prin forme instituționale care să asigure libera

IPOSTAZE APOLOGETICE ȘI PRAGMATICE ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ BURGHEZĂ (I)

concurență. Acestuia i s-a opus însă, mai ales în perioada și după marea criză din anii '33, keynesismul, adepții intervenției statului capitalist în economie. Primele atitudini „neoliberaliste”, primele studii consacrate „adaptării” liberalismului economic la condițiile capitalismului monopolist de stat au fost făcute de „școala de la Freiburg” avîndu-l ca promotor pe W. Eucken, iar între reprezentanții de seamă pe W. Röpke în R.F.G., M. Allais în Franța, L. Robins în Anglia, U. Popi în Italia. Școala de la Freiburg nu exclude dirijismul, dar, spre deosebire de keynesiști, acceptă doar o intervenție limitată.

Neavînd încă obiective și direcții unanim acceptate, nici măcar o doctrină unitară, mișcarea americană respectivă, căreia H. Lepage¹⁾ îi acordă eticheta de „noii economiști”, iar alții o denumesc „școala de la Chicago”, abordează un alt gen de „neoliberalism”, am putea spune mai evoluat.

Mișcarea cuprinde în fapt patru grupuri și orientări convergente și anume: 1) curentul „monetarist” 2) cel bazat pe

asa numita teorie a „capitalului uman”, 3) curentul care își fundamentează elabările pe acțiunea „drepturilor de proprietate” și 4) școala „Public Choice”; fiecare din acestea vizează laturi diferite ale scenariului capitalist contemporan dar, în fond, se situează pe poziții apropiate în interpretarea lor.

Între altele, poziția apropiată este atestată de faptul că toate cele patru grupuri urmăresc să „actualizeze” — la condițiile anilor noștri — teoriile consacrate vitalizării întreprinderii capitalistă abordînd deci sfera microeconomicului, asupra căreia au existat studii anterioare și pe care mișcarea încearcă să le depășească pe seama unor radicale înnoiri. Teoriile noilor economiști americani urmăresc în fapt să demonstreze inconsistența concepției keynesiste, căreia îi impune incapacitatea de a soluționa marile probleme cu care se confruntă economia de piață în actuala etapă a multiplelor crize orizontale și verticale generate pe fondul crizei generale a capitalismului și, în același timp să relanseze concepțiile liberaliste; pe acestea din urmă ei le grefează pe structurile actuale, pe realitățile contemporane. În același timp, fiecare grup se distinge prin „segmentele” economico-sociale analizate.

Curentul „monetarist”, surprinde tabloul marilor oscilații monetare din ultimele decenii însoțit de analiza detaliată a căderii și urcării prețului aurului, de valorizarea și devalorizarea dolarului, a celorlalte monede, de fenomenele inflaționiste și de consecințele dezastruoase pe planul vieții sociale, care se răsfrîng în mod deosebit asupra bugetului consumatorului de rînd. Totodată, este analizată aici eficiența pirghiilor monetare din perioada liberalismului și posibilitatea relansării acestor mijloace în dominarea pieței, în reglarea ra-

FIȘE

Dezbateri

● La Academia de studii economice București a avut loc, la finele săptămînii trecute, o dezbateri în legătură cu problemele ce se desprind din acțiunea în curs de desfășurare într-un număr de întreprinderi industriale reprezentative, pentru perfecționarea organizării producției și a muncii și raționalizarea utilizării personalului muncitor — acțiune în sprijinirea căreia sînt antrenate și colective ale unor catedre din A.S.E. În lumina indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfățuire de lucru de la C.C. al P.C.R., privind realizarea planului de creștere a productivității muncii, au fost evidențiate domeniile, în care se înscriu analizele efectuate și măsurile stabilite în unele din aceste unități, rezultatele scontate. Participanții — cadre didactice, specialiști din producție și cercetare — au relevat modalități de intervenție în continuare în acest domeniu, de perfecționare pe baze științifice

a clasificării personalului muncitor din întreprinderi, de determinarea multicriterială a eficienței măsurilor de raționalizare a folosirii forței de muncă, precum și implicații ale acestei acțiuni în contextul noului mecanism economico-financiar.



● Tipărit la Editura Politică sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., volumul „ROMANIA ÎN ANII SOCIALISMULUI 1948-1978” (coordonator

dr. Gheorghe Surpat) constituie o sinteză științifică reprezentativă a istoriei dezvoltării socialiste a patriei. În paginile cărții sînt evocate momente marcante ce au jalonat instituirea și dezvoltarea noii orînduirii — anii revoluției populare-democratice (1944-1947), etapa construirii bazelor societății socialiste (1948-1965), perioada care a urmat consemnarea anii de consolidare a bazei tehnico-materiale a socialismului și etapa de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Un spațiu larg este acordat în lucrare problemelor construcției economice — domeniu hotărîtor al progresului general al societății — relevîndu-se originalitatea și consecvența cu care partidul și statul nostru au proiectat și au condus, potrivit condițiilor specifice fiecărei etape de dezvoltare, procesul făuririi economiei naționale ca un complex armonios, dinamic, eficient. Volumul evidențiază deopotrivă însemnătatea istorică a celui de al IX-lea Congres al partidului, eveniment remarcabil din viața poporului nostru, care a deschis noi orizonturi de progres și civilizație pentru societatea socialis-

tă românească; se relevă contribuția de inestimabilă valoare teoretică și practică a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la fundamentarea liniilor directoare, de pregnantă originalitate ale făuririi socialismului în România.

Studii de marketing.

● Informațiile obținute în activitățile de marketing au devenit de mai mult timp elemente încorporate organic în deciziile de organizare economică, de proiectare a structurilor și fundamentare a politicii economice, poartăzușii Dușan Petkovski în studiul „Acces la determinarea de la recherche du marketing” publicat în ANUARUL FACULTĂȚII DE ȘTIINȚE ECONOMICE DIN SKOPLIJE, 1979. Potrivit părerii autorului, sporirea eficienței marketingului necesită însă, delimitarea cu precizie (în funcție de capacitatea lor de a furniza informații) a trei tipuri distincte de activități: studiul pieței, ca urmare a utilizării datelor primare de prețuri, oferte, etc.; sistemul informațional al pieței înglobînd toate canalele de informare și decizie; studiul pro-

porturilor dintre cerere și ofertă. Așa zisa teorie a „capitalului uman”, urmărește o analiză a utilizării capitalului, încercând, păsămite, să demonstreze că în afara investițiilor capitale, și o serie de cheltuieli familiale îmbracă același caracter, ceea ce pe ansamblu ar înprima capitalului un aspect tot mai „uman”. Se susține faptul că cheltuielile familiale pentru instrucție, căpărare și refacerea sănătății, ridicarea gradului de cultură ar fi, vezi bine, similare investițiilor efectuate de întreprinderi pentru lărgirea producției și prin care, finalmente se constituie profitul capitalist. „Baza teoriei capitalului uman – arată astfel M. Blang – rezidă în aceea că se consideră că oamenii nu-și limitează activitatea economică la opțiuni între diferitele produse marfare pe care le oferă piața, ci efectuează simultan o serie de opțiuni între consumurile imediate și satisfacțiile viitoare de ordin pecuniar și nepecuniar”¹⁾.

Desigur, atît Marx, cît și economiștii contemporani au evidențiat faptul că, în condițiile cînd forța de muncă este singura capabilă să producă noi valori în procesul muncii, ridicarea gradului de instrucție și pregătire profesională determină unul din cele mai mari „cursuri de revenire”. Economistul sovietic S.G. Strumilin²⁾ argumentează, spre exemplu, că fiecare unitate monetară cheltuită pentru instrucție asigură un curs de revenire de cel puțin 6 ori mai mare; în aceeași categorie putem înscrie o bună parte din cheltuielile consacrate refacerii sănătății, menținerii condițiilor fizice, a forței de muncă pentru deplina sa afirmare în procesul de producție etc.

Modul în care se încearcă să fie „umanizat” capitalul deformează însă și denaturează în fapt realitățile. Promovarea

unor asemenea teze a fost urmată de preluarea în analiza economică a unor categorii noi, între care se înscrie cea a „ciclului vieții”; în acest cadru se are în vedere că un om cheltuiește mai mult pentru instrucție la începutul vieții, iar pentru sănătate spre sfîrșitul ei; în ansamblu, pe măsura înaintării în vîrstă ar scade interesul pentru investiții viitoare, amplificîndu-se însă cerințele pentru consumul curent. Pe baza unor asemenea constatări realiste noii economiști americani au elaborat explicații neconvîngătoare privind repartiția veniturilor și încearcă să justifice așa-zisul „șomaj voluntar”³⁾.

Exeget al acestui grup, G. Becker consideră, între altele, în cadrul teoriei familiei, „căsătoria drept rezultatul deciziei celor doi parteneri care urmăresc optimizarea satisfacțiilor în raport cu stările anterioare de celibatari”, apoi tratarea fertilității și a planificării familiale în funcție de factorii economici și, în ansamblu, tratarea problemelor demografice, a familiei în special, prin prisma exclusiv a condițiilor economice. Becker operează atît cu probleme certe și cuantificabile, ca cele privind investițiile familiei pentru instrucție, sănătate, dinamica recuperării lor cît și cu probleme incerte cum sînt numărul de copii și opțiunea lor profesională, ori cu aspecte afective, incomensurabile cum sînt dragostea, credința, altruismul, filantropia. Întrucît G.B. vine în întîmpinarea unor preocupări de studiere a fenomenelor de microgrup teoria respectivă ca și autorul ei, se bucură de o anumită audiență în S.U.A.

În ce privește problema economiei relațiilor nemarfare G.B. vizează tocmai aspecte ale raporturilor umane, familiale în principal, care, deși definesc sau influențează procese economice, nu sînt însoțite

de acte marfare, de vânzare-cumpărare, așa cum se petrec lucrurile în cazul filantropiei sau dragostei. Și acestea se transpun însă în limbaj exclusiv economic. Se cuvine să subliniem și faptul că G. Becker reia teoria consumatorului și duce mai departe analiza tezelor stimulării cererii, încercînd să dea răspuns celor care consideră reală subjugarea consumatorului de către producător, îndeosebi pe calea reclamei care creează false nevoi; el ajunge la concluzia că „cel mai mare pericol pentru societatea capitalistă îl constituie apariția de noi producători”, care stimulează artificial consumul. Dincolo de caracterul apologetic al unor interpretări, interesantă ni se pare preocuparea de a extinde cîmpul analizei economice, utilizarea tehnicilor și practicilor noi de marketing, precum și folosirea instrumentarului nou, specific pînă nu de mult sociologiei, statisticii sau altor științe sociale.

dr. Alecu A. FLOARES

Iași

¹⁾ H. Lepage, «Les „nouveaux économistes” américains. Une révolution scientifique et idéologique», Diogene, nr. 100, 1977.

²⁾ M. Blang, „Journal of Economic Literature”, Paris, 1976.

³⁾ S. S. Strumilin, „Știința și productivitatea muncii” în lucrarea „Scrieri economice alese”, Ed. științifică, București, 1972, p. 64.

⁴⁾ În rîndul adepților acestor teorii se înscriu printre alții: M. Friedman, T. Schultz, J. Mincer, Y. E. Ponath, G. Cain, F. Welch, R. Michaël. Din acest grup, o anumită distincție înregistrează Gary Becker, autorul a numeroase lucrări printre care: „Human Capital” și „Economic Theory”, de numicte căruia se leagă: teoria familiei, abordarea economiei relațiilor nemarfare și noua teorie a consumatorului.

priu zis de marketing pe care ar trebui să se pună în mai mare măsură accentul și care include și elemente de psihologie a cumpărătorului strategiile de promovare a unor produse. Această delimitare nu presupune o separare a metodelor de investigație, metode care în practică se completează reciproc. Opțiunea pentru dezvoltarea studiilor de marketing, de o complexitate și cuprindere cît mai mare, se justifică în viziunea autorului, prin necesitatea îmbogățirii teoretice și lărgirea cadrului explicativ care să permită integrarea fenomenelor de piață într-un sistem conceptual mai larg, articulat cît mai nuanțat cu teoria economică generală.

Suporturile competitivității

● Prin implicațiile sale tot mai profunde asupra posibilităților de valorificare a rezultatelor proceselor economice competitivitatea se situează constant în atenția factorilor de decizie, a cercetătorilor din domeniul economiei. Această problemă – descrierea resorțurilor competitivității în industrie – a constituit obiectul unei investigații desfășurate în 17 țări sub egida Forumului

European de conducere, ale cărei concluzii sînt expuse în articolul „Une enquête sur la compétitivité de l'industrie en Europe occidentale” inserat în numărul 1/1980 al publicației „BULLETIN D'INFORMATION SOCIALE”. Pentru o cit mai fidelă exprimare a competitivității – concept a cărui definire ridică numeroase dificultăți datorită caracterului său complex și dinamic – cercetătorii au utilizat zece criterii, atît cantitative cît și calitative: dinamismul economiei, eficacitatea industrială și costurile de producție, dinamica pieței, dinamica financiară, resursele umane, rolul statului, calitatea infrastructurilor, deschiderea spre exterior, orientarea spre viitor și stabilitatea politică. În truntea unei ierarhii a competitivității realizată pe baza criteriilor enunțate se situează R. F. Germania și Elveția. Între factorii care susțin competitivitatea economiilor respective, se subliniază în studiu, se înscriu nivelul ridicat de calitate a produselor, capacitatea producătorilor de a efectua livrările în termen, posibilitatea de a asigura o calitate corespunzătoare a serviciilor după vânzarea produselor, etc.

dr. EUGEN DIJMĂRESCU

PREFERINȚE VAMALE ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ
București, 1980

● Relațiile comerciale internaționale constituie o pirghie tot mai importantă a dezvoltării economiilor naționale, a participării active a fiecărei țări la diviziunea mondială a muncii. Pentru a pune în valoare posibilitățile largi pe care le oferă acest tip de relații – se subliniază în volumul „PREFERINȚE VAMALE ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL” apărut de curînd la Editura Științifică și Enciclopedică sub semnătura lui Eugen Dijmărescu –,

FIȘE

raporturile comerciale se cer îndăntate pe principii ferme de echitate și egalitate. Ele trebuie deopotrivă să țină seama de tabloul extrem de divers – sub aspect politic, social, economic etc. – pe care îl oferă lumea de astăzi, de necesitatea de a susține și pe această cale progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare. În acest cadru, lucrarea își fixează drept principal obiectiv determinarea rolului sistemului vamal generalizat – element al noii ordini economice internaționale –, posibilitățile sale de a stimula exporturile țărilor în curs de dezvoltare, evidențierea obstacolelor ce se ridică în fața acestui proces de mare complexitate. O atenție deosebită se acordă în volum efectelor aplicării sistemului generalizat de preferințe vamale asupra exporturilor românești, posibilitățile de utilizare cu rezultate cît mai bune a cadrului juridic și economic creat.

CONVORBIRI ECONOMICE

CU
JOHAN GALTUNG

O viziune multilaterală asupra dezvoltării

DE MULTE ori oaspete al țării noastre, profesorul norvegian Johan Galtung este întemeietorul și primul director al Institutului de cercetări asupra păcii din Oslo. În prezent este coordonatorul proiectului „Obiective, procese și indicatori de dezvoltare”, realizat sub egida Universității Națiunilor Unite.

— Care apreciați că este rolul Universității Națiunilor Unite în conștientizarea omenirii asupra crizei multiple în care se află economia mondială ?

— Universitatea Națiunilor Unite este unul din organismele cel mai recent create în sistemul O.N.U. Cred că trebuie să dăm dovadă de modestie vorbind de importanța actuală a acestei universități, mai întâi pentru că ea nu are studenți, ceea ce după părerea mea este o greșeală, dar până acum s-a hotărât ca ea să se ocupe cu cercetarea și cu răspândirea cunoștințelor, nu și cu învățământul. În al doilea rând, există o idee pozitivă în ce privește această universitate și anume aceea de rețea: ea nu are un local, o clădire, ci numai un sediu administrativ, la Tokio. Universitatea Națiunilor Unite reprezintă deci o rețea de cercetare, iar această rețea poate juca un anumit rol, dacă sînt respectate trei condiții: 1) să se integreze cu celelalte organisme ale Națiunilor Unite, 2) să asigure libertatea academică, 3) să aibă o perspectivă, o optică mai curînd holistică, adică să încerce să vadă ansamblul. Proiectul „Obiective, procese și indicatori de dezvoltare” pe care îl coordonez reprezintă un efort de a realiza cele trei principii; el este o rețea cuprinzînd unități de cercetare din 25 de țări, dezvoltate și în curs de dezvoltare, inclusiv țări socialiste, între care sîntem mîndri să numărăm și România. Dorim să utilizăm întreaga bogăție a gândirii, dacă nu a întregii lumi, cel puțin a cîtorva continente, civilizații, sisteme economice și politice. În afara diviziunii geografice a proiectului există și o diviziune în subproiecte. Unul dintre ele privește trebuințele de bază, altul modulele alternative de viață, altul viziunea unei societăți dezirabile; alte subproiecte se referă la procesele de exploatare, de eliberare, de militarizare, altele la indicatori, la metodologie, de exemplu la metoda dialogului. În total avem 29 de teme de cercetare și încă o temă — a 30-a — care este acest efort de a vedea totalitatea, ansamblul.

În centrul conceptului nostru de dezvoltare se află dezvoltarea personalității umane, iar aceasta înseamnă, într-o primă etapă, satisfacerea trebuințelor de bază. Termenul de dezvoltare umană și socială a fost ales tocmai pentru a sublinia că sensul dezvoltării trebuie să rezide nu numai în creșterea economică, ci în elementul uman.

— Ce loc ocupă raritatea crescîndă a unor resurse în acest proces ?

— Pentru satisfacerea necesarului de resurse există desigur două soluții: descoperirea de noi resurse sau diminuarea apetitului de resurse. După părerea mea, ceea ce va trebui să se producă în lume prin instaurarea noii ordini economice internaționale va fi nu numai un nivel mai ridicat de satisfacere în rîndul lumii sărace, ci și un nivel relativ mai puțin ridicat al consumului în rîndul lumii bogate, oarecum la fel cu modul în care într-o serie de țări au fost reduse decalajele excesive dintre diferitele categorii ale populației.

În legătură cu raporturile care există între satisfacerea diferitelor trebuințe de bază pe care le-am menționat, problema care se pune este una mai generală, și anume de a ști unde trebuie să te oprești, de a găsi calea de mijloc: nici prea mult, nici prea puțin.

Cînd consumul este prea mic avem de-a face cu subdezvoltare, cînd este prea mare — cu supradezvoltare. Există deci limite ale consumului în raport cu gradul de satisfacere a trebuințelor. Desigur, intervalul optim nu este același pentru toți, el variază în timp și spațiu.

— Din expunerile pe care le-ați ținut la București cu ocazia actualii dumneavoastră vizite în țara noastră am înțeles că acordați o deosebită însemnătate indicatorilor sociali...

— Spuneam că mi-ar place să văd indicatori pe care să-i poată înțelege și utiliza oamenii de rînd pentru a măsura calitatea vieții lor, nu indicatori utilizabili numai de către birocrați și de oficiile de statistică. De exemplu, astăzi populația unui sat poate oarecum măsura situația alimentară și starea de sănătate din satul respectiv, dar îi este foarte greu să măsoare calitatea vieții sub raportul gradului de fericire, al sentimentului că viața are un sens etc. Personal cred că aceasta este direcția în care trebuie dezvoltată indicatorii.

— Ați afirmat că „economistul este întotdeauna un om surprins” și în același timp orgolios, sau cel puțin așa era pînă nu demult.

— Vroiam să spun că ceea ce mi se pare tipic pentru preocupările cercetării economice în general este înclinația ei de a privi ființa omenescă doar sub latura ei de forță de muncă și de consumator.

— Ce soluție vedeți pentru îndreptarea acestei situații ?

— Trebuie început cu școala, dar nu în sensul de a acorda economistului o nouă diplomă universitară. Trebuie să se înțeleagă faptul că în formarea economiștilor este necesar să se apeleze și la alte discipline, bunăoară la psihologie, care poate să contribuie la relevarea unor efecte negative ale societății noastre moderne, care ar putea să le arate foarte concret cum a fost maltratată natura, în cursul a ceea ce se numește dezvoltare. Adică — în chip de metodă generală — activitatea în echipe interdisciplinare. Desigur că afirmația este valabilă pentru ambele părți: oamenii cu alte specialități trebuie să-și însușească și ei cunoștințele economice.

— Aveți între altele la bază o formație matematică. Cu toate acestea sau poate tocmai de aceea avertizați împotriva riscului matematizării excesive.

— Riscul la care vă referiți conduce la o anumită osificare a structurii teoretice, pentru că în metodologia matematică cu piramidă deductivă idealul de axiomatizare conduce la o construcție matematică foarte bine făcută în care este greu de schimbat vreun element, pentru că dacă se schimbă ceva, acest lucru este întotdeauna legat cu acțiunea printr-o deducție corectă făcută. Aceasta înseamnă că în realitate construcția respectivă nu poate fi atinsă fără a se modifica acțiunea. Iar a schimba acțiunea este întotdeauna mult mai greu pentru că există alte deducții care depind de acțiunea respectivă și aceasta conduce la o anumită ambiguitate, la o ambivalență față de construcția respectivă.

După părerea mea există cîteva măsuri care se pot întreprinde. Una este matematizarea pe scară mică, pe piramide mici care pot fi combinate în diferite moduri. O a doua este dezvoltarea a unei noi matematici, în care deducția să nu fie considerată nici exclusiv valabilă nici nevalabilă, ci ceva între cele două. Mă gîndesc la o nouă formalizare, diferită și care să corespundă mai bine situației. În al treilea rînd, este vorba de posibilitatea de a avea mai multe teorii coexistente, adică mai multe piramide bine construite, care să ofere un număr cît mai mare posibil de optici și nu de a le reduce pe toate la una singură.

— Cum vedeți rolul Centrului internațional de metodologie a studiilor asupra viitorului și dezvoltării de la București, ca nucleu pluridisciplinar, ce funcționează sub egida Federației Mondiale pentru Studiul Viitorului, al cărei președinte ați fost un timp ?

— În cadrul acestui centru au fost de exemplu publicate două volume privind aplicarea matematicii în științele social-politice. Cel de-al doilea volum a apărut de curînd, sub redacția lui Mircea Malița, a lui Hayward Alker și a mea. El cuprinde exact tipul de matematizare modestă pe care eu îl apreciez foarte mult.

După părerea mea, Centrul internațional de metodologie a studiilor asupra viitorului și dezvoltării ar trebui să organizeze mai multe conferințe și să funcționeze ca un centru de formalizare simplă în științele sociale și ca o punte de legătură între studiile asupra viitorului, asupra dezvoltării și a păcii.

Dacă ar exista și posibilitatea de a avea stagiați și cercetători străini care să vină să studieze aici cu colegii lor români, ar fi cu ațit mai bine, căci așa cum se știe — școala românească de aplicare a metodelor matematice în științele sociale este poate una din cele mai bune din lume, dispunînd de o mare putere de imaginație.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

19

NOUA ORDINE ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ, IMPERATIV AL CONTEMPORANEITĂȚII

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎNTREAGA EVOLUȚIE a vieții economice internaționale evidențiază că stabilitatea economică, progresul general al tuturor națiunilor, pacea și securitatea sînt nemijlocit condiționate de lichidarea subdezvoltării, de instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Necesitatea și posibilitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale

PRIN ORDINE ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ se înțelege acea structură a economiei mondiale determinată de un anumit tip al diviziunii internaționale a muncii și al relațiilor economice internaționale, de esența și trăsăturile fundamentale ale mecanismelor economice internaționale (comerț, prețuri, mecanism monetar-financiar etc.) și **cadrul instituțional al relațiilor internaționale** (state, organisme, instituții internaționale) care acționează într-o etapă sau alta.

Spre deosebire de structura materială, de pildă, a economiei mondiale, ordinea economică are la bază un anumit tip de relații economice internaționale, istoricește determinat. Practic, ordinea economică internațională este în același timp și ordine politică internațională.

Privită prin prisma componentelor sale de bază, înțelegem că actuala ordine economică internațională — produs al sistemului mondial capitalist, bazată pe relații de exploatare, inegalitate, oprimare a altor popoare, purtînd pecetea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, a creat mari decalaje în nivelul dezvoltării economice a statelor, a contribuit la accentuarea perturbațiilor în viața economică internațională, cu consecințe profund negative asupra condițiilor de viață ale popoarelor, pentru pacea și securitatea internațională.

Deși în ultimele decenii în structura social-politică a lumii au intervenit importante schimbări, generate de victoria socialismului în mai multe țări din Europa, Asia și America Latină, de dobîndirea unor succese remarcabile de către tinerele state independente, care au pășit pe calea afirmării economice și social-politice de sine stătătoare, de intensificarea luptei maselor populare, a forțelor progresiste împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, tabloul economic al lumii de astăzi înlățeștează o imagine deosebit de îngrijorătoare.

Țările de cînd eliberate prin prăbușirea sistemului colonial, cu toate că dețin peste 30% din resursele naturale cunoscute, 70% din terenurile cultivabile și 2/3 din populația activă a omenirii, realizează numai circa 10% din producția industrială mondială și aproximativ 1/3 din producția agricolă. Țările dezvoltate, cu mai puțin de 1/3 din populația lumii, consumă 1/4 din resursele planetei, controlează aproape 90% din produsul mondial brut, 35% din invenții și tranzacțiile comerciale internaționale, 93% din capacitățile industriale și aproape întreaga cercetare științifică.

Menținerea în condiții de subdezvoltare, de sărăcie și foamete a unei mari părți a omenirii, împărțirea lumii în țări bogate și sărace, pe lîngă consecințele grave pe care le generează pentru țările în curs de dezvoltare, afectează toate națiunile lumii, nu pot asigura o dezvoltare echilibrată a economiei mondiale, favorizează apariția și dezvoltarea unor grave fenomene de criză, duc la ascuțirea contradicțiilor dintre state, la încordare în viața politică internațională.

Toate acestea dovedesc deosebi de concludent caracterul perimat, dăunător pe care îl are actuala ordine economică internațională, incompatibilitatea acesteia cu cerințele progresului economic al umanității.

Referindu-se la această problemă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, sublinia că ea „nu mai corespunde nici intereselor țărilor dezvoltate și, cu alții mai puțin, intereselor țărilor în curs de dezvoltare. Viața dovedește că este justă și necesară această veche ordine, dacă se poate spune că ea a fost creată justă. Desigur fiecare epocă a avut relațiile sale eco-

nomice, juridice și morale, dar lumea s-a schimbat și deci aceste relații trebuie schimbate. Oamenii se transformă, popoarele și-au cucerit independența politică și doresc să devină stăpîni pe bogățiile naționale, să le folosească în scopul ridicării bunăstării lor, al consolidării independenței și suveranității naționale“.

Instaurarea unei noi ordini economice internaționale constituie o necesitate obiectivă, determinată legic de schimbările petrecute în configurația lumii contemporane, de caracterul total perimat al vechilor relații de inechitate, a asupririi unor popoare de către altele, de imperativele lichidării politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de cerințele stringente ale lichidării subdezvoltării, înlăturării fenomenelor de criză — economică, energetică, monetară — care au consecințe profund negative asupra evoluției tuturor statelor, dezvoltării echilibrate a economiei mondiale, destinderii, păcii și colaborării internaționale.

În același timp, instaurarea noii ordini economice internaționale este posibilă, avînd în vedere capacitatea crescîndă a popoarelor, a forțelor progresului, de a influența decisiv cursul fenomenelor și proceselor noi din economia și politica mondială, caracterizate prin tendințe de participare tot mai activă a tuturor țărilor și popoarelor la schimburile internaționale de valori materiale și spirituale, ceea ce corespunde intereselor dezvoltării și progresului fiecărei națiuni, ca și comunității internaționale.

Conceptia P.C.R. cu privire la noua ordine economică internațională

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU îi revine meritul istoric de a fi elaborat o concepție încheată, teoretică și practică, cu privire la trăsăturile definitorii, obiectivele și căile instaurării noii ordini economice internaționale. Din opera secretarului general al P.C.R., din alte documente ale partidului și statului nostru, desprindem:

1. Trăsăturile definitorii ale instaurării noii ordini economice internaționale:

a) **Instaurarea noii ordini economice internaționale este un proces revoluționar**, care presupune o revoluționare a relațiilor dintre state, lichidarea cu desăvîrșire a raporturilor de inegalitate și asuprire, a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste și instaurarea unor raporturi cu adevărat democratice și echitabile între state, bazate pe deplina egalitate în drepturi între toate națiunile lumii, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege orînduirea socială, fără nici un amestec din afară, și de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, pe obligația tuturor statelor de a nu utiliza forța sau amenințarea cu forța împotriva altui stat, precum și de a nu impune opțiuni cu caracter politic și economic.

b) **Instaurarea noii ordini economice internaționale este un proces dialectic**, care se realizează prin eforturi susținute din partea forțelor progresiste, în confruntare cu forțe și tendințe retrograde, ceea ce presupune învingerea unor greutăți inerente, dar și perspectiva soluționării unor probleme fundamentale de care depind progresul și pacea omenirii.

c) **Lupta pentru instaurarea noii ordini economice internaționale se desfășoară în contextul existenței în lume a unor grupări de țări cu orînduiri sociale diferite — realitate istorică ce va dăinui încă o îndelungată perioadă de timp.** Din acest punct de vedere, **instaurarea unor raporturi noi, echitabile constituie expresia însăși a realizării în viață a principiilor coexistenței pașnice.**

d) **Crescerea interdependențelor între economiile naționale imprimă procesului de edificare a noii ordini economice inter-**

*) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare rostită în cadrul ceremoniei prilejului de înmînare a medaliei de aur a Institutului pentru noua ordine economică internațională. Scînteta, 25 februarie 1980.

naționale un caracter de universalitate, determină necesitatea participării tuturor statelor — dezvoltate și în curs de dezvoltare, mari, mijlocii și mici — la acest proces care devine unul din cele mai arzătoare imperative ale timpurilor noastre.

2. **Obiectivul prioritar al noului ordinii economice internaționale îl constituie lichidarea subdezvoltării**, care — pe baza dezvoltării mai accelerate a țărilor în curs de dezvoltare trebuie să ducă la lichidarea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele slab dezvoltate și la apropierea nivelului de dezvoltare economică-socială a tuturor țărilor. „Cind vorbim de noul ordin economic internațional, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem în vedere, în primul rînd, problema lichidării subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări sărace și țări bogate... Prin noua ordine înțelegem crearea condițiilor pentru lichidarea subdezvoltării.”²⁾

Hotărîtor în această direcție este efortul propriu al țărilor în curs de dezvoltare, folosirea la maximum a resurselor interne materiale și umane, alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare, precum și **amplificarea colaborării dintre ele, a intrajutorării** în lupta pentru formarea unei baze tehnico-materiale noi, pentru consolidarea independenței lor economice și politice și ridicarea nivelului de trai al maselor.

Pe de altă parte, eliminarea decalajelor presupune ca țările rămase în urmă să beneficieze de un ajutor mai substanțial din partea țărilor dezvoltate din punct de vedere economic și, în primul rînd, din partea aceluia care secole de-a rîndul le-au menținut în stare de dependență colonială.

3. **Căile de instaurare a noului ordinii economice evidențiază un larg avantaj de mijloace de acțiune atât asupra mecanismelor economice internaționale, cit și asupra cadrului instituțional**, fără de care nu s-ar putea vorbi de un proces real de edificare a noului ordinii:

a) **În privința mecanismelor:**

— asigurarea unor raporturi echitabile între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industrializate, între costurile combustibililor și energiei și ale celorlalte produse, pentru a se evita crearea unor dificultăți economice, care afectează în ultimă instanță țările în curs de dezvoltare;

— asigurarea accesului tuturor țărilor la materiile prime, la sursele de energie, pe baza unei ample cooperări internaționale, în vederea punerii în valoare a resurselor de materii prime și energetice, a utilizării lor raționale, a eliminării risipei, precum și la elaborarea unor programe menite să reunească eforturile statelor pentru descoperirea și folosirea a noi surse de materii prime și de energie;

— convenirea unor măsuri care să permită dezvoltarea fără restricții și bariere a exportului de produse industrializate și de alte produse ale țărilor în curs de dezvoltare pe piața mondială, la prețuri avantajoase;

— deschiderea accesului larg la tehnologiile moderne, adoptarea de măsuri de sporire a asistenței tehnice acordate de țările dezvoltate, de furnizare a marilor descoperiri științifice și tehnice în condiții avantajoase;

— în sistemul monetar-financiar internațional trebuie să se opereze modificări importante care să ducă la creșterea mijloacelor financiare transferate țărilor în curs de dezvoltare, în condiții care să corespundă mai bine obiectivelor dezvoltării și situației lor economice, la facilități în acordarea creditelor; mai buna repartizare a fondurilor prin intermediul Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale etc.;

b) **În ceea ce privește cadrul instituțional**, care trebuie să aibă la bază democratizarea relațiilor și instituțiilor internaționale:

— asigurarea participării, în deplină egalitate în drepturi, a tuturor țărilor la soluționarea problematicei complexe a noului ordinii economice internaționale;

— în întreaga activitate îndreptată spre edificarea noului ordinii O.N.U. și organismele și instituțiile sale trebuie să aibă un rol mult mai activ; ele trebuie să-și perfecționeze în continuare activitatea, pe baza democratizării și universalizării acesteia;

— asigurarea creșterii în ansamblu a rolului țărilor în curs de dezvoltare în activitatea și conducerea instituțiilor internaționale.

În ansamblu, în concepția partidului și statului nostru, căile și direcțiile de acțiune în vederea instaurării unei noi ordini economice internaționale trebuie să ducă la stimularea considerabilă a activității economice, la întărirea stabilității economiei mondiale, la consolidarea securității și păcii mondiale.

Activitatea României pentru instaurarea noului ordinii economice internaționale

PORNIND de la propria experiență a României, de la faptul că eforturile țărilor în curs de dezvoltare, sprijinul comunității

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 11, Ed. Politică, București, 1975, p. 779

internaționale, două decenii ale dezvoltării, diferite tratative și dialoguri pe plan mai larg sau mai restrîns nu au marcat progresele așteptate pe calea reducerii decalajelor și lichidării subdezvoltării și făcînd dovada unei profunde înțelegeri, pe baza contactelor nemijlocite cu realitățile din cele mai diverse zone geografice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat cu deosebită fermitate „necesitatea de a se ajunge la lichidarea vechilor relații de inechitate, la realizarea unei noi ordini economice internaționale”. Încă în 1965, evidențînd modificările care au avut loc în lume în favoarea forțelor progresului și păcii, dar și pericolul agravării subdezvoltării, — datorită politicii imperialiste — tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat noile principii care trebuie să stea la baza relațiilor economice și politice dintre state.

Remarcabilă este activitatea deosebit de bogată și multilaterală pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară pe plan internațional, în scopul transunerii în viață a noului ordinii economice internaționale, activitate ce se concretizează într-un număr impresionant de întîlniri și convorbiri cu șefii de state și guverne, lideri ai unor partide politice, conducători ai organizațiilor internaționale ș.a., în documente de importanță majoră adoptate cu prilejul acestor întîlniri. În spiritul viziunii largi, de perspectivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra fenomenelor și proceselor vieții economice și politice internaționale, România dezvoltă o amplă colaborare și cooperare economică și tehnică cu toate țările lumii, participă activ și constructiv la lucrările organizațiilor și instituțiilor internaționale, aducînd contribuții de valoare, larg recunoscute și prețuite pe toate meridianele globului.

România a sprijinit activ adoptarea Declarației și Programului de acțiune privind instaurarea noului ordinii economice internaționale de către cea de-a VI-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., în mai 1974. Totodată, țara noastră a contribuit la elaborarea și adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U., în decembrie 1974, a Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor. În septembrie 1975, la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., țara noastră a prezentat documentul „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”, difuzat ca Declarație; la 12 noiembrie 1975, la sesiunea ordinară a Adunării Generale a O.N.U., a difuzat documentul „Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice”. Iar la sesiunea specială a Adunării Generale O.N.U. din iunie 1978, consacrată problematicii dezarmării, a prezentat documentul „Poziția României și problemele dezarmării” și în primul rînd dezarmării nucleare, documente în care s-a afirmat poziția partidului și statului nostru în problematica amplă a noului ordinii economice internaționale, ca și în alte probleme internaționale de importanță majoră.

România a participat activ la importante reuniuni internaționale, a găzduit asemenea reuniuni, la care au fost dezbătute diverse aspecte ale instaurării noului ordinii economice internaționale.

Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România participă activ la reuniunile „Grupului celor 77” și cu statut de invitat la reuniunile mișcării nealiniaților. La inițiativa României și a altor țări în curs de dezvoltare, a fost convocată, pentru perioada 25 august — 5 septembrie 1980, o sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U., care urmează să proclame cel de-al III-lea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare (1981—1990) și să adopte strategia internațională a dezvoltării pentru acest deceniu, strategie care trebuie să contribuie la instaurarea noului ordinii economice internaționale.

În prezent, țara noastră participă activ la acțiunile ce se desfășoară în cadrul unor organisme, cum sînt Comitetul plenar O.N.U. pentru noua ordine economică internațională sau Comitetul pregătitor pentru noua strategie internațională a dezvoltării, însărcinate să pregătească lucrările și documentele ce vor fi dezbătute de către sesiunea specială a Adunării Generale O.N.U. Țara noastră, ca și alte țări în curs de dezvoltare, apreciază că ar fi deosebit de util ca sesiunea să se desfășoare cu participarea șefilor de stat și guvern. Aceasta ar stimula pregătirea temeinică a sesiunii și ar asigura adoptarea unor decizii majore în scopul întăririi cooperării economice internaționale.

conf. dr. George MARIN

INTREBĂRI:

1. Ce se înțelege prin ordine economică internațională?
2. În ce constă necesitatea obiectivă și posibilitatea unei noi ordini economice internaționale?
3. Care sînt elementele definitorii ale concepției P.C.R. cu privire la noua ordine economică internațională?
4. Care sînt principalele acțiuni întreprinse de România pentru instaurarea noului ordinii economice internaționale?

Calitatea vieții în România

(Urmare din pag. 17)

struite. În perioada 1951—1978 numărul de locuințe date în folosință pe total și pe medii, a evoluat astfel :

Tabelul nr. 5

ANII	Numărul locuințelor		
	Total	Mediul urban	Mediul rural
1951 — 1955	433 061	116 302	316 759
1956 — 1960	860 649	269 413	591 236
1961 — 1965	905 624	348 999	556 625
1966 — 1970	647 668	386 934	260 734
1971 — 1975	751 896	562 437	189 459
1976	139 443	115 234	24 209
1977	145 039	126 489	18 550
1978	166 750	152 310	14 440

Sursa : Anuarul Statistic al R. S. România, 1979, p. 434

În decursul a 28 de ani s-au construit peste 4 milioane locuințe, ceea ce înseamnă că aproximativ 70% din populația țării beneficiază de locuințe noi. Atrage atenția și faptul că acest fond nou de locuințe s-a construit, aproape în aceeași proporție în ambele medii, ceea ce exprimă caracterul atotcuprinzător al procesului de îmbunătățire a condițiilor de locuit. Prezintă o deosebită importanță a se sublinia și creșterea gradului de confort al locuințelor date în folosință. Astfel, în perioada 1966—1977, după datele recensămintelor, suprafața camerelor de locuit pe o persoană a crescut, pe total medii, de la 7,9 m.p. la 8,8 m.p., iar în municipii și orașe de la 8,4 m.p. la

9,6 m.p. În același timp, numărul locuințelor dotate cu instalații de energie electrică s-a dublat, iar al celor cu încălzire centrală termică sau termoficare a crescut de 4,4 ori.

Interesul întregii societăți pentru rezolvarea cât mai rapidă a problemei locuințelor din țara noastră este reflectată și de structura surselor de finanțare a noilor construcții. În primul rând trebuie menționată creșterea fondurilor alocate pentru locuințe de către stat. Dacă în 1951 numai 12% din fondul de locuințe a fost finanțat de către stat, în 1978 peste 40% din fondul total de locuințe s-a construit din fondurile statului sau cu sprijinul acestuia. În mediul urban, proporția finanțării de către stat a construcției de locuințe a fost cu mult mai mare — în 1951 de 58%, în 1965 de 87,5%, în 1978 peste 90%. În al doilea rând, construcția unui mare număr de locuințe din fonduri proprii ale populației, îndeosebi în mediul rural, reflectă și confirmă atât creșterea veniturilor bănești ale populației cât și lărgirea continuă a producției de materii prime și materiale necesare construcției de locuințe.

Programul-directivă de creștere a nivelului de trai și de ridicare a calității vieții, aprobat de Congresul al XII-lea al partidului, prevede continuarea în ritm susținut a construcției de locuințe, creșterea suprafeței locuibile, ridicarea gradului de confort a locuințelor. În perioada 1981—1985 urmează să se construiască 1 100 000 apartamente din fondurile de investiții ale statului, din care 440 000 destinate vânzării către populație. Numărul mediu de camere pe un apartament la locuințele de stat va fi de 2,5, iar suprafața medie locuibilă pe o persoană va crește la 10,6 m.p. Înfăptuirea acestor prevederi, continuarea în același ritm a construcțiilor de locuințe și în cincinalul 1986—1990 vor asigura, la finele deceniului nouă, rezolvarea — în linii generale — a problemei locuințelor.

În numărul viitor analiza va fi continuată asupra celorlalte domenii ale calității vieții.

Probleme energetice actuale

(Urmare din pag. 19)

giei, în dolari, obținabil pe piața mondială. Un raport supraunitar ridicat arată o recuperare eficientă a energiei încorporate în produsele exportate.

Relațiile de export/import trebuie puse în concordanță cu cerința nu numai de a conserva energia ci și de a realiza o corelație strinsă cu gradul de înregistrare a economiei cu factori de producție. Sub acest aspect, potrivit teoremei Heckscher-Ohlin, apare rațională promovarea acelor exporturi de produse și servicii care încorporează resurse abundente nedeficitare și importate acele produse și servicii care încorporează resurse deficitare pentru economia națională¹⁸⁾.

De obicei factorii de producție se grupează în următoarele categorii: forța de muncă, fonduri fixe, materii prime, energie. Prin analiza input-output se determină volumul resurselor încorporate în produsele exportate, iar în mod convențional și în cele importate¹⁹⁾. Metoda elaborată de W. Leontief și aplicată în cazul celor doi factori de producție — munca și capitalul²⁰⁾ se poate extinde și asupra altor factori de producție cum sint energia și resursele de materii prime²¹⁾. Calculând volumul resurselor încorporate în produsele exportate și în cele importate și făcând comparații între rapoartele celor două categorii de relații (export și import) pe fiecare factor de producție în parte, se determină raportul în care se află fluxul de scurgere a resurselor (factorilor de producție) spre exterior față de fluxul de scurgere a acelorași resurse spre interior²²⁾. La asemenea calcule și analize sint construiți și utilizați următorii indicatori²³⁾.

L_e și L_m — volumul de muncă încorporată în produsele exportate și respectiv importate ;

K_e și K_m — volumul de fonduri fixe solicitate de fabricarea produselor exportate și importate ;

R_e și R_m — volumul de resurse de materii prime încorporate în produsele exportate și importate ;

E_e și E_m — volumul de resurse energetice încorporate în produsele exportate și importate.

Gradul în care se exportă resurse într-un volum mai mare decît se importă rezultă din raportul supraunitar dintre volumul total al resurselor exportate și ale celor importate încorporate în produsele și serviciile care fac obiectul comerțului exterior. În ipoteza similară situației din România, în care energia și unele materii prime constituie resursele cele mai deficitare în raport cu celelalte categorii de factori, iar comparația rapoartelor dintre volumul exportului și cel al importului pe fiecare factor ar reprezenta următoarea relație :

$$E_e / E_m > R_e / R_m > K_e / K_m > L_e / L_m,$$

este evident că situația reală apare diferită față de principiul sau cerința generală de a promova cu prioritate exportul acelor categorii de produse și servicii care încorporează factori nedeficitari și importul produselor și serviciilor, care încorporează factori deficitari²⁴⁾. Firește, pentru resursele energetice și de materii prime în ipoteza în care acestea sint deficitare, apare rațională existența unor rapoarte subunitare, iar pentru resursele de muncă și de fonduri fixe — nedeficitare — apar ca normale rapoarte supraunitare. Ordonarea rapoartelor dintre factori, într-o asemenea ipoteză ar fi următoarea :

$$L_e / L_m > K_e / K_m > R_e / R_m > E_e / E_m,$$

Firește, această relație trebuie interpretată doar ca o ipoteză ce ar putea fi normală cînd se au în vedere laturile cantitative ale factorilor. Pot interveni factori calitativi necuantificabili, care să schimbe aceste rapoarte²⁵⁾. De exemplu, influența hotărîtoare în evoluția

unor factori și a unor relații între aceștia o are progresul tehnico-științific. Acesta poate determina realizarea unor economii, a unor substituții de factori sau de produse, sau poate provoca stimularea unor categorii de exporturi care să schimbe ordonarea de mai sus a rapoartelor dintre factori chiar dacă ipotezele rămîn aceleași.

¹⁸⁾ Eli Hackseker, The Effect of Foreign Trade on the Distribution of Income, Economic Tidskrift, vol. 21/1919, reprinted in H. S. Ellis, L. A. Metzler (eds.), Readings in the Theory of International Trade, Blackiston, 1949 ; Bertil Ohlin, Interregional and International Trade, Revised Edition, Mass., Harvard University Press, 1967.

¹⁹⁾ Se presupune că toate produsele importate se consideră substituibile cu cele produse în țară. De aceea, se ia în calcul consumul de resurse ca și cum aceste produse ar fi fabricate în țară.

²⁰⁾ W. W. Leontief, Domestic Production and Foreign Trade: the American Capital Position Re-Examined, Proceeding of the American Philosophical Society, September, 1953 ; Masahiro Tatamoto, Shinichi Ichimura, Factor Disproportions and Foreign Trade: the Case of Japan, The Review of Economics and Statistics, nr. 4/1959.

²¹⁾ J. Vanek, The Natural Resource Content of United States Foreign Trade, 1970—1955, Mass, Cambridge, M.I.T., 1963 ; Seiji Naya, Natural Resources, Factor Mix and Factor Reversal in International Trade, The American Economic Review, vol. LVII, mai 1967 ; A. Iancu, Factor Endowments and Structural Modifications of the Economy in the Process of Socio-Economic Development, University Press, Bucharest, 1980.

²²⁾ A. L. Hillman, C. W. Bullard, Energy, the Heckscher-Ohlin Theorem and U.S. International Trade, The American Economic Review, 1978.

²³⁾ Sint incluse importurile și exporturile directe și indirecte de resurse. De exemplu, dacă este vorba de exportul de energie, aici se include exportul de energie pentru producerea de energie precum și energia încorporată în toate celelalte produse care fac obiectul exporturilor.

²⁴⁾ A. Iancu, R. Burbea ș.a., Consumul energetic și structura producției, București, Ed. Academiei, 1979, Al. Hillman, C. W. Bullard, op. cit.

²⁵⁾ Cel mai bun exemplu îl oferă în această privință paradoxul Leontief. W. W. Leontief op. cit.

Deceniul trei al dezvoltării

MOBILIZAREA RESURSELOR ȘI A EFORTURILOR PENTRU DIMINUAREA DECALAJELOR (I)

ACTUALA ordine economică internațională, prin esența ei, este incompatibilă cu cerința dezvoltării tuturor țărilor lumii, cu o evoluție echilibrată. „Una din cele mai grave probleme nesoluționate ale lumii de astăzi este perpetuarea stării de subdezvoltare în care se mai află o mare parte a omenirii, ca rezultat al vechii politici imperialiste și colonialiste ce a dus la împărțirea lumii în țări sărace și bogate”¹⁾ reliefa tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al XII-lea Congres al partidului.

În ultimele două decenii, țările în curs de dezvoltare au reușit să înregistreze o serie de progrese. În general, așa cum rezultă din datele tabelului 1, ritmurile medii anuale de creștere a producției industriale, agricole, a P.N.B., a investițiilor brute, au fost superioare celor din țările capitaliste dezvoltate. Dar, diferențele de ritm favorabile țărilor în curs de dezvoltare, insuficiente pentru disproporțiile puternice existente, ca și creșterea mai rapidă a populației în țările rămase în urmă, au făcut ca decalajele economico-sociale să se adâncească în continuare.

Analizând evoluția situației economice a lumii și punind în evidență marel decalaj absolut existent între cele două grupe de țări, Raportul Băncii Mondiale

Tabelul nr. 1 — Ritmul mediu anual de creștere a unor indicatori economici (%)

Indicatori	1961-1965		1966-1974		1975		1976		1977		1978 (p)		
	TI*	TCD**	TI	TCD	TI	TCD	TI	TCD	TI	TCD	TI	TCD	
P.N.B. total	5,6	5,5	4,9	6,2	—	0,7	4,9	5,2	5,7	3,7	5,5	3,6	5,2
Producția agricolă	2,0	2,9	2,1	2,9	4,0	5,0	0,5	2,3	1,0	3,0	2,8	3,2	
Producția ind. prelucr.	6,3	8,5	6,0	9,0	—	9,2	2,8	10,0	8,9	3,7	6,9	4,0	—
Populația	1,2	2,4	1,0	2,4	0,8	2,4	0,8	2,3	0,6	2,4	0,7	2,4	
Investiții brute	7,6	7,7	6,0	9,0	—	14,4	4,2	11,1	6,4	4,8	8,0	—	—

Sursa: Banque Mondiale, Rapport annuel 1979, p. 130—131

*) TI — țări capitaliste industrializate

**) TCD — țări nesocialiste în curs de dezvoltare

p) — preliminar

pe 1978 arăta că, chiar dacă țările nesocialiste în curs de dezvoltare ar reuși să-și dubleze ritmul de creștere pe locuitor înregistrat în deceniul 70, iar țările industrializate și l-ar păstra pe al lor, ar trebui aproape un secol pentru a dispărea diferența absolută, atât de profunde sînt deosebirile care caracterizează echiparea bazei tehnologice de care dispun cele două grupe de țări.

Discrepanțe în repartizarea produsului național brut

GRADUL de dezvoltare economică al unei țări se apreciază cu ajutorul unor indicatori printre care, fără a avea valoare absolută, la loc de frunte se si-

Tabelul nr. 2 — Situația repartizării P.N.B. * în lume în 1977

P.N.B. pe locuitor	Ponderi (%) în :			Produsul național brut mediu pe locuitor (dolari S.U.A. 1977)
	Nr. de țări	Populația mondială	Produs mond. brut	
Pînă la 200	12	21,2	1,6	150
200— 499	23	34,9	6,9	380
500—1 999	31	16,2	9,1	1 080
2 000—4 999	18	13,6	24,0	3 390
5 000 și peste	16	14,1	58,4	7 950

Sursa: Calculat după „1979 World Bank Atlas Population, Per Capitala Product and Growth Rates”.

*) P.N.B. calculat în statistica O.N.U. cuprinde producția finală totală de bunuri și servicii din economia națională, la care se adaugă veniturile provenite din exterior (venituri ale investițiilor, fonduri trimise de muncitorii emigrați etc.) și se scad veniturile pe care economia națională le varsă către străinătate.

tuează venitul național pe locuitor. Compararea acestui indicator, pe baza informațiilor oferite de Banca Mondială pentru 184 de țări, arată că cea mai mare parte a omenirii se află în situația de subdezvoltare *) sau în curs de dezvoltare și că decalajele față de grupul țărilor dezvoltate sînt deosebit de puternice (vezi tabelul 2).

Dacă luăm ca linie de demarcație între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare produsul național brut pe locuitor de 2 000 de dolari, constatăm că prima grupă de țări deține 27,7% din

statăm că decalajele sînt deosebit de grave. Astfel, 11 țări industrializate care dețin doar o zecime din populația lumii realizează 45,5% din produsul mondial brut, în timp ce 21 din cele mai sărace țări, cu o populație de peste două ori mai mare (21,2% din populația globului), obțin doar 1,6% din produsul mondial brut. Prima grupă de țări are un P.N.B. mediu pe locuitor de 8 502 dolari, iar țările cele mai sărace de numai 146 dolari. Rezultă că, între extreme partea din produsul mondial brut care revine la un procent din populație este în raport de 1:58,2.

Structura producției și a populației ocupate

DECALAJELE în P.N.B. sînt în cea mai mare parte însoțite de deosebirile existente în structura și nivelul tehnic al producției. Elocventă din acest punct de vedere este structura de ramură a produsului intern brut (tabel 3).

Din datele tabelului 3 se desprind cel puțin două concluzii: 1) structura net diferită a producției, raportul deficitar industrie — agricultură, în defavoarea industriei pentru țările în curs de dezvoltare. Compararea ponderii ramurilor în P.I.B. și în populația ocupată arată, chiar și numai pentru aceste țări, rodnicia mult mai ridicată a activității din industrie comparativ cu cea din agricultură, demonstrînd încă o dată, dacă mai este nevoie, necesitatea și însemnătatea industrializării țărilor respective pentru valorificarea resurselor lor na-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., Ed. politică, București, 1979, p. 110—111.

*) Considerăm că în prezent pot fi încadrate în grupa țărilor subdezvoltate statele ce realizează un P.N.B. pe locuitor de pînă la 500 dolari. Ele formează pătura de jos a țărilor în curs de dezvoltare și, în același timp, cea mai groasă, cuprinzînd aproape 4/5 din populația lor. Raportat la nivel mondial, în situația de subdezvoltare se găsește peste 56% din populația globului care obține numai 8,5% din produsul mondial brut.

**) Din calcul am exclus țările O.P.E.C. cu un P.N.B. pe locuitor de peste 7 000 de dolari, deoarece structura lor economico-socială nu le situează în rîndul țărilor dezvoltate.

ECONOMIE MONDIALĂ

Tabelul nr. 3 — Structura de ramură a produsului intern brut (P.I.B.) și a populației ocupate (Po) în 1977 (%)

Țara sau grupa de țări	Agricultură		Industrie		Servicii	
	P.I.B.	Po	P.I.B.	Po	P.I.B.	Po
Bangladesh	55	78	13	7	32	15
Etiopia	52	81	15	7	33	12
Mali	38	89	17	5	45	6
Zair	25	76	25	13	50	11
India	37	73	25	11	38	16
Mozambic	56	68	12	20	32	12
Angola	49	61	23	16	28	23
Honduras	32	63	27	15	41	22
Paraguay	35	51	22	19	43	30
Brazilia	12	42	37	20	51	38
Algeria	8	35	57	18	35	47
S.U.A.	3	3	34	33	63	64
Canada	4	6	31	30	65	64
Austria	5	11	42	41	53	48
Suedia	4	5	33	37	63	58
Franța	5	10	37	41	58	49
Belgia	2	4	38	43	60	53
Japonia	5	14	41	37	54	49
Țări sărace *)	37	73	25	11	38	16
Alte țări în curs de dezvoltare**)	15	46	36	22	49	32
Țări capitaliste industrializate***)	4	7	37	38	59	55

Sursa : Rapport sur le développement dans le monde 1979. Banque Mondiale, Washington 1979, p. 146—147, 178—179.

*) sînt incluse 37 de state subdezvoltate

***) sînt incluse 55 de state în curs de dezvoltare

****) sînt incluse 18 state capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E.

turale și de muncă, pentru creșterea lor economică. Dacă se ia în considerare situația de mai sus, dar, pe baza numai a industriei prelucrătoare, decalajele devin și mai evidente; 2) discrepanța accentuată dintre productivitatea muncii în agricultura celor două grupe de state. Dacă pentru țările industrializate ponderea ramurilor în producție este, în general, apropiată de cea în populația ocupată, în țările în curs de dezvoltare partea populației este aproape dublă față de participarea ramurii la P.I.B., reflectînd o productivitate mult scăzută. În intervalul 1960—1976 ritmul mediului anual de creștere a productivității mun-

cii în agricultură a fost pentru țările capitaliste dezvoltate de 5,4%, iar pentru țările în curs de dezvoltare, cuprinse în prima grupă din tabelul de mai sus, de numai 0,8%. Cauza trebuie căutată în slaba înzestrare tehnică a agriculturii. Un exemplu este semnificativ: țările în curs de dezvoltare din Africa folosesc doar 2,2% și cele din Asia 5,9% din totalul mondial al tractoarelor în funcțiune. Întregul continent african utilizează de 10,2 ori mai puține tractoare decît cele în funcțiune în S.U.A.²⁾

Decalajele accentuate care există între țările dezvoltate și cele în curs de

dezvoltare în privința dotării tehnice a producției în general, rezultă în bună măsură din faptul că primei grupe de state îi revine aproape 3/5, iar celei de a doua 3,8% din consumul energetic mondial. Dacă în țările cele mai sărace consumul de energie pe locuitor era, în 1976, de 166 kg echivalent cărbune și în celelalte țări în curs de dezvoltare de 916 kg, în țările capitaliste dezvoltate era de 7 079 kg.

Eforturile de diversificare și creștere a industriei făcute pînă în prezent de o serie de țări în curs de dezvoltare au permis un anumit spor al producției industriale globale și pe locuitor. Dar dacă se ia mărimea absolută a producției industriei prelucrătoare pe locuitor, se constată adîncimea reală a prăpastiei care le separă de țările industrializate. În 1976 (exprimat în dolari S.U.A. 1970) valoarea acestui indicator era de 9 în Bangladesh, 13 în Etiopia, 31 Indonezia, 98 în Senegal, 134 în Bolivia, 142 în Libia, 144 în Irak, 206 în Peru, 247 în Turcia etc., în timp ce în țările industrializate era de 2 868 în S.U.A., 2 611 în Suedia, 2 366 în Canada, 2 470 în Japonia, 2 430 în R.F.G., 2 234 în Austria, 2 245 în Franța, 2 057 în Finlanda, 2 047 în Danemarca etc.³⁾ Multe dintre țările cele mai sărace nici nu sînt prinse în procesul de creare a unei industrii proprii. Se cere accentuarea eforturilor de industrializare atît pentru punerea în valoare a propriilor resurse naturale, pentru ocuparea forței de muncă disponibile, cît și pentru intensificarea agriculturii. Este necesar să se inițieze măsuri mai pronunțate și stabile pentru eficientizarea corelației industrie — agricultură.

**Georgeta MACARIE
Ionel COBZARU**
Iași

²⁾ Calculat după Statistical Yearbook 1978, New York 1979, p. 100—103.

³⁾ Rapport sur le développement dans le monde, 1979. Banque Mondiale, Washington, 1979, p. 152—153.

Creșterea eficienței controlului bancar

(Urmare din pag. 10)

ment de inspectorii disponibilizați prin diferențierea controlului ulterior. Prin aceasta controlul bancar ulterior ar deveni tot mai mult o prelungire pe alt plan a controlului financiar preventiv din unitățile economice, ar căpăta noi valențe menite să asigure supravegherea operațiilor la toate unitățile și depistarea nu numai a neajunsurilor privind legalitatea, ci și oportunitatea și necesitatea economică a acestora. S-ar crea posibilitatea întăririi controlului preventiv privind finanțarea și decontarea investițiilor care la băncile specializate dau loc la numeroase operațiuni de mare importanță pentru activitatea acestora.

Întărirea acestui control se impune cu atît mai mult țînînd seama că în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se arăta în legătură cu neajunsurile privind investițiile că „În această direcție o vină au și băncile și aparatul nostru financiar care nu și-au îndeplinit atribuțiile ce le revin pe linia controlului“.

Concomitent cu întărirea controlului preventiv, unele acțiuni de control ulterior necesare și mai deosebite s-ar putea realiza în echipe de 2—3 inspectori, ceea ce ar accentua caracterul diferențiat al controlului ulterior și l-ar situa pe un plan calitativ superior, mai ales sub raportul cuprinderii, adîncirii analizei fenomenelor economice și operativității în luarea măsurilor ce se impun.

În scopul accentuării diferențierii controlului bancar ulterior consider că ar fi util să se acorde competențe corespunzătoare directorilor de unități bancare, în sensul de a putea concentra acest control pe anumite obiective și la anumite unități și a se renunța la altele.

În condițiile diferențierii controlului bancar ulterior, ar trebui să se revadă și tematicile de control, deoarece aparatul — pe lîngă urmărirea obiectivelor din normele de creditare a producției și finanțarea investițiilor — mai efectuează în prezent și unele acțiuni care îi consumă din fondul de

timp. În măsura în care, din experiența căpătată, rezultă că astfel de acțiuni mai îndepărtate de obiectul muncii bancare nu au avut o eficiență care să justifice efortul făcut, să fie scoase din sfera controlului bancar.

În scopul asigurării finalizării controlului în condiții de eficiență, **considerăm necesară urmărirea mai atentă pe verticala verigilor aparatului bancar — centrală, sucursală, filială — a modului cum se rezolvă problemele reieșite din control.** „Agenda problemelor în curs de rezolvare“ să fie cunoscută și urmărită de la inspector și pînă la directorul unității bancare, cunoscînd și faptul că continuitatea controlului bancar îi conferă posibilități mai mari de acționare în această direcție.

Deplasarea centrului de greutate al controlului bancar către latura sa preventivă, prin diferențierea controlului ulterior i-ar spori eficiența, ar asigura o utilizare mai rațională a aparatului de control bancar și ar răspunde în mai mare măsură cerințelor Legii finanțelor, care pune un accent deosebit pe tratarea diferențiată a unităților în relațiile cu banca potrivit rezultatelor economice și financiare pe care le obțin acestea.

PERENITATEA ȘOMAJULUI ÎN EUROPA OCCIDENTALĂ

ANALIZÂND evoluția relațiilor de muncă în țările vest-europene în cursul ultimului deceniu, un articol cuprinzător publicat nu de mult de **International Herald Tribune** evidențiază că pînă acum cîțiva ani șomajul în rîndurile tineretului nu era recunoscut — în majoritatea țărilor respective — ca o problemă majoră, care ar necesita o tratare deosebită față de șomajul în general. Or, în prezent, problema tinerilor șomeri se situează în centrul scenei politice, cele mai multe guverne vest-europene inițiind programe de urgență pentru a stăvili sau a modifica fluxul șomajului printre tineri. Aceasta, deoarece la începutul anului curent în țările vest-europene existau peste 6 milioane de șomeri, 40% din aceștia avînd sub 25 de ani. În Italia, de pildă, șomajul în rîndurile tineretului este de nouă ori mai frecvent decît printre adulți.

Economiștii occidentali formulează opinii divergente asupra cauzelor acestui fenomen; unii susțin că el se datorește în primul rînd eșecului redresării în urma recesiunii înregistrate la mijlocul deceniului al optulea, în timp ce alții consideră că șomajul — în special cel din rîndul tineretului — are un caracter structural, întrucît, pe de o parte, mecanizarea proceselor de producție are loc într-un ritm mai rapid decît crearea de noi locuri de muncă, iar pe de altă parte sistemele de învățămînt n-au reușit să furnizeze lucrători cu calificare corespunzătoare posturilor oferite.

Dar, dacă muncitorii vest-europeni trec printr-o perioadă grea, situația este și mai dificilă în cazul femeilor. Un raport publicat de O.I.M. asupra angajării femeilor în Anglia, Belgia, Franța și Suedia arată că sporirea, în ultimele două decenii, a numărului femeilor aflate în cîmpul muncii n-a determinat o lărgire însemnată a gamei orientărilor lor profesionale, care rămîn în continuare fixate îndeosebi în sferile tradiționale ale activității feminine (funcționare, lucrătoare în comerț ș.a.).

Se constată că femeile șomere întîmpină mai multe dificultăți în găsirea unui nou loc de muncă decît bărbații, rămînînd neangajate un timp mai îndelungat. Drept consecință în Anglia, de pildă, numărul femeilor care caută o slujbă a sporit în cursul ultimilor patru ani la dublu față de cel al bărbaților; în Belgia în cea de-a doua jumătate a deceniului al optulea rata șomajului la bărbați a atins punctul culminant de 5,4% pe cînd la femei aceeași rată a ajuns la 15%⁰; în Franța, deși femeile însumează mai puțin de 40% din forța de muncă, ele constituie mai mult de jumătate din cei 1,3 milioane de șomeri.

O altă categorie de lucrători care sînt afectați cu predilecție de șomaj o reprezintă muncitorii străini (se evaluează că din această categorie fac parte peste 7,5 milioane de lucrători și 5,5 milioane de membri de familie), emigrați în majoritatea lor din Orientul Mijlociu, din Africa, din sudul Europei și din Asia de sud. Se apreciază că, deși muncitorii străini acceptă, în general, munci mai puțin calificate și mai prost plătite, în numeroase țări vest-europene rata șomajului în rîndurile lor este de aproape două ori mai ridicată decît rata globală a șomajului din aceleași țări.

EXAMINÎND, între altele, perspectivele evoluției gradului de ocupare a populației active în țările Europei occidentale, autorii unui studiu publicat de Secretariatul Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa*) relevă că este puțin probabil să se poată reveni la rate ale șomajului anterioare izbucnirii crizei economice din 1973—1974. Iar pentru a menține șomajul în 1985 la nivelul înregistrat în 1977 ar fi necesar ca într-un număr de douăsprezece țări vest-europene examinate (Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, R.F.G., Irlanda, Italia, Norvegia, Olanda și Suedia) să se creeze zece milioane de noi locuri de muncă în sectoarele neagricole.

Se estimează că atingerea unui asemenea obiectiv reclamă, pînă în 1985, o rată medie anuală de creștere a producției în sectoarele neagricole de circa 4—4,5%⁰ în Anglia, Danemarca, Finlanda și Norvegia, de 4,5—5,5%⁰ în Belgia, Franța, R.F.G., și

Italia, de aproape 6%⁰ în Austria și Olanda și de peste 6%⁰ în Irlanda. Numai în Suedia, unde se prevede o ofertă stabilă pe piața muncii, creșterea necesară este evaluată în jur de 3%⁰. Or, cifrele de mai sus depășesc, în cazul majorității țărilor menționate, previziunile analiștilor occidentali asupra ritmului creșterii lor economice în următorii ani.

Începînd din 1974, evidențiază autorii studiului, rata creșterii economice a fost inferioară celei necesare pentru crearea unui număr suficient de locuri de muncă pentru a absorbi sporul populației active, ceea ce a influențat și influențează asupra gradului de ocupare a acesteia din urmă. În ultimă analiză, se ajunge la situația că numeroase persoane în căutare de lucru nu se mai adresează agențiilor de plasare a forței de muncă, ceea ce revine — menționează studiul — la substituirea șomajului recențat cu un șomaj deghizat.

Principalul mijloc de a spori gradul de ocupare a populației active îl constituie dinamizarea producției, înlăturarea anumitor constrîngeri care frînează creșterea acesteia — opinează autorii studiului. Ca atare, ar fi necesar să se promoveze politici guvernamentale mai active și mai originale, orientate nu spre susținerea unor ramuri industriale în declin (în care nivelul relativ al productivității și cel al salariilor sînt, de regulă, scăzute), ci pentru a atenua dificultățile pe care le întîmpină lucrătorii, prin orientarea lor către munci mai productive și mai bine remunerate. Întrucît șomajul este mai frecvent în rîndurile tineretului și îndeosebi printre muncitorii mai puțin calificați, se simte nevoia imperioasă a unor programe de formare profesională, corespunzătoare acestei părți potențialmente cea mai flexibilă și mai maleabilă din întreaga populație activă.

Apreciînd că programele de acest gen existente în diferite țări vest-europene au defectul de a fi întocmite în grabă, sub presiunea recesiunii economice, unele dintre ele servind doar pentru „îmbunătățirea” cifrelor referitoare la șomaj, autorii studiului recomandă elaborarea unor programe de formare profesională pe termen lung, care să țină seama și de modificările ce intervin în repartitia resurselor pe plan internațional. Tocmai pentru că nu se poate prevedea cu exactitate evoluția viitoare a cererii pentru diverse competențe profesionale, se cuvine să se dea extindere orientării — în formarea de bază a cadrelor — către cunoștințe utilizabile în diferite locuri de muncă sau către cunoștințe capabile să se constituie într-un ansamblu comun pentru o serie de grupuri profesionale. Și totuși, afirmă în încheiere autorii studiului, asigurarea unui ritm corespunzător de creștere economică rămîne factorul indispensabil nu numai pentru rezolvarea problemei ocupării forței de muncă, ci și pentru ușurarea reorganizării structurilor industriei vest-europene.

ÎN SITUAȚIA creată — se arată în articolul menționat la început — atît afirmațiile cercurilor industriale că simpla redresare a creșterii economice în țările occidentale va contribui la resorbirea șomajului, cît și aplicarea unor paliative ca pensionarea lucrătorilor înainte de atingerea vârstei prevăzute prin lege, inițierea unor programe de stimulare a angajării tinerilor, limitarea efectuării de ore suplimentare de muncă de către salariați, încurajarea muncitorilor imigranți să se întoarcă în țările de origine și alte măsuri sau acțiuni similare nu reușesc cîtuși de puțin să risipească neîncrederea în ziua de mîine, devenită un leit-motiv al existenței a zeci de milioane de oameni ai muncii din țările vest-europene.

Nicolae TABĂRA

*) Vezi Nations Unies, Bulletin économique pour l'Europe, vol. 30, nr. 2, New York, 1973.

Reciclarea metalelor

SPECIALIȘTII prognozează o viitoare perioadă dificilă pentru economia S.U.A., concluziile fiind bazate și pe studierea cererii pentru materiale secundare. În acest sens, Asociația națională pentru industriile de reciclare apreciază că un prim semnal al declinului în afaceri îl constituie zmulara, de către industrie, a comenzilor de materiale reciclabile;

provenit atât din producția S.U.A. cât și din import, cu repercusiuni în sensul diminuării prețului.

Este simptomatice faptul că reducerea cererii are loc la interval de numai un an după ce se înregistrează comenzi sporite de metal vechi, ceea ce pune și mai clar în evidență incertitudinile din economia americană. Specialiștii speră ca această scădere să nu aibă totuși dimensiuni și consecințe importante în condițiile în

insă, așa cum rezultă și din grafic, ponderea ridicată a metalului vechi în totalul utilizărilor industriale în economia americană, fapt datorat — așa cum apreciază sursa citată — cheltuielilor de energie care sînt mult mai scăzute în cazul reciclării decît la obținerea de metal din minereu.

Iugoslavia : dezvoltarea agriculturii

POTRIVIT prevederilor în domeniul agriculturii, la nivelul anului 1985 Iugoslavia urmează să producă 20 mil. t cereale, respectiv 6—6,3 mil. t grâu, 12—12,5 mil. t porumb, 200 000 t secară, 970 000 t orez și 540 000 ovăz. Se apreciază că aceste cantități vor acoperi integral necesarul de consum intern și, parțial, exporturile (în special la porumb).

Media la grâu va crește de la 3 200 kg/ha în ultimii șase ani, la 3 700 kg/ha în 1985, iar producția totală de 6,3 mil. t grâu realizată în 1974 pe o suprafață de peste un milion hectare va fi realizată în 1985 de pe numai 200 mii hectare. Producția totală de grâu nu va fi majorată, urmînd ca o parte mai mare a suprafețelor agricole să fie folosite pentru însămînțare cu plante tehnice. Potrivit planului, se vor extinde culturile de porumb, iar recolta medie la ha, de 4 200 kg în prezent va crește la 5 100—5 200 kg în 1985.

Programe de dezvoltare

Nigeria : relansarea activității economice

CEL de-al patrulea plan cincinal al Nigeriei, prevăzut să înceapă în 1981 își propune drept obiective prioritare — în condițiile atingerii unui ritm anual de creștere a P.N.B. de 8,3% — stimularea producției industriale, relansarea agriculturii chemată să asigure autoaprovizionarea țării în produse alimentare, inițierea unei noi politici energetice și rezolvarea problemei șomajului.

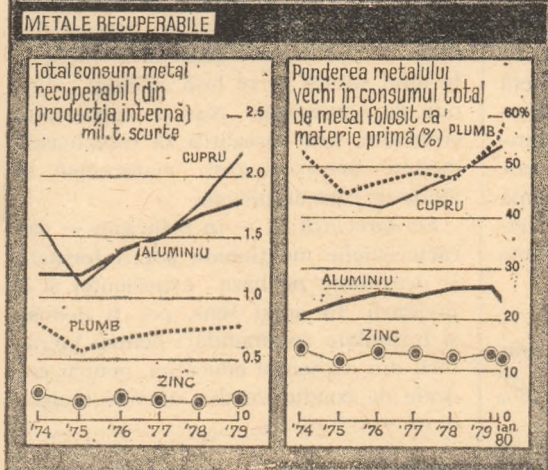
Plecînd de la limitarea severă a importurilor — condiție a reducerii datorilor externe — Nigeria își propune să realizeze un proces de industrializare rapidă, încurajînd sectorul privat în dezvoltarea infrastructurii și alocînd însemnate investiții pentru proiecte care vizează dezvoltarea industriei grele și a construcțiilor de mașini. În acest sens sînt prevăzute a se realiza proiecte în domeniul siderurgiei (complexul de la Ajaokuta și laminarele de la Oshogbo, Katsina și Jos), chimiei (combinatele de la Izoko și Saple, ce vor folosi ca materie primă sarea) și construcțiilor de mașini (liniile de asamblare a vehiculelor de la Ibadan, Bauchi, Kano, Ebugu; fabrica de mașini-unelte de la Oshogbo) etc.

Participînd în prezent cu 20% la formarea P.N.B. (în special prin producția de arahide, ulei de palmier și cacao) agricultura reprezintă unul dintre cele mai importante sectoare economice ale Nigeriei — fapt care a determinat decizia ce ține de creșterea importantă a alocațiilor bugetare, măsuri fiscale (scutiri de taxe, anulara debitelor etc.), extinderea cu 10% a suprafețelor cultivate. Ca urmare, previziunile autorităților nigeriene se îndreaptă către realizarea de producții agricole sporite, astfel încît în perioada următorului plan țara să poată renunța la importurile de produse agricole.

Aceste obiective sînt cuplate în timp cu realizarea de transformări în sectorul energetic — în special exploatarea petrolului și gazelor naturale. Autoritățile nigeriene prevăd reducerea producției de petrol la 2,1—2,4 mil. barili/zi (față de 3 mil. barili cit reprezentarea nivelului planului cincinal anterior), Compania națională petroliferă nigeriană urmînd să participe în proporție de circa 60% la exploatare, iar restul de 40% să fie alocat întreprinderilor locale cu capital mixt și companiilor petroliere străine. O importantă rezervă o constituie gazele naturale a căror exploatare se va amplifica în următorii ani, producția (8 mrd. mc în 1988) fiind destinată atât exportului cit și utilizării în folosul economiei naționale. În 1982 vor intra în funcțiune primele instalații ale fabricii de lichefiere a gazelor naturale.

Relațiile comerciale dintre R.S. România și Nigeria se desfășoară în baza Acordului de cooperare economică și tehnică semnat la Lagos în 1971, a Protocolului de cooperare tehnico-științifică din 1975, a acordului comercial semnat în martie 1976 la București. România livrează autovehicule, tractoare, instalații de foraj, produse chimice, produse siderurgice, etc. Cooperarea vizează : lărgirea activității societăților mixte de producție SEROMWOOD și NIROWI (reprezentare-desfacere pentru produse românești din sectorul lemn-forestier, inclusiv mașini de prelucrare a lemnului); înființarea Centrului național de mecanizare a agriculturii de la ILORIN.

Gh. ALBU



după «International Herald Tribune»

în momentul începerii relansării economice de regulă atenția se îndreaptă în primul rînd asupra materialelor secundare — în cazul analizat fiind vorba de cupru — și numai ulterior se efectuează comenzi de metal nou. Or, în prezent pe piața americană a cuprului se înregistrează — în primele luni ale anului — reduceri în cererea de metal recuperabil

care stocurile de cupru refolosibil reprezintă circa 53% din totalul producției înregistrate anul trecut în S.U.A.

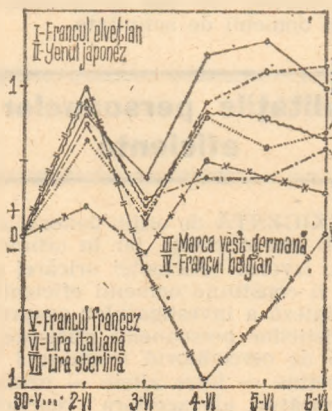
De fapt, „barometrul” metalelor reutilizabile ăpare evident în graficul alăturat din care rezultă reducerea cererii la mai multe metale neferoase în perioada de criză 1974—75 și o revenire importantă în perioada următoare.

Nu trebuie neglijată,

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 2—6.VI.1980, evoluția economiei S.U.A., care a intrat într-o fază accentuată de recesiune, a influențat evoluția dolarului S.U.A. pe piața de schimb determinînd un recul parțial al acestuia față de restul valutei occidentale.

Lira sterlină a înregistrat în această săptămînă un recul față de valutele occidentale, cu excepția dolarului S.U.A., în raport cu care, după ce a atins un nivel minim de circa 2,3120 dolari pentru o liră (cu 1% sub cursul de referință) s-a situat în final la un nivel apropiat închiderii precedente de 2,3355 dolari/liră. Francul elvețian a avut o tendință de depreciere mai accentuată în raport cu dolarul și a închis la circa 1,6460 franci pentru un dolar cu circa 1.1% peste cursul de referință. Marca vest-germană a înregistrat o depreciere încetinită la finele intervalului în raport cu dolarul S.U.A., cînd a cîștigat la circa 1,7745 mărci/1 dolar, cu aproximativ 0.7% peste cursul anterior. Francul belgian a avut o evoluție asemănătoare cînd la închiderea la circa 28,40 franci/1 dolar S.U.A. Francul francez a evoluat în limite cuprinse între 4,12 — respectiv 4,1480 franci/1 dolar S.U.A. Lira italiană a continuat să înregistreze o ușoară rămînire în urmă față de monedele vest-europene partenere în sistemul monetar vest-european. În raport cu dolarul, lira a atins un nivel minim de 830,25 lire/1 dolar situat sub cursul de referință și a închis la circa 834,50 lire pentru un dolar cu circa 0,3% peste nivelul respectiv. Yenul japonez, bazîndu-se pe hotărîrea autorităților monetare de a con-



Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2—6.VI.1980, luînd ca bază cursul din 30.V.1980

tinua politica monetară restrictivă promovată în ultima perioadă, precum și pe perspectivele realizării unei creșteri a produsului național brut de circa 4,8% pe anul financiar în curs în condițiile limitării creșterii inflației la un nivel de maximum 6,4% p.a., a continuat mișcarea ascendentă în raport cu dolarul S.U.A., realizînd la cursul de 221,50 yen/1 dolar o depreciere de circa 1,3%.

Nivelul dobinzilor la eurodepozite a evoluat în mod diferit. La perioadele de șase luni au continuat scăderile dobinzilor la eurodoiari care s-au negociat în final la circa 9,8125%, în timp ce eurofrancii elvețieni și euromărcile vest-germane s-au negociat la nivele în ușoară creștere de circa 5,625% și, respectiv, 9,1875%.

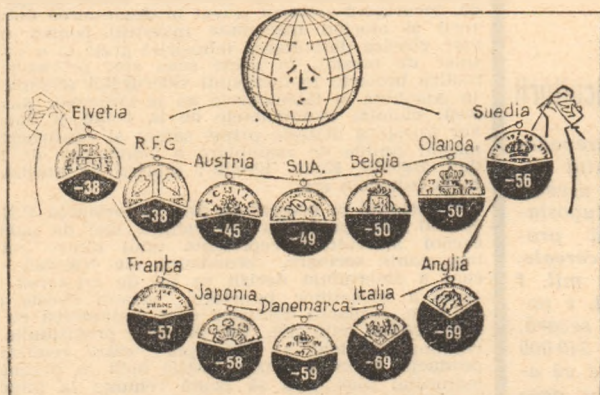
Pe piața aurului se resimte o reținere a deținătorilor față de eventuale vânzări care, pe fondul incertitudinilor ce planează asupra economiilor principalelor țări capitaliste dezvoltate și în condițiile reducerii accentuate și de perspectivă a dobinzilor, pare a alimenta o cerere suplimentară. Aceasta a determinat o creștere accentuată a prețului metalului galben care, după ce a atins un maxim de peste 600 dolari pe uncie, a fost cotat la ultimul fixing al săptămînii la Londra la 597 dolari/uncie.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

Erodarea unor monede naționale

Sub efectul intensificării, în cursul deceniului încheiat, a creșterii infla-

Deprecierea unor monede naționale ca urmare a creșterii prețurilor (în %, între anii 1970—1979)



(După «Privredni vjesnik»)

Logistica in economie

LOGISTICA — termen consacrat inițial în domeniul militar — își face tot mai mult simțită prezența și în domeniul economiei, fiind definită de specialiști ca ansamblul activităților prin care o anumită cantitate de produse poate ajunge, cu cheltuieli minime, la locul și în momentul în care există cerere pentru ele.

Necesitatea promovării logisticii se explică prin faptul că în țările industrializate raționalizarea activității a atins rezultate remarcabile în domeniul producției, în timp ce alte activități ale întreprinderilor industriale, cum sînt aprovizionarea, transportul și manipularea produselor, ambalarea și stocarea lor, gestiunea stocurilor și a produselor intermediare în cursul procesului de fabricație, activitatea de service etc., au constituit într-o măsură mult mai mică obiectul raționalizării. Or, experiența întreprinderilor din S.U.A., țară în care această nouă preocupare a căpătat cea mai mare răspundere, evidențiază că cheltuielile legate de activitățile care pot constitui obiectul logisticii reprezintă între 20 și 45 la sută din costul produselor.

În condițiile menționate se apreciază că logistica va deveni treptat un element important al strategiei întreprinderii, fiind menită să asigure reducerea cheltuielilor de transport, optimizarea implantării structurilor de distribuire a produselor, a gestiunii stocurilor ș.a.m.d.

Cehoslovacia: schimburile cu țările în curs de dezvoltare

ANUL trecut comerțul Cehoslovaciei cu țările nesocialiste în curs de dez-

volționiste a prețurilor la bunuri de consum și serviciu în cvasitotalitatea țărilor capitaliste dezvoltate, puterea de cumpărare a monedelor lor naționale a scăzut sensibil. Dar, după cum evidențiază graficul alăturat, ca și în alte domenii, și în cel al deprecierei banilor există diferențe considerabile; de pildă, în timp ce francul elvețian și moneda vest-germană au pierdut în perioada 1970—1979 „doar” 38% din puterea lor de cumpărare (pe piața internă) lira italiană și cea sterlină s-au depreciat — în același interval — în proporție de peste două-treimi. Evoluție, care reflectă — în mare măsură — însuși comportamentul economiilor naționale respective în condiții de recesiune economică.

voltare a însumat 8,6 miliarde coroane, respectiv 7% din volumul global al schimburilor sale comerciale (peste 8% la export și 5% la import).

Exportul cehoslovac în acest grup de țări cuprinde un vast sortiment de produse finite, de la articole pentru munca de birou și pînă la produse complexe ale construcțiilor de mașini. Ponderea mașinilor, utilajelor și instalațiilor industriale complete a fost, în ultimii ani, de aproape 60%, aici figurînd — între altele — echipament pentru centrale termice și hidroelectrice, mașini și instalații pentru industria petrolului, pentru industria textilă și a încălțămintei, pentru industria alimentară ș.a.

Importul cehoslovac din țările în curs de dezvoltare cuprinde, în esență, materii prime și produse alimentare, ca minereu de fier, cositor, fosfați, cauciuc natural, bumbac și lînă, cafea, cacao ceai, carne, orez ș.a.

În cadrul cooperării tehnico-științifice partea cehoslovacă elaborează — pentru diferite țări în curs de dezvoltare — studii și proiecte, prestează servicii de engineering, oferă asistență tehnică, trimițînd în fiecare an în țările respective 700—800 de specialiști în variate domenii de activitate.

Calitățile persoanelor eficiente

O EXIGENȚĂ de ordin general a activității este eficiența, iar în ultima instanță, izvorul eficienței oricărei activități îl constituie oamenii eficienți.

O sinteză a investigațiilor asupra caracteristicilor persoanelor eficiente, realizată de cercetătorul irlandez J. Raven, reține — între altele — următoarele trăsături ale acestora: reacționează intens atît la reușită cît și la eșec; se gîndesc la ceea ce vor și își formulează clar voința, fără să se lase duși

de evenimente; se asigură de concursul altora pentru a-și atinge scopurile, preferînd să lucreze cu persoane competente decît cu persoane doar amabile; întocmesc planuri pentru a-și atinge scopul și încearcă să depășească obstacolele pe care le ridică lumea externă sau propriile lor limite; își fixează scopuri precise, stimulatoare, dar realiste și măsurabile, nici prea ușor, nici prea greu de atins; își evaluează progresele, cercetează prin feedback calitatea acțiunii lor; au încredere în capacitatea lor de a face față problemelor; caută situații în care își pot pune la încercare aptitudinile, iar dacă apar dificultăți își formează capacitatea de a domina situația; caută să se dezangajeze de munci plicticoase și rutiniere care nu-i apropie de scopul urmărit; pot persevera îndelung în aceeași direcție și pot suporta frustrările inerente unui succes ce se lasă așteptat; dispun de numeroase resurse inventive, creatoare, sînt pregătiți să răscolească medii pentru a găsi materialele și ideile de care au nevoie.

Se apreciază că — în principiu — caracteristicile menționate pot fi formate și dezvoltate pe baza experienței și a învățării. În acest sens, pot fi deduse și formulate recomandări pentru lucrătorii din domeniul educației, pentru cadrele de conducere din diferite sectoare de activitate ș.a.

„Boom“-ul instalațiilor de incalzit

PRODUCȚIA de instalații de încălzit cu destinație industrială face parte dintre subramurile industriale care beneficiază de o conjunctură favorabilă de pe urma „crizei” energetice. Majorarea repetată a prețurilor la petrol, cerințele crescînde de economisire a energiei în vederea scăderii ponderii sale în cadrul cheltuielilor de producție, exigențele sporite privind protecția mediului înconjurător ș.a. au determinat o cerere susținută pentru instalații de încălzire moderne, îndeosebi pentru cele care funcționează pe baza energiei electrice. În ceea ce privește concepția instalațiilor înseși, se urmărește în primul rînd reducerea coeficientului pierderilor neproductive de energie, ținîndu-se seama de faptul că înainte de „criza” energetică doar 20—30% din energia totală consumată de instalațiile respective era utilizată în procesele de încălzire.

Se apreciază că în Statele Unite valoarea globală a instalațiilor respective livrate pe piață a crescut de circa 2,5 ori între anii 1972 și 1979 (din care, în acest ultim an, ponderea instalațiilor exportate a reprezentat 23%), iar pentru anul în curs se prevede o nouă creștere, în prețuri curente, de 28%.

GLOSAR

Eurodolari, eurobănci, euroobligații, europiețe [I]

PRIN EURODOLARI se înțeleg disponibilitățile în cont bancar exprimate în dolari, aflate la bănci comerciale care își au sediul în Europa. Prin extindere, orice disponibilități exprimate într-o monedă străină, aflate în bănci care funcționează în afara statului emitent al acestei monede, se numesc de asemenea eurodolari. De exemplu, disponibilitățile de franci francezi aflate în cont la o bancă din Frankfurt intră în categoria eurodolarilor (sinonime: eurovalute, xenovalute). Așadar, termenul de eurodolari nu reprezintă o localizare geografică a conturilor respective și nici o precizare asupra provenienței valutare, ci o categorie financiară. În această privință, nici naționalitatea titularului contului nu este luată în considerare.

Eurodolarii nu sînt o monedă în sensul care se atribuie acestei noțiuni. Tot ce apare ca avînd caracter monetar derivă de fapt din dolarul S.U.A. sau dintr-o altă monedă. Din această cauză, eurodolarii urmează vicisitudinile dolarilor S.U.A.: puterea lor de cumpărare scade sau crește odată cu aceea a dolarilor propriu-ziși.

Deschiderea unui cont bancar în eurodolari poate fi motivată prin rațiuni fie de profit, fie de comoditate sau securitate. Intrucît dobînda la eurodolari poate fi superioară celei încasate la disponibilitățile de dolari, o societate sau un particular este în drept să prefere un cont în eurodolari. De asemenea, pentru un deținător de dolari poate apărea mai comodă plasarea acestora în forma și locul care transformă dolarii în eurodolari. În sfîrșit, deținătorii de dolari se vor putea simți mai în siguranță dacă știu că banca la care depun acești dolari nu este plasată direct sub jurisdicția autorităților americane, așa cum s-ar întîmpla dacă banii ar fi depuși la o bancă din S.U.A. Operațiile cu eurodolari nu sînt supuse nici chiar dispozițiilor legale care reglementează circuitele monetare naționale din țara unde aceștia circulă. De aceea, operatorii cu eurodolari au o libertate mai mare în tranzacții decît cei care operează cu moneda națională respectivă.

Proveniența disponibilităților în eurodolari este diferită: străinii care primesc în plată dolari — cecuri, cambii, ordine de plată plătibile în dolari — depun sumele încasate, exprimate în dolari, la banca lor, în loc să convertească dolarii în moneda lor națională; străinii cu depuneri la băncile din S.U.A. le transferă la o bancă din afara S.U.A. etc. Majoritatea eurodolarilor nu provin însă din depunerile inițiale ale clienților unei bănci, ci din creditele în eurodolari pe care această bancă le acordă pe baza depunerilor inițiale și datorită cărora volumul eurodolarilor este multiplicat. S-a spus în această privință că disponibilitățile de dolari în conturile eurobăncilor sînt în cea mai mare parte „produsul penitei contabililor“.

De aici, caracterul inflaționist care este atribuit adeseori operațiilor cu eurodolari, considerîndu-se că aceste instrumente contribuie la permanentizarea fenomenelor inflaționiste din Occident. În legătură cu această situație, s-a mai afirmat că piața eurodolarilor „este cel mai recent exemplu despre aspectul derutant pe care îl capătă fenomenele de creare a banilor“ în țările capitaliste cu economie de piață. Există însă și afirmații potrivit cărora eurodolarii sprijină dezvoltarea economică, constituind un factor important de creștere a lichidității internaționale.

C.K.

Eficiența UNCTAD

Stere Popescu, Oltenița — De sporirea eficienței activității Conferinței Națiunilor U-

nite pentru comerț și dezvoltare (UNCTAD) se ocupă între altele un Comitet interguvernamental special creat în cadrul acestei organizații. Comitetul respectiv își propune — obiectivul rezultă și din de-

numirea sa — „raționalizarea mecanismului UNCTAD“. La ultima sesiune a acestui comitet, Gamani Corea, secretarul general al UNCTAD, a subliniat dubla funcție a Conferinței și anume cea de lansare a unor idei noi și cea de organism în care trebuie să se ajungă la acorduri concrete. În prezent, a subliniat G. Corea, procesul de negociere necesită prea mult timp, nefiind organizat în modul cel mai eficient. Negocierile din cadrul UNCTAD vor dura întotdeauna o perioadă mai lungă de timp, a subliniat el, ținînd seama de caracterul complex al acordurilor — unele cu caracter obligatoriu — cu care ele trebuie să se finalizeze. Totuși, a afirmat secretarul general al UNCTAD, progresul negocierilor ar putea fi mult accelerat dacă reuniunile ar fi mai bine pregătite și dacă ar exista mai multe schimburi de vederi și consultări nu numai între Secretariatul UNCTAD și guvernele statelor membre, ci și între acestea din urmă. Guvernele, spunea G. Corea, și-ar putea îmbunătăți considerabil modul în care pregătesc examinarea problemelor înainte de negocieri. În prezent o mare parte din timpul inevitabil limitat alocat negocierilor este utilizat pentru definirea pozițiilor comune în cadrul grupurilor, rămînînd în schimb un timp insuficient pentru negocierile propriu-zise.

Alte sugestii citate, vizînd sporirea eficienței UNCTAD prevăd ca prezentarea unor propuneri sau proiecte de rezoluție să se facă înainte de întrunirea conferinței propriu-zise (uneori s-a întîmplat ca ele să fie depuse numai cu o zi înainte de sfîrșitul conferinței, de pildă la UNCTAD V de la Manila), pentru ca guvernele să aibă timp să le studieze și să-și definească poziția. O altă sugestie se referă la participarea miniștrilor și altor personalități din țările membre în faza finală a negocierilor și în cea esențială a adoptării de-

ciziilor, și nu la începutul negocierilor, ca pînă acum.

Consum casnic

Anca Preda, Brașov

— Ponderea aparatelor electrocasnice în totalul consumului de energie electrică variază de la o țară la alta. Pe ansamblul celor nouă țări membre ale C.E.E. se apreciază că aparatele electrocasnice consumă anual circa 200 mii GWh, Experții apreciază însă că randamentul acestor aparate poate fi sporit, pentru reducerea consumului lor. Pentru a stimula îmbunătățirea în continuare a acestui randament, în țările respective se află în dezbate propunerea de a se fixa niveluri maxime admisibile ale consumului de energie pentru fiecare tip de aparat, care să aibă caracter obligatoriu pentru producătorii lor. Pînă acum a fost adoptată recomandarea ca prospectele tuturor aparatelor electrocasnice să indice cumpărătorilor consumul specific de energie electrică al aparatelor respective.

Studiile întreprinse au evidențiat posibilitatea construirii de frigidere care să utilizeze numai jumătate din consumul de energie electrică al frigiderelelor actuale. Potențialul de economisire este estimat la 25 la sută în cazul mașinilor de spălat vase, 30 la sută în cel al mașinilor de spălat rufe, 40 la sută în cel al sobelor electrice și 30—50 la sută în cazul uscătoarelor electrice.

Comerț

latino-american

I. Vlad, Tirgoviște

— 1) Țările membre ale Grupului Andin sînt în număr de cinci: Bolivia, Columbia, Ecuador, Peru și Venezuela. Argentina nu este membră a acestei organizații. Totuși schimburile comerciale dintre Argentina și țările membre ale Grupului An-

din sînt în plină dezvoltare, ele sporind de la 171 milioane dolari în 1969 la 760 milioane în 1978. Țările Grupului Andin exportă în Argentina materii prime și combustibili, importînd în schimb produse finite, în special autovehicule, mașini-unelte, tuburi metalice, ca și produse alimentare cu un grad înalt de prelucrare, produse farmaceutice, cărți etc.

2) Împrumutul în valoare de 80 milioane franci elvețieni (34,8 milioane unități de cont) pus de Banca europeană de investiții la dispoziția a două societăți de producere și distribuire a energiei electrice din Austria a beneficiat de o autorizație specială din partea autorităților acestei instituții a Pieței comune, Austria nefiind membră a C.E.E. Centralele electrice care vor fi construite pe baza acestui împrumut vor permite îmbunătățirea aprovizionării cu energie electrică a țărilor membre ale C.E.E. și implicit reducerea dependenței lor de importul de petrol.

Krill

Aftenie Bostan, Tulcea — 1) În ciuda speranțelor puse în crustaceul „krill“ care se găsește din abundență în apele internaționale antarctice, el ar fi în realitate lipsit de calitățile care păreau să-l indice drept o bogată resursă alimentară neexploată. Deși krillul are un conținut bogat în proteine, utilizarea sa a rămas restrînsă din cauza puternicului său miros. Se reamîntește că în general tentativele de a introduce proteine concentrate extrase din produse ale mării în alimentația unor populații neobișnuite cu ele nu au fost pînă acum încununate de prea mult succes.

2) Despre activitatea Băncii Internaționale a Europei Centrale din Budapesta am relatat la rubrica „Glosar“ din nr. 15 (11 aprilie 1980) al revistei noastre, în care ne-am ocupat și de noțiunea de bancă „off-shore“.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 24 din 13 iunie 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Producția fizică îndeplinită ritmic, în sortimentele planificate (L. Țăranu) 1
- Valorificarea deplină și eficiența a resurselor materiale refolosibile (Iulian Ploștinaru) 2
- O importantă acțiune pentru pregătirea planului pe 1981. Întocmirea judicioasă a bilanțurilor materiale (M. Pirjol) 4
- Programe operative vizînd sporirea sistematică a efectivelor și producțiilor animaliere (Maria Stroe) 7
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Creșterea eficienței controlului bancar (dr. Constantin Gri-gorescu) 9
- Eficiența economică și socială a stimulării creativității (Nicolae Pop) 11

CONDUCERE—ORGANIZARE

- Opinii. Organizații teritoriale specializate în efectuarea de servicii industriale (Eugen Hancă) 13
- Dezvoltarea activității conceptuale a inginerilor și economiștilor (Ionel Dumbravă) 14

TEORII—IDEI

- 15 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R. Dinamica dezvoltării și calitatea vieții în socialism (III). Dimensiuni și tendințe ale calității vieții în România (Ioan V. Totu) 15
- Probleme energetice actuale și teoria economică (III). (dr. Aurel Iancu) 18
- Școli ● curente ● economiști. Ipostaze apologetice și pragmatice în gîndirea economică burgheză (I) (dr. Alecu Al. Floareș) 20
- Convorbiri economice cu Johan Galtung 22

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Noua ordine economică internațională, imperativ al contemporaneității (conf. dr. George Marin) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Deceniul trei al dezvoltării. Mobilizarea resurselor și a eforturilor pentru diminuarea decalajelor (I) (Georgeta Macarie, Ionel Cobzaru) 26
- Perenitatea somajului în Europa occidentală (Nicolae Tabară) 28
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

- În SUPLEMENTUL REVISTEI :
Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. Probleme ale mi-croeconomiei muncii.

IN THIS ISSUE

- An important action for getting ready the 1981 Plan. Judicious setting up of the material balance (M. Pirjol) 4
- Economic and social efficiency of fostering creativeness (Nicolae Pop) 11
- 15 years since the 9th R.C.P.'s Congress. Development dynamics and the quality of life in socialism (III). Dimensions and trends of the quality of life in Romania (Ioan V. Totu) 15
- Current energy problems and the economic theory (III) (Dr. Aurel Iancu) 18
- Schools ● trends ● economists. Apologetical and pragmatic hypostasis in the bourgeois economic thought (I) (Dr. Alecu Al. Floareș) 20
- Economic talks with Johan Galtung 22
- The 3rd development Decade. Mobilise resources and efforts for cutting down disparities (I) (Georgeta Macarie, Ionel Cobzaru) 26

DANS LE NUMÉRO

- Une importante action pour la préparation du plan pour l'année 1981. L'élaboration judicieuse des bilans des matériaux (M. Pirjol) 4
- L'efficience économique et social de la stimulation de la créativité (Nicolae Pop) 11
- 15 ans depuis le IXe Congrès du P.C.R. La dynamique du développement et la qualité de la vie en socialisme (III). Dimensions et tendances de la qualité de la vie en Roumanie (Ioan V. Totu) 15
- Les problèmes énergétiques actuels et la théorie économique (III). (dr. Aurel Iancu) 18
- Ecoles ● courants ● économistes. Hypostases apologetiques et pragmatiques dans la pensée économique bourgeoise (I) (dr. Alecu Al. Floareș) 20
- Discussions économiques avec Johan Galtung 22
- La IIIe Décennie du développement. La mobilisation des ressources et des efforts pour diminuer les décalages (I) (Georgeta Macarie, Ionel Cobzaru) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Важное действие для подготовки плана на 1981 год. Умелая подготовка материальных балансов (М. Пыржол) 4
- Экономическая и социальная эффективность поощрения творчества (Николае Поп) 11
- 15-лет от девятого съезда Р. К. П. Динамика развития и качество жизни при социализме (III). Масштабы и направления роста качества жизни в Румынии (Иоан В. Тоту) 15
- Актуальные энергетические проблемы и экономическая теория (III). (др. Аурел Янку) 18
- Школы ● Течения ● экономисты. Апологетические и прагматические положения в буржуазном экономическом мышлении (I) (др. Алеку Флоареш) 20
- Экономические беседы с Иоганом Галтугом 22
- Третье десятилетие развития. Мобилизация ресурсов и усилий для уменьшения разрывов (I) (Джорджета Макарие, Ионел Кобзару) 26

Abonamentele se incheie la oficiile poștale, factorii poștali și dituzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) : pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatului Poligrafic „Casa Științei“.



ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse în domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sunt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sunt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracție și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sunt asigurate pentru urmările accidentelor întâmplate la domiciliul asiguratului următoarele persoane: asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sunt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

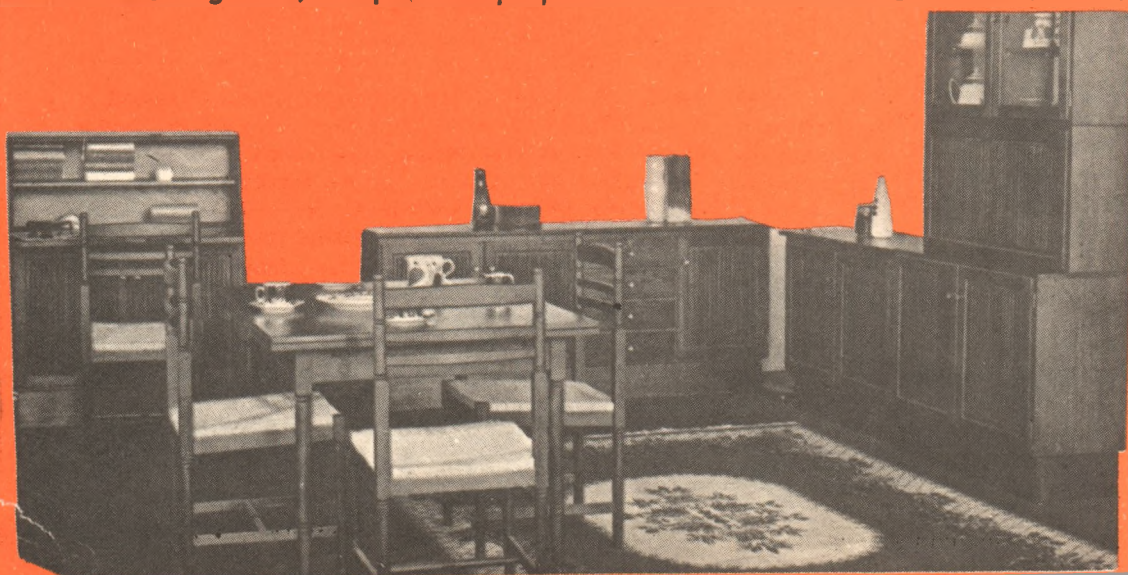
● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sunt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.





Vă plac interioarele moderne ?

Cele stil ? Mobilierul lucios ?

Mobilierul mat ? Cu elemente rustice ? Cu tapiserie somptuoasă ? Cu împletituri din papură sau bambus ? Doriți garnituri complete ? Piese dispartate ? Și, în plus, doriți să aveți garanția unei execuții ireproșabile, a unui material de cea mai bună calitate ?

În acest caz, adresați-vă

ÎNTRERINDERII

PENTRU PRELUCRAREA

LEMNULUI - CONSTANȚA

care vă pune la dispoziție :

- Dormitoare
- Sufragerii
- Mobilă de hol
- Mic mobilier stil
- Taburete
- Mobilier hotelier
- Etajere, baruri, combine muzicale, măsuțe, cu iere ș.a.

Nu uitați :

**INTRERINDEREA PENTRU PRELUCRAREA
LEMNULUI**

e gata oricind să contribuie la înfrumusețarea interiorului Dv.

CONSTANȚA — ROMÂNIA

str. Industriilor nr. 6 tel. 916/2 10 10
telex : 214—270